

ONLINE

Szakmai továbbképzés

Elektrotechnikai tagozat

E-Mobilitás – Infrastruktúra tervezés – v.04

Magyar Mérnöki Kamara

2024 Budapest - 05.14.

„**e-Mobilitás**” - infrastruktúra fejlesztése,
gépkocsipark szakszervíz feladatai,
"e-kutak" hálózatra kapcsolásának
tervezése, önvezető gépkocsik, beruházás”

“Successful engineering is
all about understanding how
things **break** or **fail**.”

- *Henry Petroski*

I. Modul (1x90 perc)

Környezettudatosság

Új gyarmatosítás - LOBBY ÉRDEKEK . . .!!

Google . . .

Infrastruktúra

Elektromos gk.

A/ TARTALOM – BEV és PHEV gépkocsik

- 01 Meghatározás
- 02 Céletterület
- 03 Történelmi áttekintés
- 04 Peremfeltételek
- 05 Akkumulátor rendszerek
- 06 Energia átvitel - csatlakozók
- 07 Energia ellátás – töltő oszlopok , kábelek
- 08 Töltés vezérlés– intelligencia
- 09 Távelérés / távüzemeltetés
- 10 Önjáró személygépkocsik

B/ TARTALOM – KIF infrastruktúra

- 01 EV gépkocsik hatása az energia ellátásra
- 02 Töltési infrastruktúra kiépítése
- 03 Tervezési feltételek
- 04 Vételezett energia elszámolása
- 05 BEV és PHEV gépkocsik szervize
- 06 Közszállítás – Elektromos buszok
- 07 Várható kihívások

C/ TARTALOM – Tűzvédelem – oltás

- 01 EV gépkocsik tüzeinek oltása, tapasztalatok, veszélyek

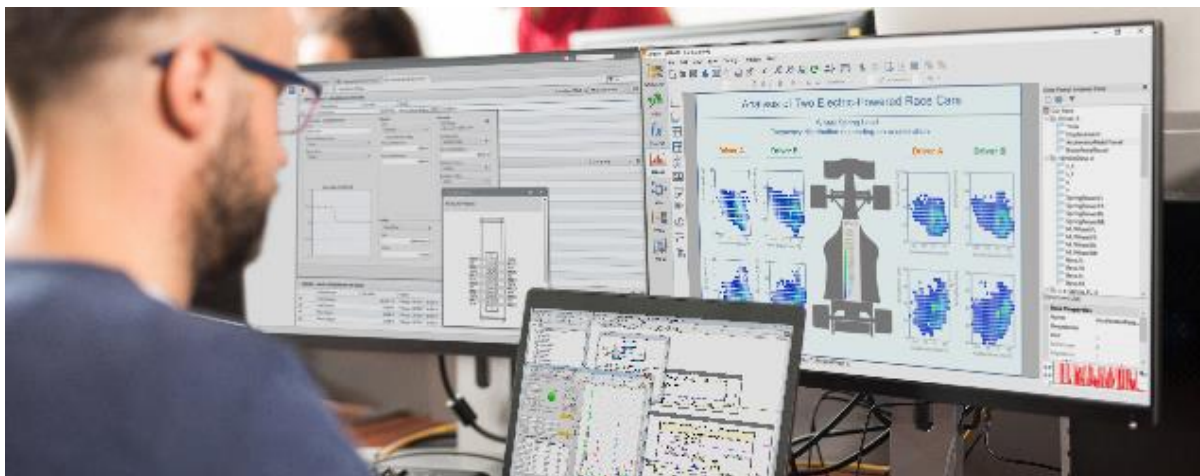
**e-Kutak / töltő oszlopok
komponensek
csatlakozók, kábelek**

**Érték hozzáadással
intelligens megoldások
a közlekedés számára**

Etolódás a tudásalapú szolgáltatások felé – „Back office & Cloud IT”

A szoftver a gyors változtatások kulcsa.

Design is not just what it looks like and feels like.
Design is how it works.

Steve Jobs

Szoftver

A következő 5-10 évben a szoftveres alkalmazások tönkre fogják tenni a hagyományos iparágakat.

Az **Uber** által bevezetett „technológia” például csupán egy szoftveres eszköz, a cég nem rendelkezik saját gépkocsikkal, mégis jelenleg ez a legnagyobb taxi vállalat a világon (valóban az USA-ban).

Az **Airbnb** jelenleg a legnagyobb szállodai vállalkozás, pedig nincs a tulajdonukban egyetlen ingatlan sem.

Mit jelent az elektromos gk. számára az energia hatékonyság

Csak ott és akkor használják az energiát ahol igény van rá

-> pl. Akkumulátor töltésfüggő érzékelők parancsa alapján
(gépkocsiba beépített BMS+CAN Bus hálózat+ vezérlő Szoftver)
BMS = Battery Management System

Csak a szükséges és optimális mennyiséget használják fel

-> pl. Töltési infrastruktúra (oszlopok) töltési áram szabályozása
(A BMS által meghatározott érték alapján – a CAN Bus hálózaton)

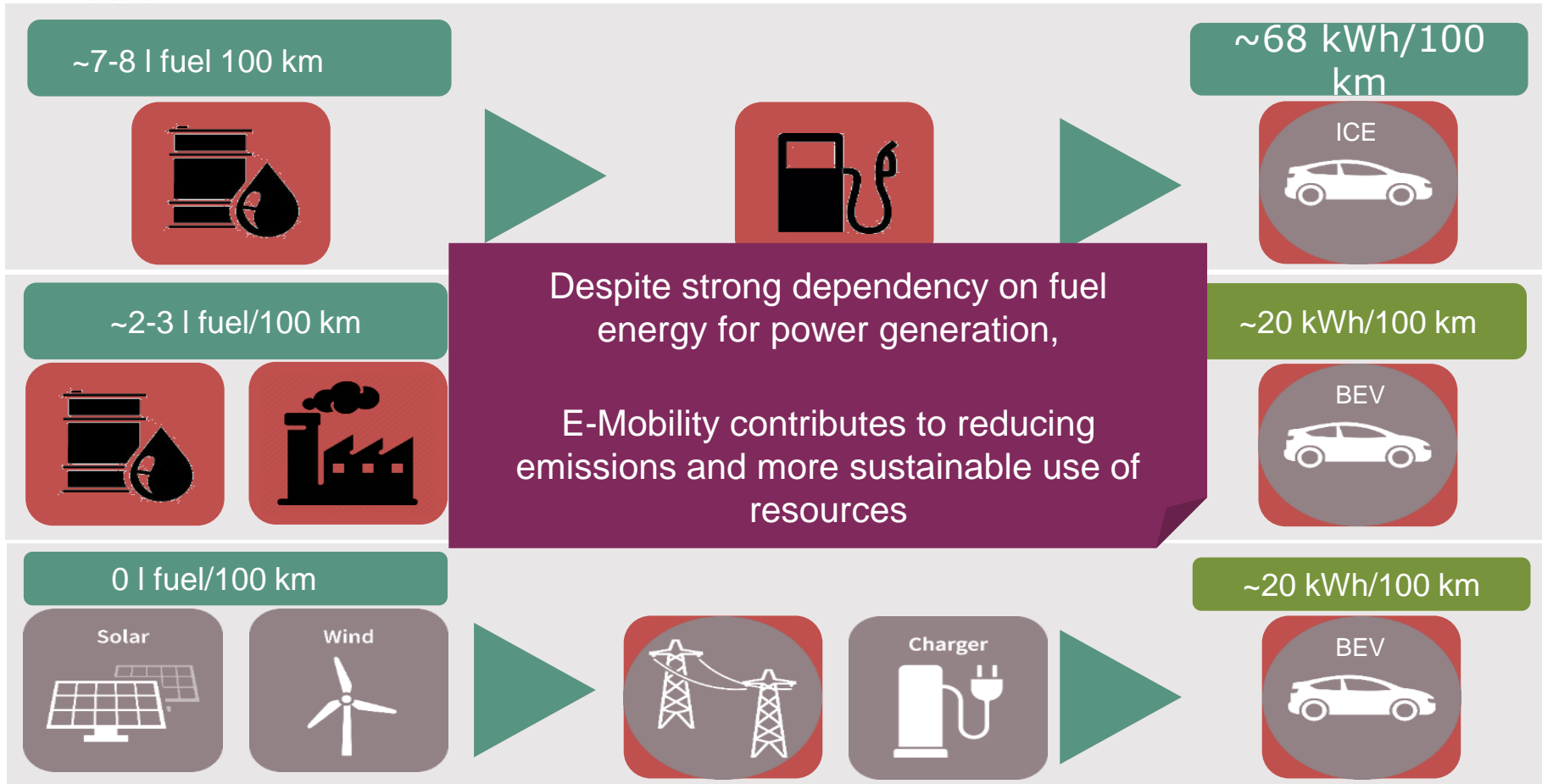
Mindig a legmagasabb hatékonysággal biztosítják, a felhasználást

-> pl. A gépkocsikba épített szabályozható elektronikus rendszer
töltési-kisütési algoritmusok, regeneratív fékezési modul

Az ELEKTROMOBILITÁS egy nagyon komplex rendszer, ennek része az elektromos hajtású gépkocsi elektromos energia ellátása is.

* Information and communication technology (ICT),

Assumptions:

Norm-Benzin Euro-5: 8.67 kWh/Liter
Norm-Diesel Euro-5: 9.79 kWh/Liter

Average car mileage 15.000 km/year
BEV consumption 20 kWh/100 km

*) www.destatis.de

BEV: Battery Electric Vehicle
ICE: Internal Combustion Engine

HAGYOMÁNYOS - ELEKTROMOS - HIBRID GÉPJÁRMŰVEK?

Az elektromos járműveket gyakran összetévesztik a belső égésű motor és villanymotor kombinációjával hajtott hibrid járművekkel.

Csak az elektromos járművek tekinthetők zéró emissziós járműveknek.

A hibrid járművekkel ellentétben az elektromos járműveket kizárólag villanymotor hajtja, így nem használnak üzemanyagot, nincs kipufogócsövük és nem bocsátanak ki kipufogógázokat.

Alapvetően az elektromos és a hagyományos autók nagyon hasonlóak.

A meghajtás nyilvánvaló különbözőségétől eltekintve az elektromos autók esetén a fő különbséget a töltés módja és a karbantartási követelmények jelentik

„Négykeréken gördülő COMPUTER”

A-01
Meghatározások

EV – elektromos hajtású gépkocsik **MIÉRT ?**

- #1. Co2 gázok-kibocsátás csökkentése
- #2. Nox gázok-kibocsátás csökkentése
- #3. Sox gázok-kibocsátás csökkentése
- #4. Mikropor kibocsátás csökkentése
- #5. Újrafelhasználható technológiák elterjedésének biztosítása
- #6. Városi- és elővárosi közlekedés megújítása
- #7. Fosszilis energia hordozók kiváltása
- #8. Energia tárolás, IoT techn. fejlődés

Környezetbarát és fenntartható fejlődés a jövőben csak **új energia formák feltárásával, honosításával , **hasznosításával** lehetséges**

EV – elektromos hajtású gépkocsik KINEK ?

Elektromos hajtású gépkocsik ?

EV – elektromos hajtású gépkocsik HOGYAN ?

Az **energetika** és az **autóipar** közös nevezője lehet az a **kihívás**, ami az elektromos meghajtású személygépkocsik és az üzemeltetésüket biztosító energia ellátás / rendelkezésre állás jelent.

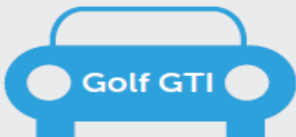
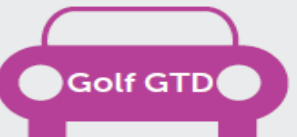
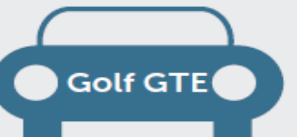
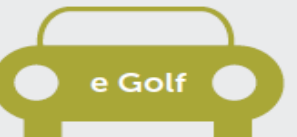
Energia

A megújuló energia a gazdasági fejlődésnek, a jövőnek záloga, annak ellenére, hogy ma még a világ energia szükségletének csak körülbelül 2%-a “zöld energia” termelés.

Lehetőségek

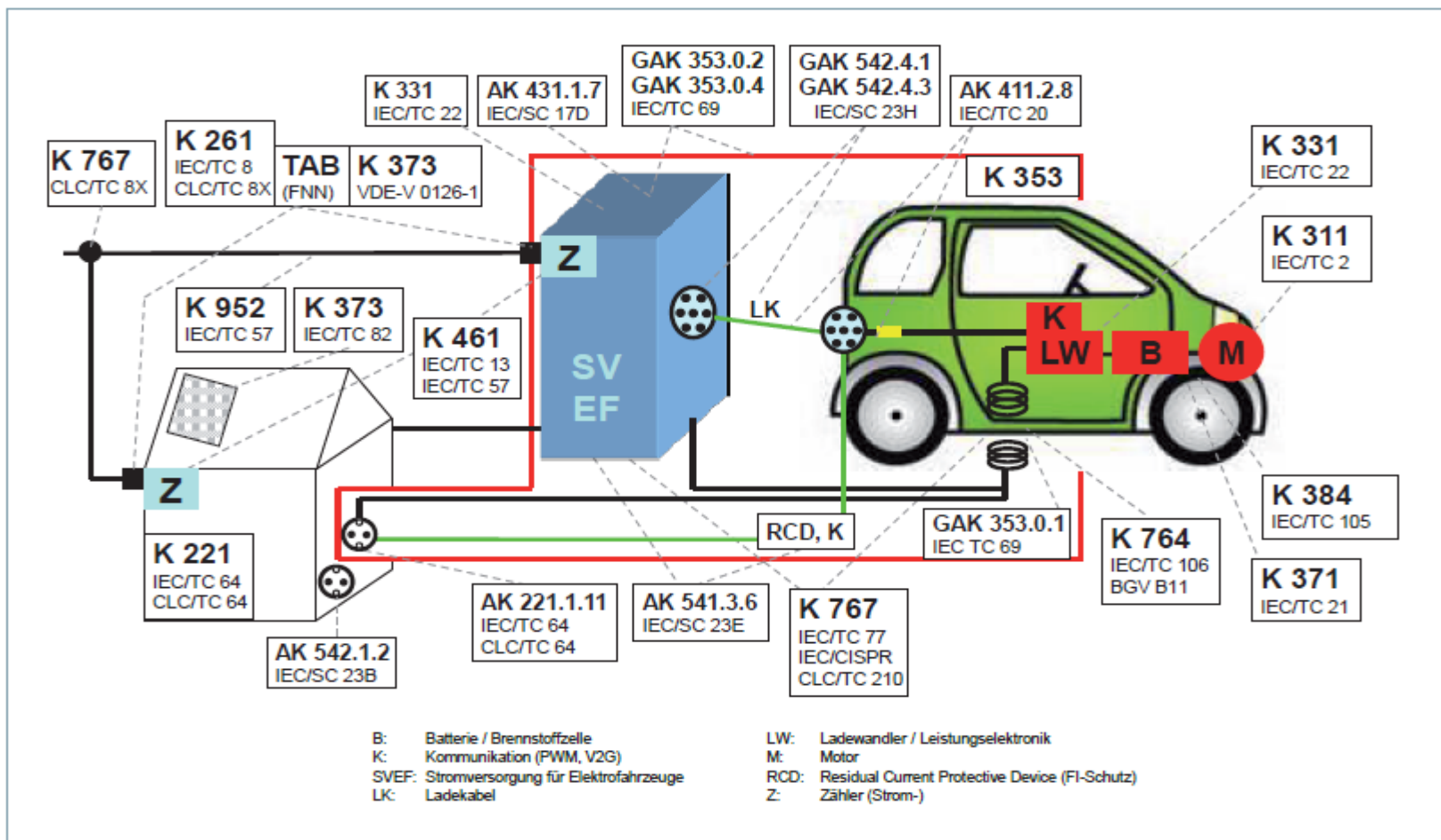
A városi közlekedésben résztvevő könnyű teherszállító járműveknek (3t. alatt) kb. 73% - a lecserélhető elektromos (BEV) vagy hibrid (PHEV) hajtású járművekre, anélkül, hogy a meglévő KIF elosztó hálózat bővítésére lenne szükség !

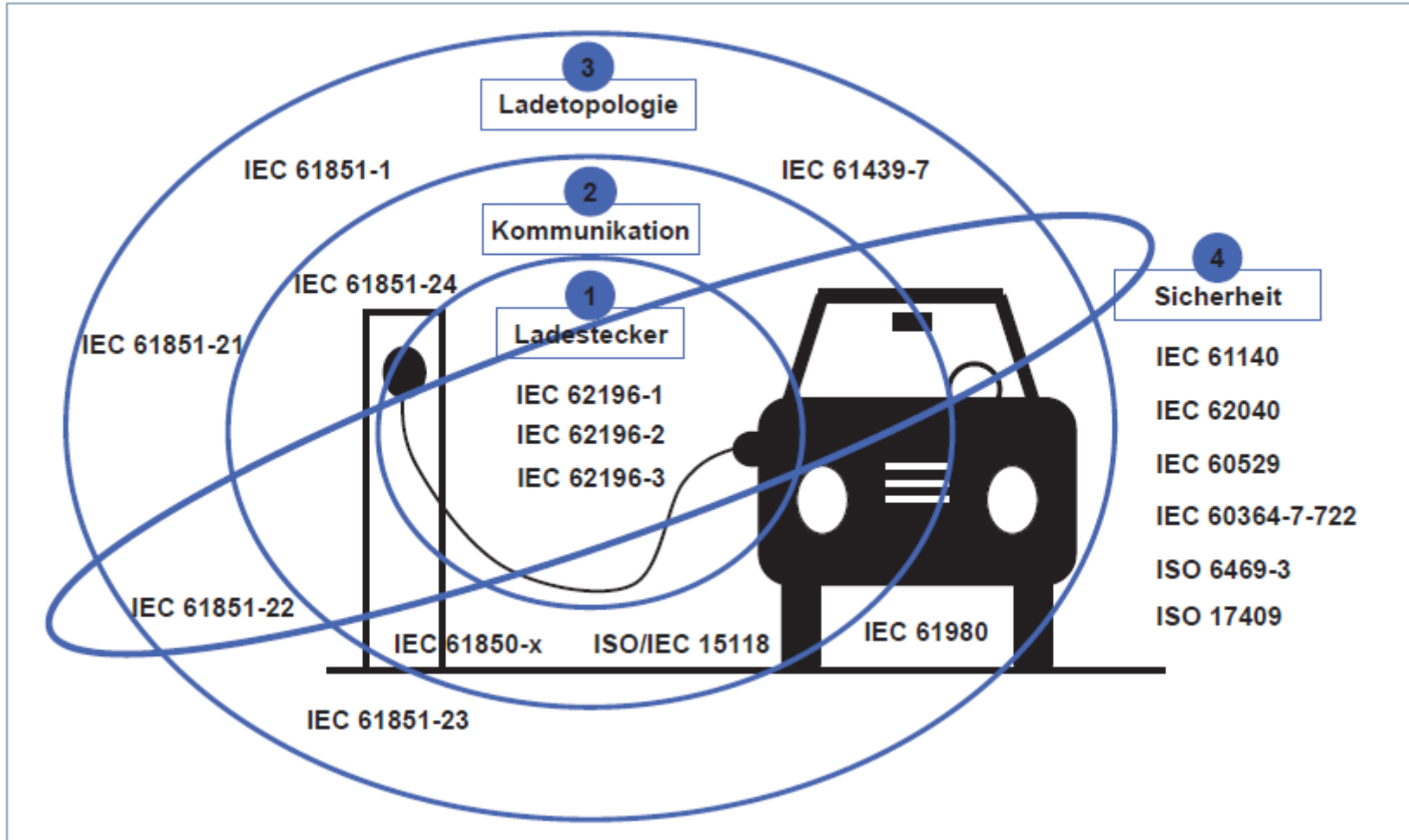
Analysis of the cost of Electric Vehicles and petrol or diesel fuelled equivalent

Volkswagen				
MODEL	Golf GTI	Golf GTD	Golf GTE	e Golf
Engine	2.0 TSI	GTD Blue Line 2.0 TDI	1.4 TSI Plug in Hybrid	e-golf
BHP	230	184	204	136
0 – 62 MPH	6.4 seconds	7.4 seconds	7.6 seconds	9.6 seconds
Price From (With Grant)	£28,345	£27,510	£28,160	£27,765
Grant and Scrappage Schemes	Scrappage only	Scrappage only	£2,500 + Scrappage	£4500 + Scrappage
Carbon Emissions	145 g/km	119 g/km	38 – 40 g/km	0 g/km while driving
MPG	44.8 combined	62.8 combined	156.9 – 166.2 combined	186 miles range
Road Tax	£200 per annum	£160 per annum	£0	£0

Source: Data only from <http://www.volkswagen.co.uk/> (November 2017)

Aktivá
Aktiválja

Szabványok

IEC 62196 Part-1 – EV gépkocsik csatlakozási elemeire vonatkozik

(dugaljak, villák, kábelek) hivatkozással az IEC61851-1-előírások szerinti töltési módzatokra

IEC 61851-1 - Mode 1 – Lassú AC töltés (6-8 óra) lakossági háztartási Schuko dugaljról.(Elektromos Kerékpár, Moped)

IEC 61851-1 - Mode 2 – ua. mint fent, de a védelem a csatlakozó kábelbe van építve.(korábban minden EV gk. Gyári tartozéka)

IEC 61851-1 - Mode 3 – Lassú AC töltés (4-8 óra), vagy gyors DC töltés (max 25 perc) speciális EV gépkocsik számára kialakított csatlakozóval (**T2 typ**-[SAE J1772-2009](#), [VDE-AR-E 2623-2-2](#), **CHAdeMO typ**, **CSS typ**.) vezérlési , védelmi és CAN-Bus kommunikációs adatcserére a töltő és a gk. akku vezérlő-BMS felügyeleti egység között.

IEC 61851-1 - Mode 4 – DC gyorstöltés külső, fix telepítésű töltő elektronikáról. (kizárólagos DC töltési oszlopok esetében)

A lakossági-, háztartási- és köztéri- töltések számára szakmai ajánlatként a Mode 3. töltési eljárás javasolt

Az alábbi biztonsági szabványok és előírások betartása, betartatása **kötelező**:

Fix telepítésű berendezések-

CEI 60364 (MSZ-HD 60364)

Vezetékes töltő berendezések-

CEI 61851 (TC 69)

EV elektromos részegységek - (nem töltők)

ISO TS 22/SC 21

Akkumulátor cellák és fűzések

CEI SC 21A

Akkumulátorok -

ISO TC 22/SC 21

Adatátvitel

JWG CEI/ISO - V2G , OCCP 1.5 - től

Csatlakozó felületek-, dugvillák-, interfészek

CEI 62196 (SC 23H).

Csatlakozók és teljesítmények:

#1. [SAE J1772-2009](#)

max.16,8 kW (240V,70A) ; 1f

#2. [VDE-AR-E 2623-2-2](#)

max 43,5 kW (400V, 63A) ; 3f

#3. [CHAdeMO DC](#), [CSS DC](#)

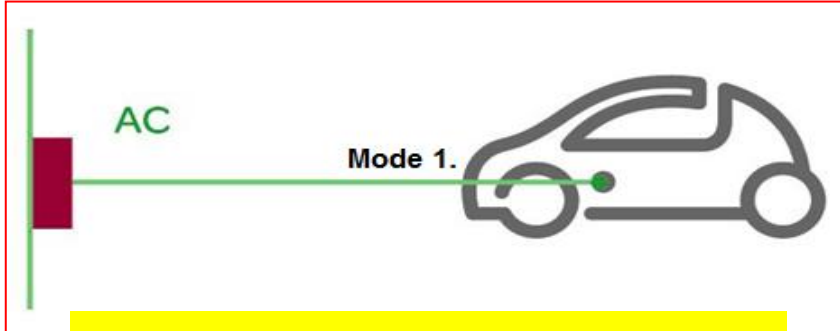
62.5 kW (500V,125A); [DC](#),

#4. J1773 ([Magne Charge](#)) induktív ! 50 kW Nimh akkuhoz, 80% ig, 12 perc alatt (Fejlesztés alatt)

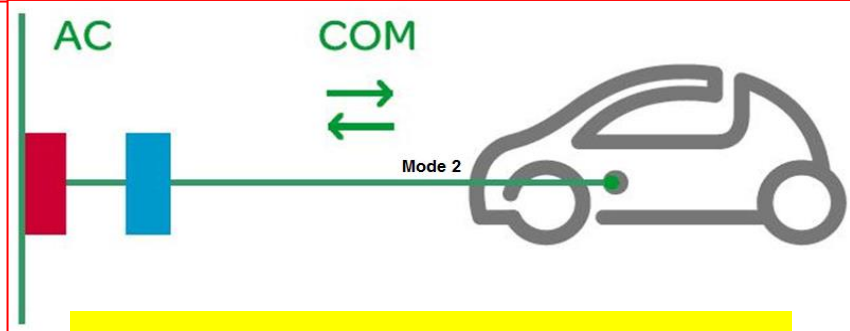

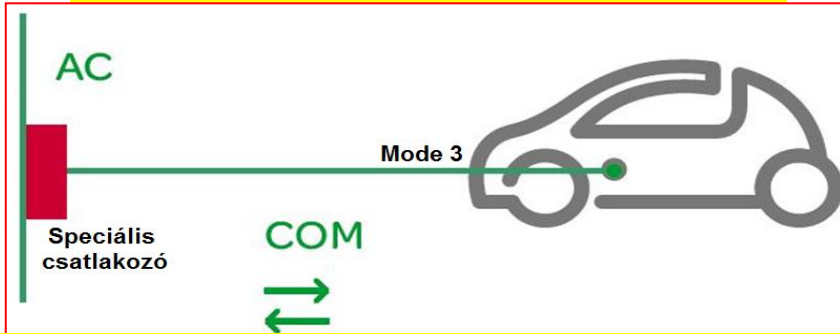
Töltési elvek / **IEC 61851-1**

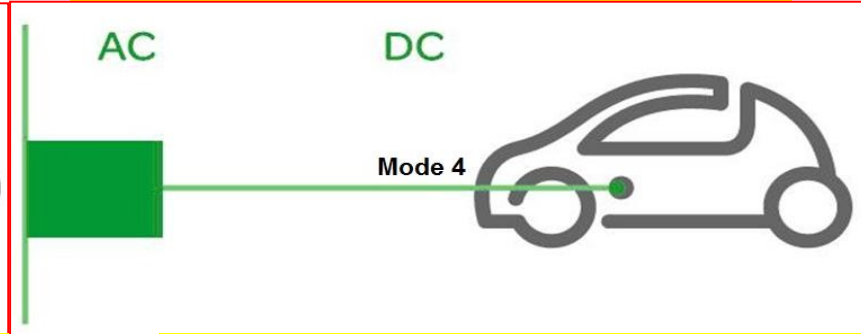
Fix, bármilyen 16A, AC dugalj
Feltételezett üzemelő védelem

Fix, bármilyen 16A, AC dugalj,
a védelem a kábelbe építve !

Fix, speciális AC dugalj külön áramkörön,
állandó védelem és töltés management

Fix DC töltő, gyors CCS kapcsolat,
védelem és management a töltőben

A/01 Meghatározás

A **TÖLTŐ Oszlop** olyan, elektromos gépkocsik számára fejlesztett energia ellátási rendszerek eleme, melyben a gépkocsiba épített akkumulátor és BMS egység számára mérés-adatgyűjtési-, érzékelő-, beavatkozó-, szabályozó elektronikus vezérlő eszközöket, a 0,4 kV-os közcélú hálózatra kapcsolják, annak érdekében hogy az energia tároló (általában Lítium-Ion típusú) akkumulátorok (energia tárolók) töltését ellenőrizzék, felügyeljék, szabályozzák.

A **Töltési hálózat** olyan **intelligens** (szoftver vezérelt) rendszerelemekből épített energia ellátási és adatátviteli (CAN Bus alapú) **hálózati elemekből jön létre**, amelyek anélkül is képesek komplex töltés-szabályozási feladatok megoldására, hogy ehhez állandó emberi közreműködésre vagy felügyeletre volna szükség.

EMC és a töltési infrastruktúra

2011-ben az ISO 26262 funkcionális biztonsági szabványnak végleges tervezetét elfogadták és bevezették,

A személyszállító járművek biztonsággal kapcsolatos követelményei , számára ezen információk döntő fontosságúak, beleértve az azokban alkalmazott elektromos meghajtási rendszereket is.

A szabvány előírásainak nagy befolyása van az autógyártók és a beszállítók által gyártott elektromos rendszerekre.

Annak ellenére, hogy a bevezetés óta eltelt 13 év, e szabvány hatása a belső, beépített elektronikai rendszerekre és a villamos hajtáslánc elemeire az EMC területére vonatkoztatva nem teljesen tisztázott. Ezért kiemelkedően fontos az energia ellátási pontokon ennek a témának kiemelt kezelése.

Elektromágneses sugárzás elektromos (EV) és hibrid (PHEV) járművekben 01

Az elektromos áram mágneses mezőt hoz létre, és egy elektromos vagy hibrid gépkocsiban sok elektromos rendszer van.

A járművekben rendszeresített elektromos áramkörök több tíz amper erősségű áramot vezetnek és ezért mágneses mezőket hoznak létre.

Ezért nem meglepő, hogy a mágneses mező méréseket egy EV vagy PHEV belsejében mind pozitív eredményt adnak.

Egy EV, vagy PHEV típusú gépkocsiban az elektromos áram a legtöbb alkalmazás számára elsősorban egyenáram, nem váltakozó áram ezért nem várható, hogy a hálózati frekvencia mérésére amelyre a hagyományos mérők vannak kalibrálva alkalmasak ilyen mérésekre.

Ennek ellenére ezekben a gépkocsikban az energia átalakítás-, fékezés-, vezérlés során ilyen elektromágneses terek is létrejönnek

Bővebben erről a témáról

ICNIRP guidelines <http://www.icnirp.de/documents/emfgdl.pdf>

Elektromágneses sugárzás elektromos (EV) és hibrid (PHEV) járművekben 02

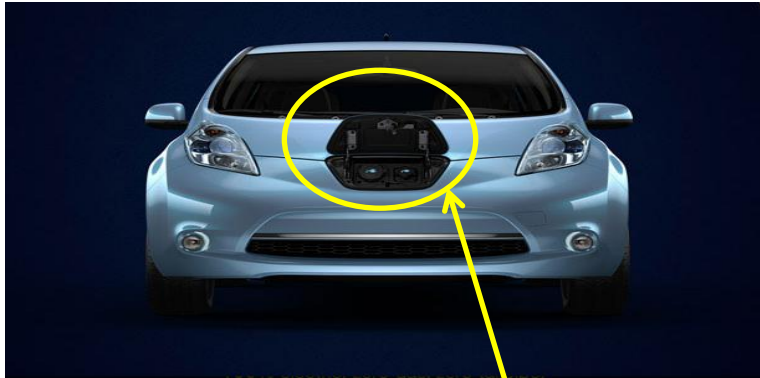
Referenciaként fontos megjegyezni, hogy a Föld statikus mágneses mezőjének erőssége mintegy 0,5 gauss (vagy 500 milligauss) és a bolygón a helyszín függvényében változik. (0,5 gauss = 50,0 mikrotesla (μT), SI egység

Összehasonlításképpen, az Európai Unió közterületi expozíciós szabvány értékhatára **100 μT** .

Svédországi apartmanokban méréseket végeztek, ezeknek az értékhatára 0,1 μT (1milligauss) volt.

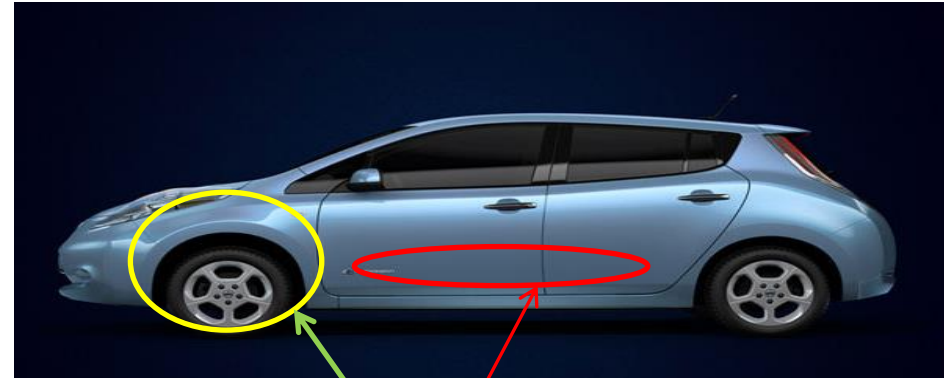
A nagyfeszültségű távvezeték (132 kV) mező alatt az expozíciós értékhatár 3-10 μT érték között mozog.

A-02
Célterület
Gépjármű típusok

Töltési kábel - csatlakozása

Töltés - management/display (HMI)

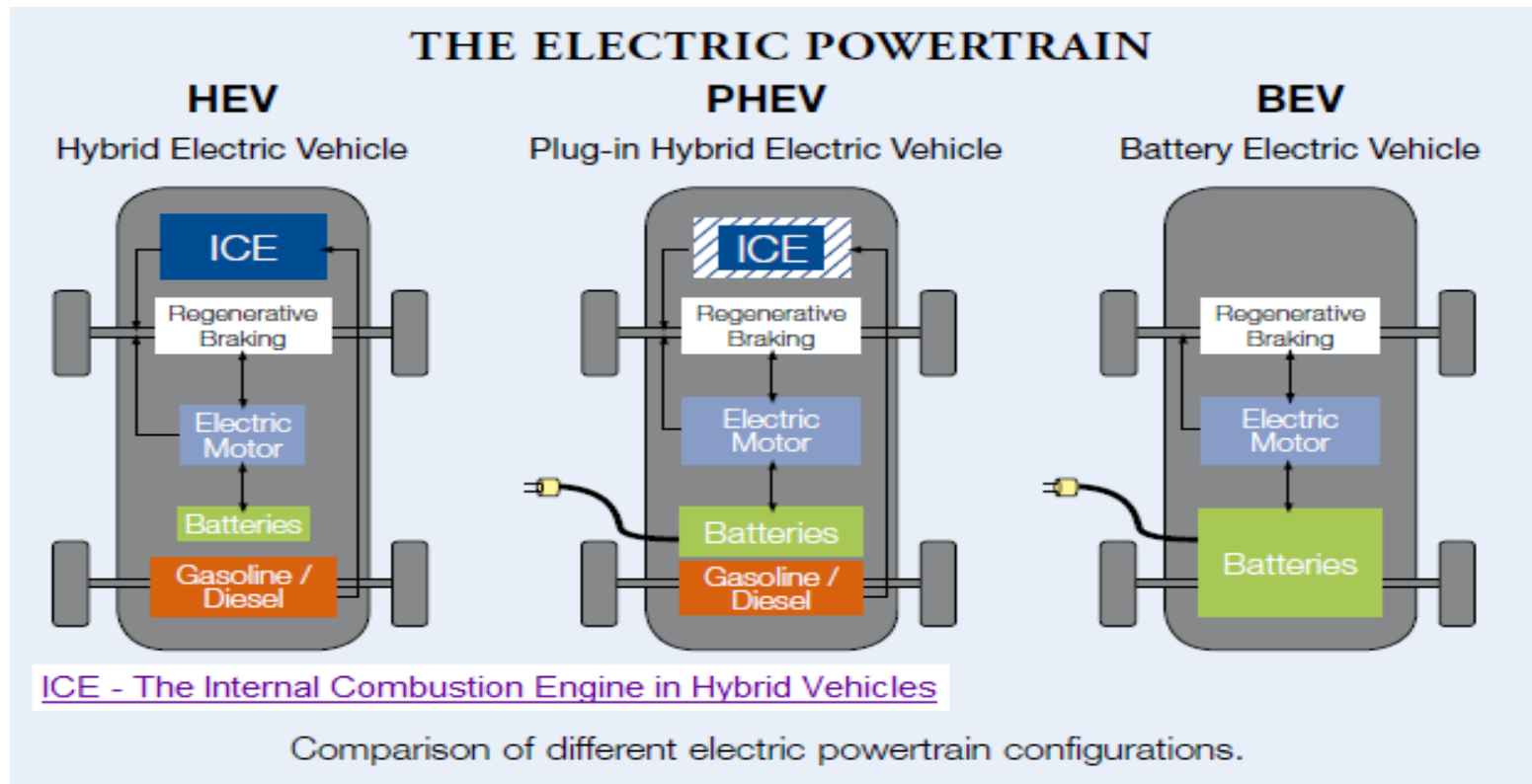

EV hajtási lánc

Vezérlés elemei **Li-ion Akkumulátor**

A/02 Céletterület - Gépjármű típusok

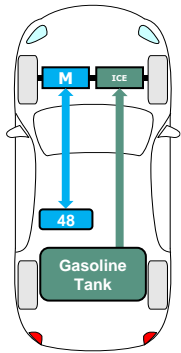

Az elektromos „hajtási lánc”

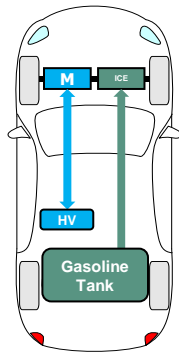
The 4 main electrification systems

48V MHEV

- + Low system cost & effort
- Limited CO₂ savings

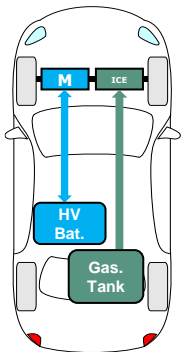
FHEV

- + Infrastructure not required
- No credit / incentive

Plugged Electric Vehicle

PHEV

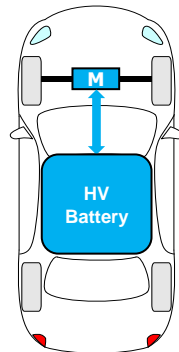

- + Electric drive capability
- Complexity of ICE + Battery

Charging

BEV

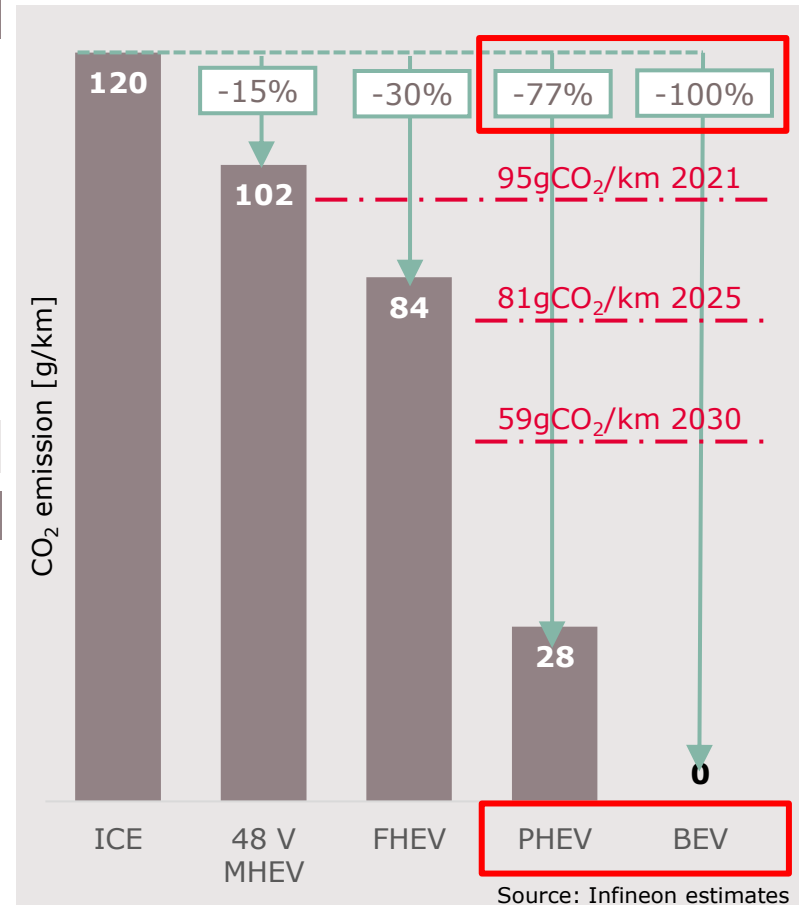

- + Full electric drive capability
- Dependent on infrastructure

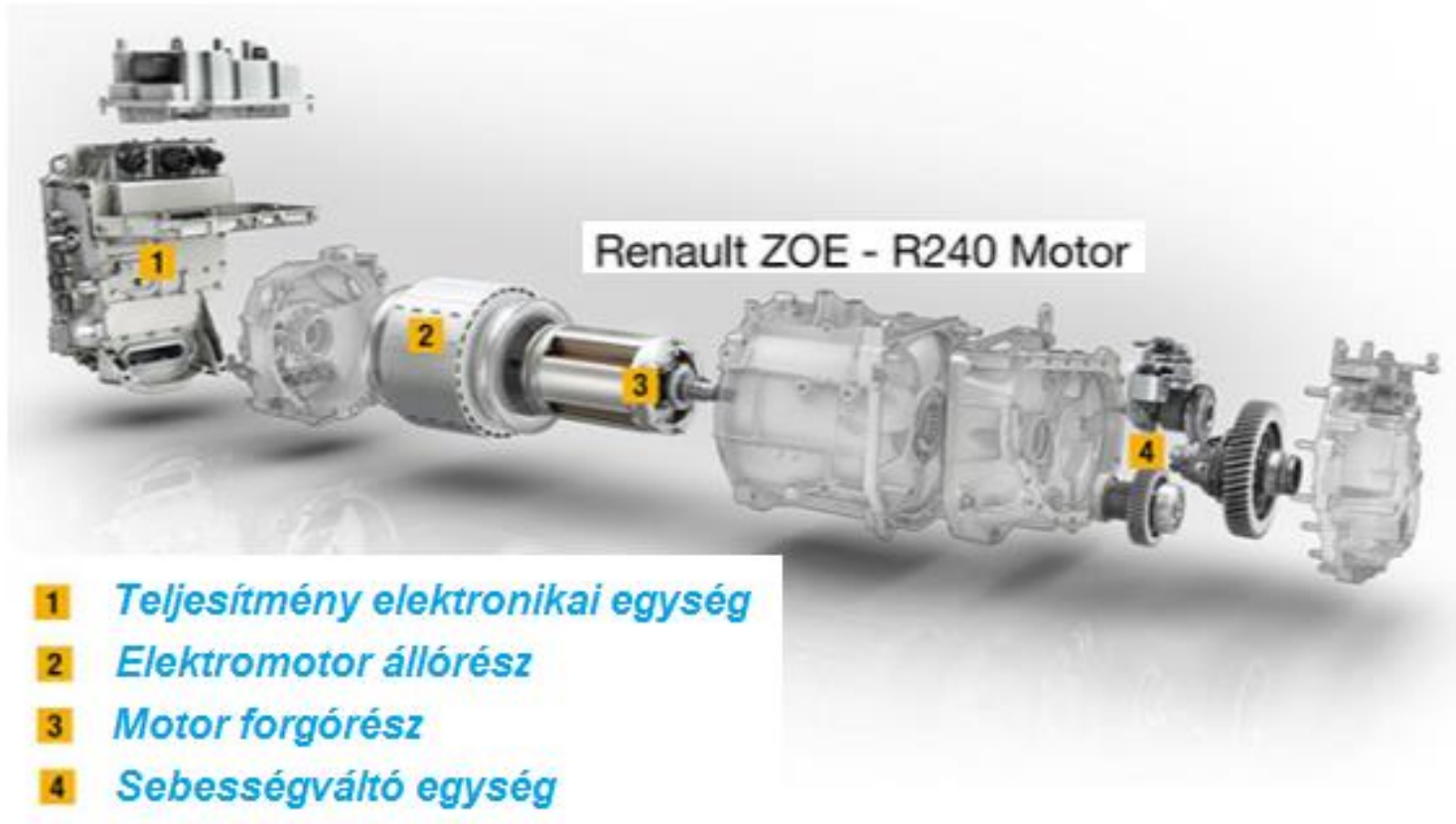

Charging

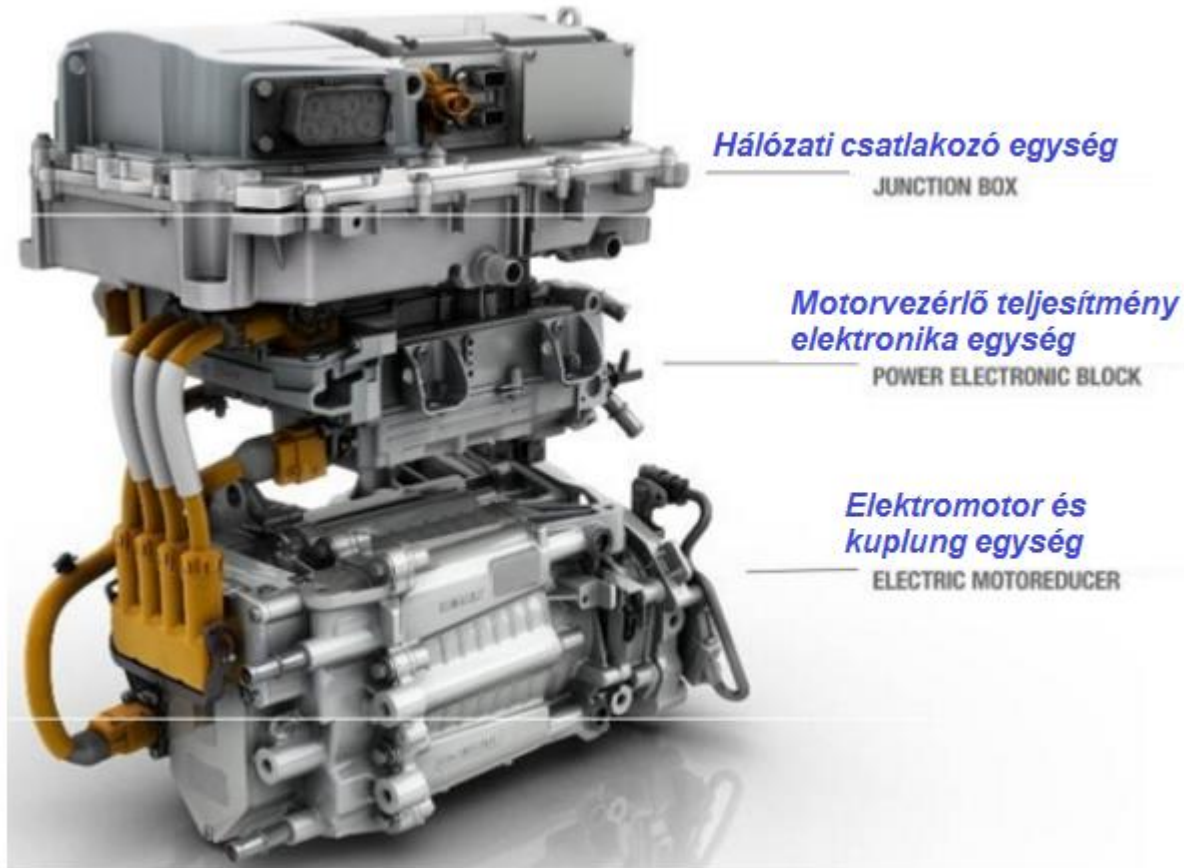
BEV and PHEV are key for the future

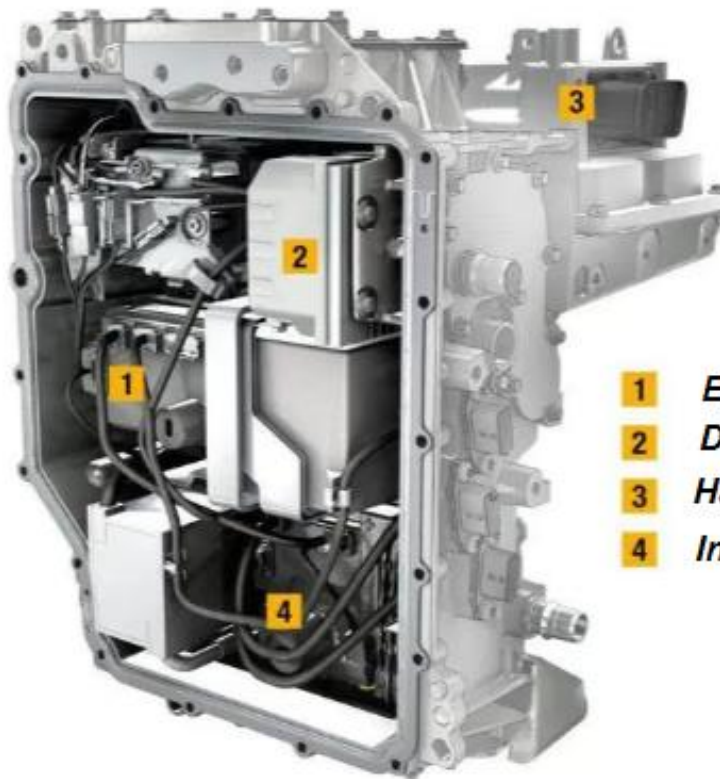
A hajtási lánc elektromos energia ellátása, egységei és felépítése

Teljesen elektromos gépkocsi hajtási rendszere

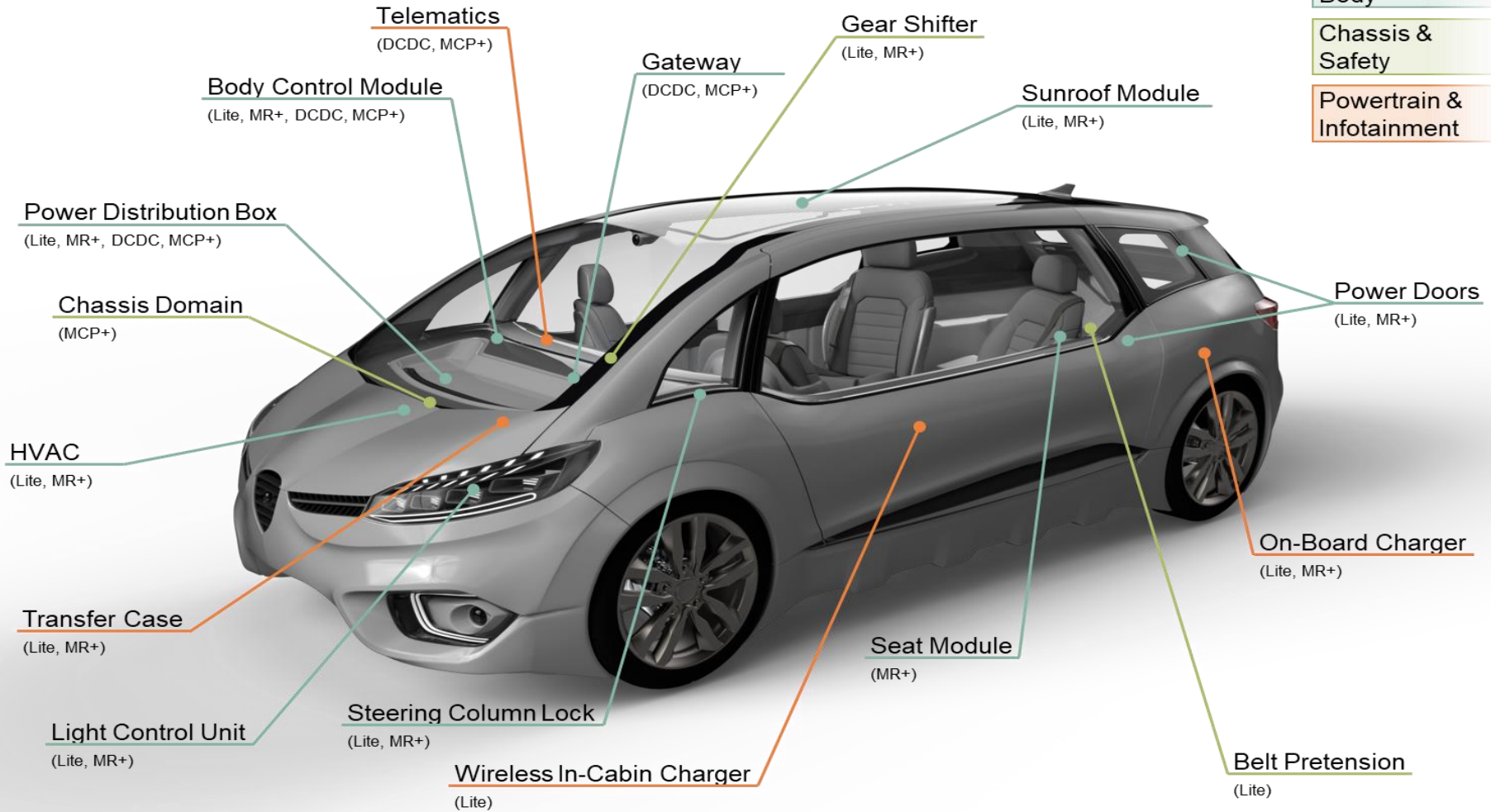

A hálózati csatlakozó egység felépítése

- 1** Egyenirányító modul
- 2** DC-DC átalakító egység
- 3** Hálózati szűrő (EMC)
- 4** Inverter

Application examples

Gépjármű típusok 01

A/ Telejesen elektromos hajtású gépkocsi

Egy ilyen rendszerben a gyakorlati megvalósítás során a hajtási láncban kizárólag villanymotor, vagy villanymotorok, ill. Vezérlési elemek vannak.

B/ Hibrid hajtású gépkocsi

Bármely hibrid rendszerben a gyakorlati megvalósítás során legtöbbször a belső égésű motor és a villanymotor kombinációja jelenik meg a hajtási láncban.

B1/ Hajtástípusok

Soros hibridhajtás

A soros hibrideknél a belső égésű motor energiája egyetlen úton jut el a kerekéig. A belsőégésű motor nem közvetlen az autót, hanem a generátort hajtja, amely elektromos áramot termel a kerekeket meghajtó villanymotor és az akku – számára. Fékezéskor a jármű mozgási energiáját a villanymotor - generátorként - az akkumulátor töltésére használja fel. A belsőégésű motor teljesítményének csupán mintegy 60%-a hasznosul.

Gépjármű típusok- 02

B2/ Hajtástípusok

Párhuzamos hibridhajtás

A párhuzamos hibrideknél a hajtási energia két úton, párhuzamosan folyhat, vagyis a belsőégésű és a villanymotor egyaránt forgathatja a hajtáslánc elemeit. Bonyolultabb elrendezésű megoldás, szélesebb körű szabályozhatósága viszont nagyobb üzemanyag-megtakarítást eredményez.

A párhuzamos hibrideknek jobb a hatásfokuk, mint a sorosaké.
A ma kapható hibridautók többségében párhuzamos rendszer működik.

A legtöbb konstrukcióban a villanymotor/generátor egy egységet alkot a belsőégésű motorral és az erőátviteli berendezéssel, így helyettesíti a hagyományos indítómotort és generátort is.

Gépjármű típusok- 03

B3/ Hajtástípusok **Megosztott soros-párhuzamos vagy vegyes hibrid**

A belsőégésű motor és a kerekek között olyan mechanikai és/vagy elektromos berendezések találhatók, amelyek elválasztják a belsőégésű motor (vagy más elsődleges energiaszolgáltató eszköz) felől jövő hajtást a vezető által igényelt hajtástól.

Megosztott hibrid hajtással rendelkezik például a 2008-as [Toyota Prius](#), vagy a nem rég debütált [Mitsubishi Outlander PHEV](#).

A Lexus RX 400h hajtása hasonló ehhez, csak itt az első tengelyt egyenletes terhelésnél meghajtó benzinmotor és villanymotor mellett van még egy másik villanymotor, amely erős gyorsulásnál hajtja meg a hátsó tengelyt, vagy akkor, ha az első kerék csúszik – ekkor négykerék-hajtásúvá válik.

Gépjármű típusok- 04

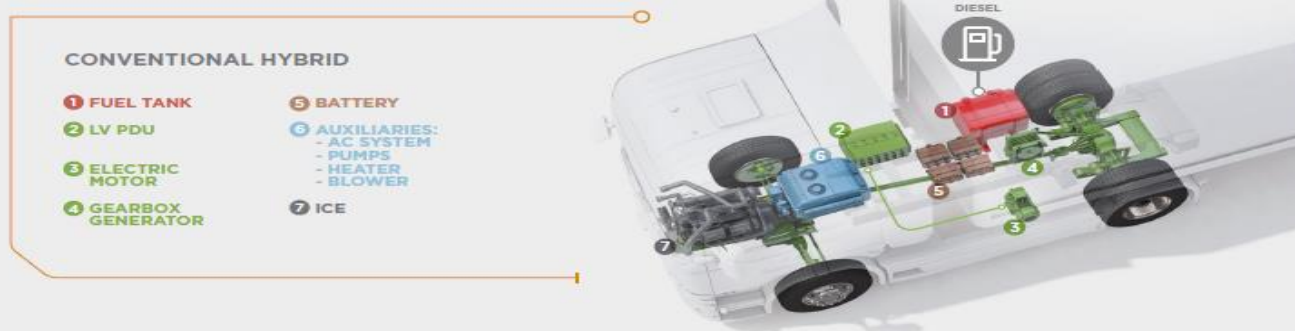
B4/ Hajtástípusok Elektromos „plug-in” hibrid (PHEV)

Az elektromos hibrid (**plug-in hybrid, PHEV**) villanymotort és belsőégésű motort tartalmazó párhuzamos, soros vagy vegyes, teljesen hibrid autó.

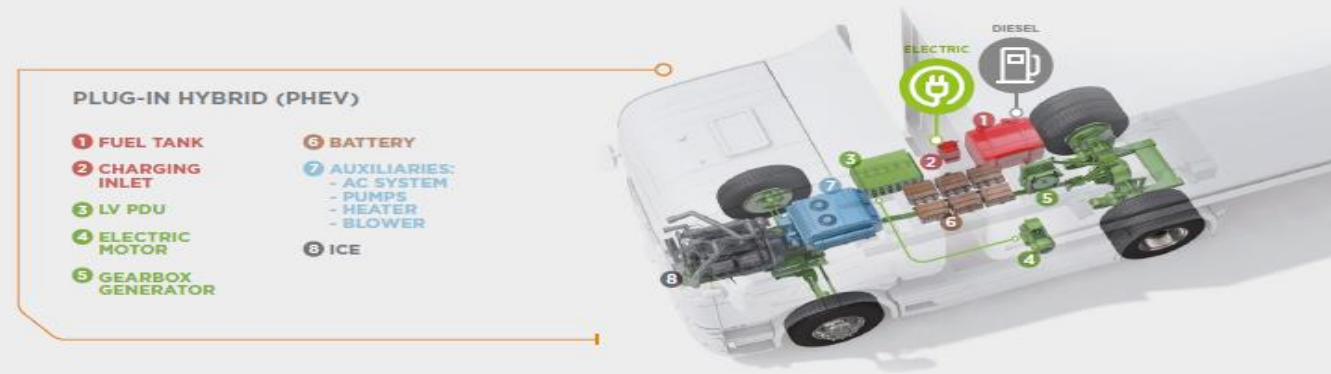
Nagy mennyiségű elektromos energiát képes tárolni (általában lítium-ionos akkumulátorokban – 28 kWh).

Az utazás befejeztével az akkumulátor a közönséges 0,4 kV-os elektromos hálózat konnektorához csatlakoztatva feltölthető. 230V, 8A, töltési idő 6 – 8 óra
A gépkocsikban vagy CHAdeMO, vagy T2 típusú csatlakozó van, vagy ezek kombinációja. (pl.a Mitsubishi Outlander P-HEV ben mindkettő van.)

CONVENTIONAL HYBRIDS These hybrid architectures have conventional engines and electric motors and batteries, but cannot be plugged in. They derive their power from gasoline and diesel and thus are not categorized as electric vehicles. A mild hybrid typically utilizes a small electric motor and 48V battery combined with an ICE, allowing for assisted acceleration and regenerative braking. A strong, or parallel hybrid, will generally consist of a larger electric motor and battery combined with a downsized ICE utilizing regenerative braking and electric motor drive.

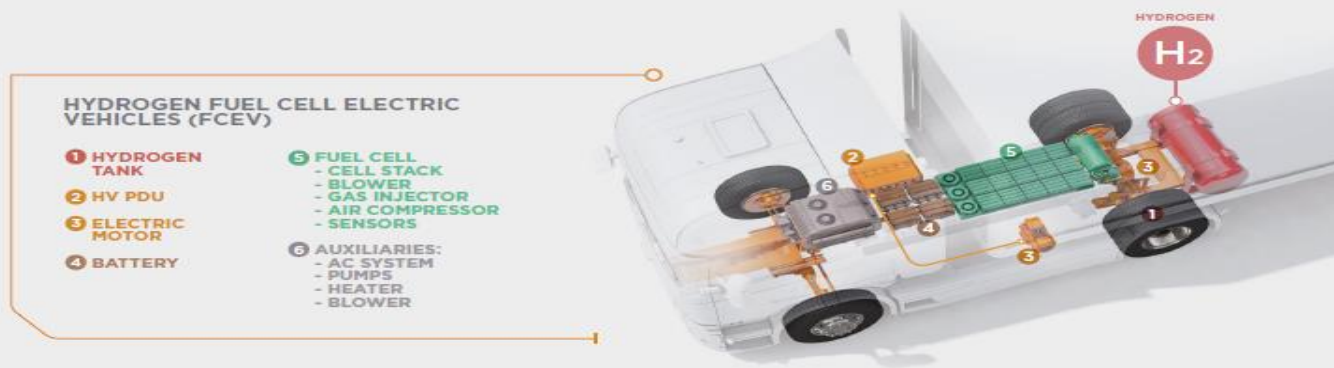
PLUG-IN HYBRIDS Plug-in hybrid electric vehicles (PHEVs) are similar to battery electric vehicles, typically with a smaller battery, but also have a conventional gasoline or diesel engine. Although not as clean as battery electric or fuel cell vehicles, plug-in hybrids produce significantly less pollution than their conventional counterparts. Series PHEVs are typically referred to as range extenders, with the ICE's primary purpose to charge the battery on the go.

BATTERY ELECTRIC VEHICLE (BEV) BEVs use stored energy in a battery to drive electric motors. The operating voltage can be as low as 48V and as high as 850V, depending upon the application. This offers them increased efficiency and, like fuel cell vehicles, allows them to drive emissions-free when the electricity comes from renewable sources. BEVs use existing infrastructure to recharge and are increasing the demand on the energy grid.

HYDROGEN FUEL CELL ELECTRIC VEHICLE (FCEV) The source of power is an on-board fuel cell that generates electricity from hydrogen, either to charge a battery or to drive the electric motors. FCEVs require a hydrogen fueling infrastructure which is not always emissions-free and not broadly available today.

A gépjármű típusa	T1-es típusú	T2-es típusú	A töltési típusa és teljesítménye
 Audi A3 e-tron		●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 BMW i3 (3.7 kW)		●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 BMW i3 (7.4 kW)		●	max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
 BMW i8		●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 BMW C-Evolution	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 Chevrolet Volt	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 Citroen C-Zero	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 Ford Focus Electric	●		max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
 Ford C-MAX Energi	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 KIA Soul EV	●		max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
 Mitsubishi i-MiEV	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
 Mitsubishi Outlander PHEV	●		max 16A 230V - 3.7 kW - 1F

	Nissan Leaf (3.7 kW)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Nissan Leaf (7.4 kW)	●	max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
	Nissan e-NV200 (3.7 kW)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Nissan e-NV200 (7.4 kW)	●	max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
	Opel/Vauxhall Ampera	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Peugeot iOn	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Porsche Panamera S E-Hybrid	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Porsche Cayenne S Hybrid (3.7 kW)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Porsche Cayenne S Hybrid (7.4 kW)	●	max 32A 230V - 7.4 kW - 1F
	Renault Kangoo Z.E. (2011)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Renault Kangoo Z.E. (2013)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Renault Fluence Z.E.	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Smart For-Two ED (3.7 kW)	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F

	Toyota Prius Plug-In	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Volkswagen e-upl	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Volkswagen e-Golf	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Volvo V60 Plug-In Hybrid	●	max 16A 230V - 3.7 kW - 1F
	Mercedes-Benz Class B Electric	●	max 16A 400V - 11 kW - 3F
	Mercedes-Benz Vito E-CELL	●	max 16A 400V - 11 kW - 3F
	Renault Zoe	●	max 32A 400V - 22 kW - 3F
	Smart For-Two ED (22 kW)	●	max 32A 400V - 22 kW - 3F
	Tesla Model S (single charger 10kW)	●	max 16A 400V - 11 kW - 3F
	Tesla Model S (dual charger 20kW)	●	max 32A 400V - 22 kW - 3F

A-03
Történelmi
áttekintés

A/03 Történelmi áttekintés

Történelem

Elektromos gépjármű a 1912-es évekből

Történelem

Elektromos gépjármű a 1903-ból

Történelem

Elektromos gépjármű a 20-as évekből

Electric taxis and cars

New York taxis 1897

Woods "Phaeton" 1902

Első fejlesztések az USA-ban

Első sorozatban gyártott európai elektromos autó – 1898 Lohner cég gyártmánya

Egy komplett üzemet rendeztek be a villanyautóknak és saját áramtermelő-központot is létesítettek. Még harminc évvel később, 1960-ban is szolgálatban volt kilenc elektromos jármű – az utolsót 1963-ban selejtezték le.

Magyarországon ilyen típusú gépkocsikat főként szolgáltató cégek használtak, elsősorban a posta, ahol a gépkocsik meghatározott útvonalon jártak. 1927-ben vette meg a Magyar Királyi Posta az első **elektromobilját**, 1931-ig pedig egy összesen 35 darabos flottát épített fel.

A Magyar Királyi Posta villanyautója

1909. Elektromos autók töltőn, USA

A-04
Peremfeltételek

 Ref. Ares(2014)3990332 - 28/11/2014

EUROPEAN COMMISSION
ENTERPRISE AND INDUSTRY DIRECTORATE-GENERAL

Sustainable Growth and EU 2020
Standards for Boosting Competitiveness

Brussels, **28 NOV. 2014**
ENTR/B5/RG/mm(2014)4349746

NOTE TO THE MEMBERS OF THE COMMITTEE ON STANDARDS

Subject: Launch of the written procedure on the Draft Commission Implementing Decision on Standardisation Request concerning Alternative Fuels Infrastructure

In the 5th meeting of the Committee of 20th June 2014, the draft standardisation request on alternative fuels infrastructure was presented by the Commission and discussed within the Committee.

BMW
GROUP

Rolls-Royce
Motor Cars Limited

DAIMLER

VOLKSWAGEN

AKTIENGESELLSCHAFT

Audi

PORSCHE

BMW Group, Daimler AG, Ford Motor Company and Volkswagen Group with Audi & Porsche Plan a Joint Venture for Ultra-Fast, High-Power Charging Along Europe Highways

- **Joint Venture to deploy a high-powered DC charging network for battery electric vehicles (BEV) covering long-distance travel routes in Europe**
- **Power levels up to 350 kW significantly reduce charging time compared to available systems**
- **Build-up of about 400 ultra-fast charging sites planned in Europe**
- **Network is based on the Combined Charging System (CCS) standard which uses a connector that is fully compatible with most current and next generations BEVs**

2016-02-10 (OTÉK módosítása)

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosítása

(2) Az R. 42. §-a a következő (14)–(17) bekezdésekkel egészül ki:

„(14) A (10) bekezdés a) pontjában meghatározott újonnan létesített várakozó- (parkoló) helyeket úgy kell kialakítani, hogy **100 várakozó- (parkoló) hely után legalább 10 várakozó- (parkoló) hely** vonatkozásában **elektromos gépjármű töltőállomás kiépíthető legyen** a burkolat megbontása nélkül.

(15) A meglévő, (10) bekezdés a) pontjában meghatározott minden megkezdett 100 várakozó- (parkoló) helyből **legalább kettőt** elektromos gépjármű Töltőállomással kell ellátni

a) 1500 m² nettó árusítótér meghaladó árusítótér felett 2019. január 1-jéig,

b) 300–1500 m² közötti **nettó árusítótér** esetében

ba) ha az 50 000 lakosnál nagyobb településen található 2019. január 1-jéig,

bb) 20 001–50 000 lakosú településen 2020. január 1-jéig,

bc) 20 000 lakosnál kisebb településen 2026. január 1-jéig.

Bővebben:

MAGYAR KÖZLÖNY

15. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2016. február 9., kedd

2016-02-10 (OTÉK módosítása) – folyt.

(16) Az ellenérték fejében várakozó- (parkoló) hely értékesítésére szolgáló építmények létesítése esetén a várakozó- (parkoló) helyeket úgy kell kialakítani, hogy 100 várakozó- (parkoló) hely után legalább 10 várakozó- (parkoló) hely vonatkozásában elektromos gépjármű töltőállomás kiépíthető legyen a burkolat megbontása nélkül.

(17) Az ellenérték fejében várakozó- (parkoló) hely értékesítését szolgáló, meglévő építmények esetén minden megkezdett 100 várakozó- (parkoló) helyből

2017. január 1-jéig legalább egy,

2019. január 1-jéig legalább kettőt

elektromos gépjármű töltőállomással **kell** ellátni.”

2016-09-15 JEDLIK ÁNYOS TERV - Pályázat.

„A Nemzetgazdasági Minisztérium, mint Támogató, elektromobilitási töltőinfrastruktúra kiépítésének támogatására vonatkozó pályázati felhívást tesz közzé helyi önkormányzatok (települési, megyei, fővárosi kerületi és Budapest Főváros Önkormányzata) számára.”

„Pályázati útmutató: a Jedlik Ányos terv, elektromos töltőállomás alprogram helyi önkormányzatok részére”
című pályázati kiírás

Pályázat kódszáma: GZR-T-Ö-2016

Lassan vége az elektromos autók ingyen töltésének

A nyáron hatályba lépett az elektromosgépjármű-töltési szolgáltatás egyes kérdéseiről szóló rendelet, amellyel szabaddá vált az út az elektromosautó-töltőállomások üzemeltetői előtt, hogy díjakat szedjenek a töltőállomásról vételezett energiamennyiség után.

70/2017. (VI. 29.)

Korm. rendelet az elektromosgépjármű-töltési szolgáltatás egyes kérdéseiről

A rendelet megjelenésével elkészült az utolsó láncszem is a profin működő piac igazgatásához, jöhetnek a befektetők és a piaci cégek. Az infrastruktúra üzemeltetésében, telepítésében érdekelt vállalkozások már régóta várhatták a rendelkezést, hiszen egy-egy autó töltése – minimum 20–40 kWh energiaigény mellett – naponta több ezer forintos költséget jelenthet egy kút esetében. Mindennapi használat esetén havi több százezer forintnyi, így éves szinten egy kút akár milliós nagyságrendű „kárt” is tud okozni a töltő tulajdonosának, ha a töltőről nem szedhet ellentételezés címén díjat. Ráadásul a töltő kiépítése is jelentős, akár milliós tétel lehet, így gondoskodni kell annak megtérüléséről is.

- Az elektromobilitáshoz kapcsolt **szolgáltatás** egyes kérdéseiről szóló kormányrendelet a [Magyar Közlönyben](#) jelent meg.
- A jogszabály két fogalmat határoz meg, ezek a következők:
  - **elektromos töltőállomás**: legalább 2 darab nyilvános töltőberendezést magában foglaló terület, amely az elektromos meghajtású jármű villamosenergia-tárolójának töltését biztosítja az elektromobilitás felhasználó részére, eseti töltés vagy tartós jogviszony keretében;
  - **elektromos töltőhely**: az elektromobilitás szolgáltatás igénybevételére a nyilvános **töltőberendezés előtt kijelölt hely**.
- Fontos még a szabályozásban, hogy:
  - 1/ az [elektromos töltőállomás](#) létesítésére a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal ad engedélyt,
  - 2/ az üzemeltetőnek [az engedélyt](#) legalább a tervezett üzembe helyezést megelőző 75. napon kell megkérnie.

MAGYAR KÖZLÖNY

171. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2019. október 22., kedd

Tartalomjegyzék

243/2019. (X. 22.) Korm. rendelet	Az elektromobilitás szolgáltatás egyes kérdéseiről	7140
244/2019. (X. 22.) Korm. rendelet	Az egyszerű bejelentés intézményének felülvizsgálatával összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról	7147
245/2019. (X. 22.) Korm. rendelet	Az e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság 100%-os üzletrészenek az NKM Mobilitás Kft. általi megvásárlása nemzetstratégiai jelentőségűnek minősítéséről	7155

Törvények

- 1993. évi XCIII. t. a munkavédelemről (többször módosítva) egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII.26.) MÜM rendelettel (módosítva)
- 2007. évi LXXXVI. t. a villamos energiáról

Kormányrendeletek

- 253/1997. (XII.20.) Korm.r. az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK)
- 273/2007. (X. 19.) Korm. r. a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
- 290/2007. (X. 31.) Korm. r. az építőipari kivitelezési tevékenységről, az építési naplóról és a kivitelezési dokumentáció tartalmáról

Szakminiszteri rendeletek

- 8/1981. (XII.27.) IpM r. a Kommunális és Lakóépületek Érintésvédelmi Szabályzatáról (KLÉSZ)
- 46/1997 (XII.29.) KTM r. az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységgel kapcsolatos építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról (többször módosítva)
- 9/2008. (II. 22.) ÖTM r. az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról

Kiemelt feladatok I.

Jogszabályi háttér kialakítása

Az infrastruktúrafejlesztés alapfeltétele **átfogó és átlátható jogszabályi háttér** és szabályozási keretek megteremtése. Ennek érdekében a következő hónapokban:

- egy **piacmodell** kerül elfogadásra
- egy **elektromobilitási törvényjavaslat** kerül kidolgozásra
- egy **elektromobilitási végrehajtási rendelet** és
- **további részletszabályok** és szabályzók kerülnek rögzítésre

Összefoglalás

I. Modul

Kérdések - Válaszok

II. Modul (1x90 perc)

A-05 Akkumulátor telepek és rendszerek

Lítium-ion (Li-Ion) akkumulátorok

A legfiatalabb generációba tartozik a lítium-ion (Li-ion) technológia.

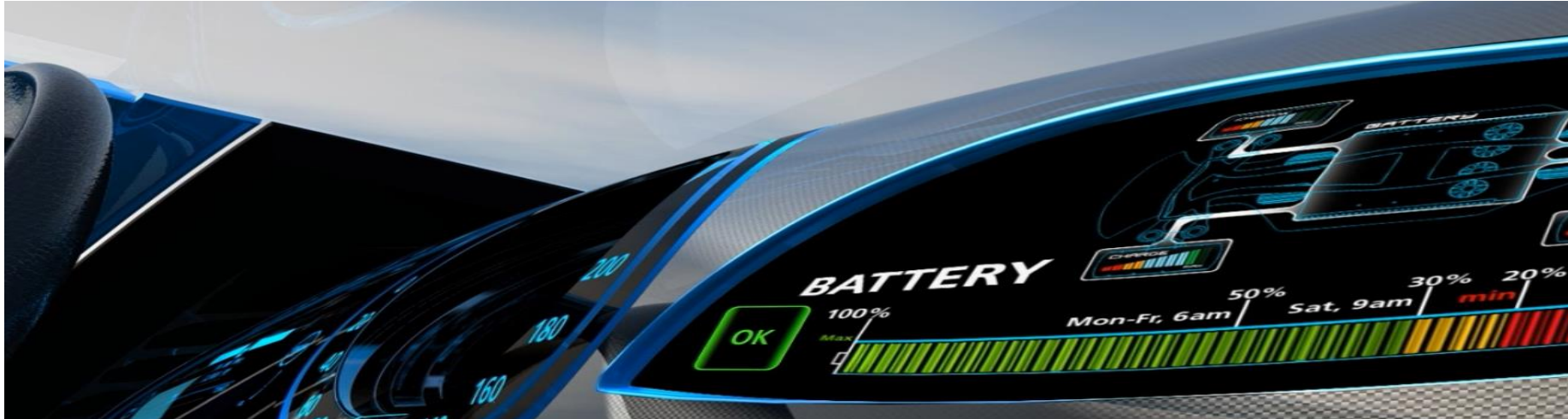
Nevét onnan kapta, hogy a töltés tárolásáról lítium-ionok gondoskodnak, amelyek töltéskor a negatív, szén alapú elektródához, kisütéskor pedig a pozitív fénoxid elektródához vándorolnak.

Az anódot és a katódot szerves elektrolit választja el egymástól.

A ma kapható variáció a lítium-ionok forrásaként különféle vegyületeket használ, melyekben megfelelően biztonságosan kötött a lítium.

Az egyetlen cellából épített akkumulátor esetén nem kell számolni a rosszul párosított vagy gyári hibás cellákból eredő, valamint az egyenetlen előregedés okozta problémákkal.

Az előnyök között szerepel még a meglepően kis súly és az, hogy egyáltalán nem képződnek kristályok az akkumulátorban, így nem kell gondot fordítani a rendszeres töltés-kisütésre. Még fejlesztés alatt áll a Li-ion utódja, a lítium-polimer akkumulátor (Li-polymer)

IEC 62133 AND THE LITHIUM-
ION COMPLIANCE

Li-ionos akkumulátorok

- Cellák - Modulok

Hengeres cella

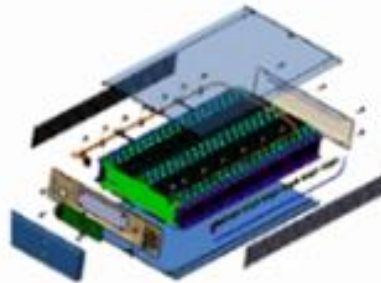
Összekötött cellák

Modulba csomagolva

Prizma cella

Egy elektromos személygépkocsihoz való *LiFePo* technológiával gyártott akkumulátor súlya körülbelül 300kg - 500 kg. Ez az alábbi anyagokat tartalmazhatja:

12 kg lítium,

30 kg nikkel,

20 kg mangán,

15 kg kobalt,

100 kg réz,

200 kg alumínium,

acél - a gyártástechnológia szerint

műanyag - a gyártástechnológia szerint

**Egy magas tárolási kapacitással rendelkező akkumulátorban
kb. 2500 db – 6800 db lítium cella található.**

Ennek alapján kijelenthető, hogy összesen kb. 200 tonna földet mozgatnak meg, ill. ásnak ki egyetlen gépkocsi akkumulátor előállításához:

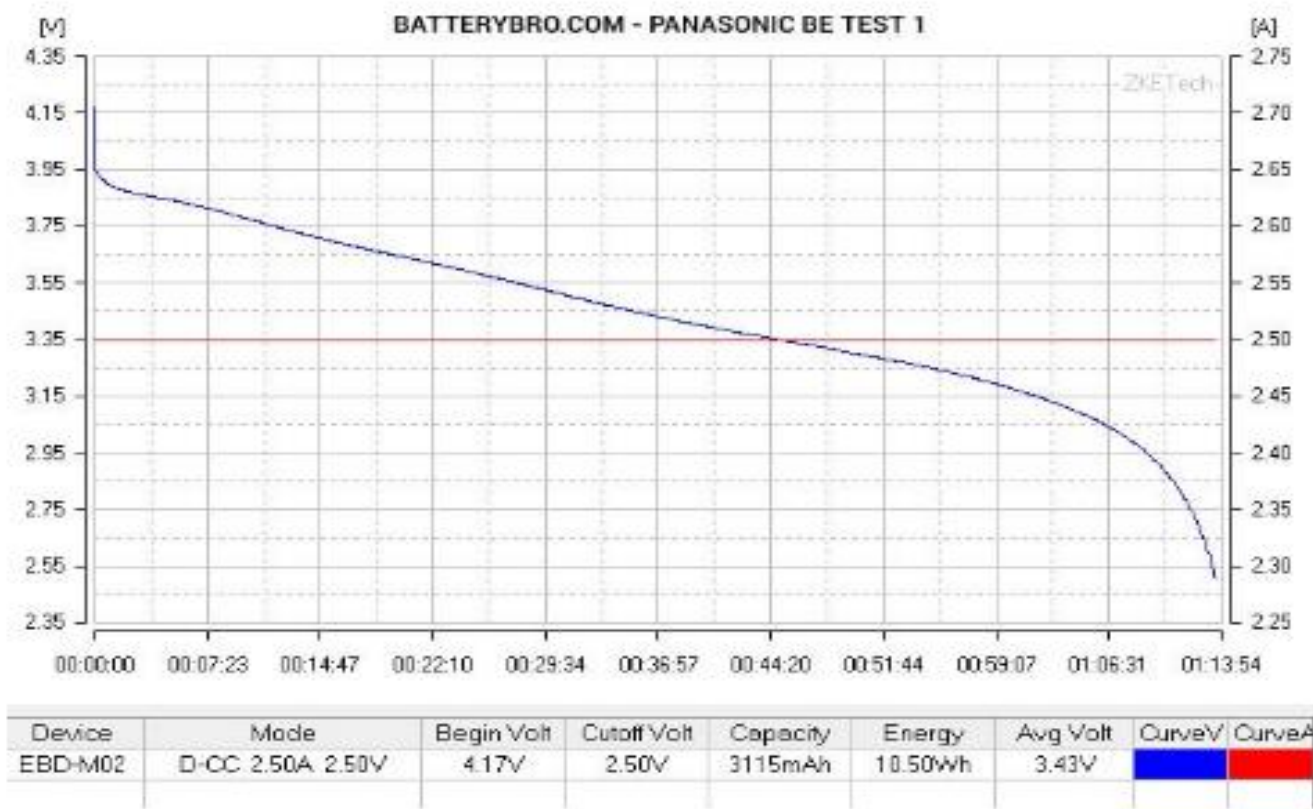
- 10 tonna só – a lítium előállításához,
- 15 tonna érc – a kobalt előállításához,
- 12 tonna érc – a réz alkatrészek előállításához
- 3 tonna érc – az alumínium előállításához,
- 2 tonna érc – a nikkel előállításához,

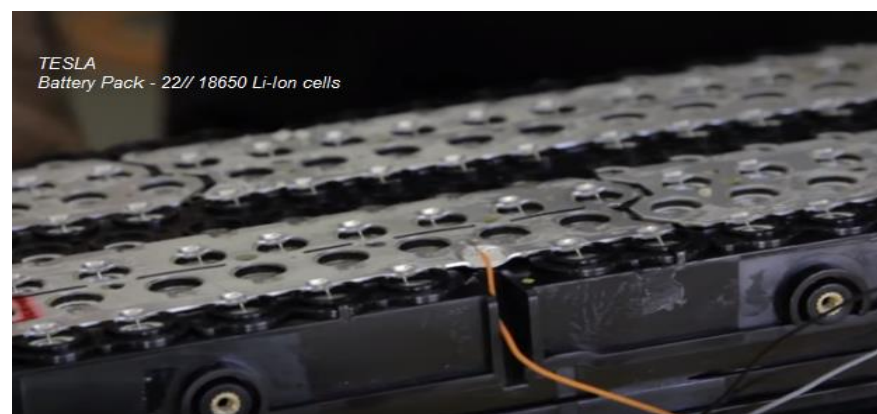
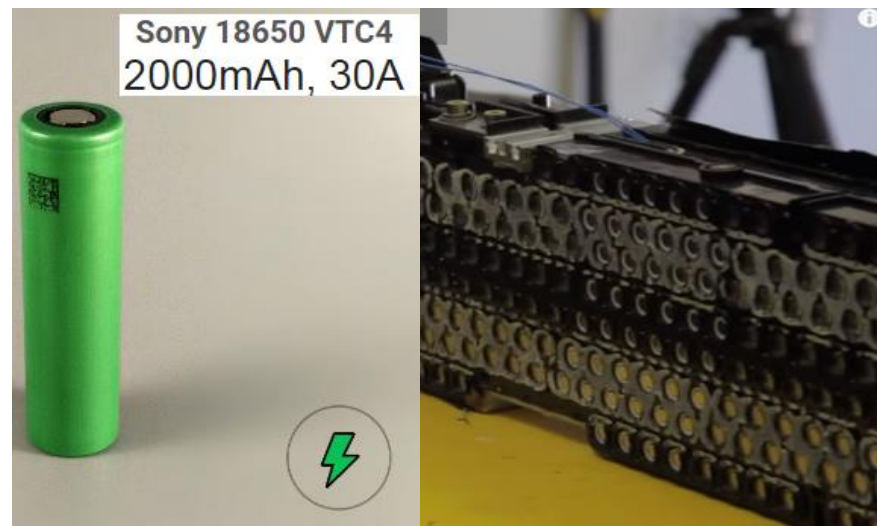
Ezeket az alapanyagokat (bányászati származékokat) az akku gyárak számára fel kell dolgozni, az emberre, rendkívül mérgező technológiákkal, melyek károsan terhelik a környezetet.

Ezért álságos a „mérgező zöldek” politikai hisztéria keltése a hazai akkumulátor összeszerelő gyárak ellen!

A mérgező összetevők bányászatból származnak, ott van a lényeges igény a védelemre!

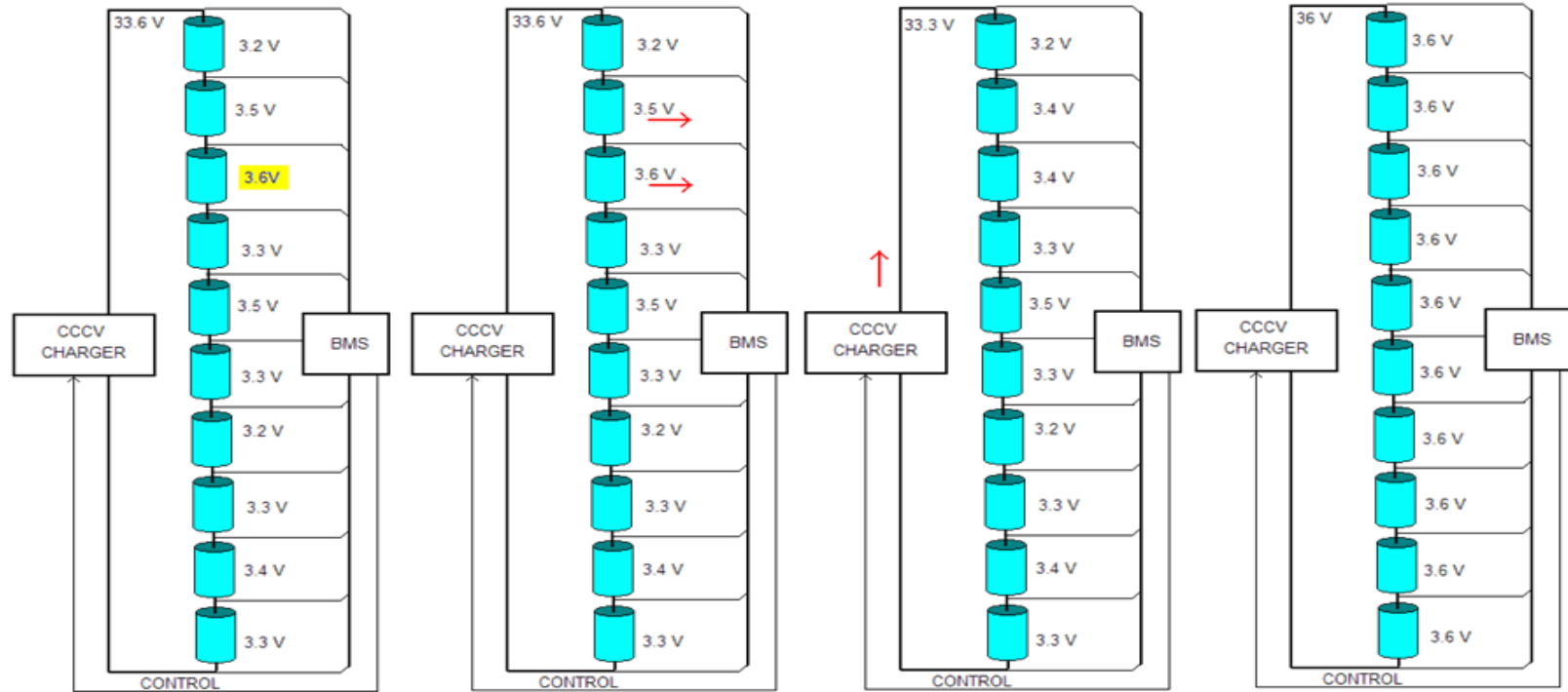
Panasonic BE NCR18650BE: 3200mAh, 3.63A

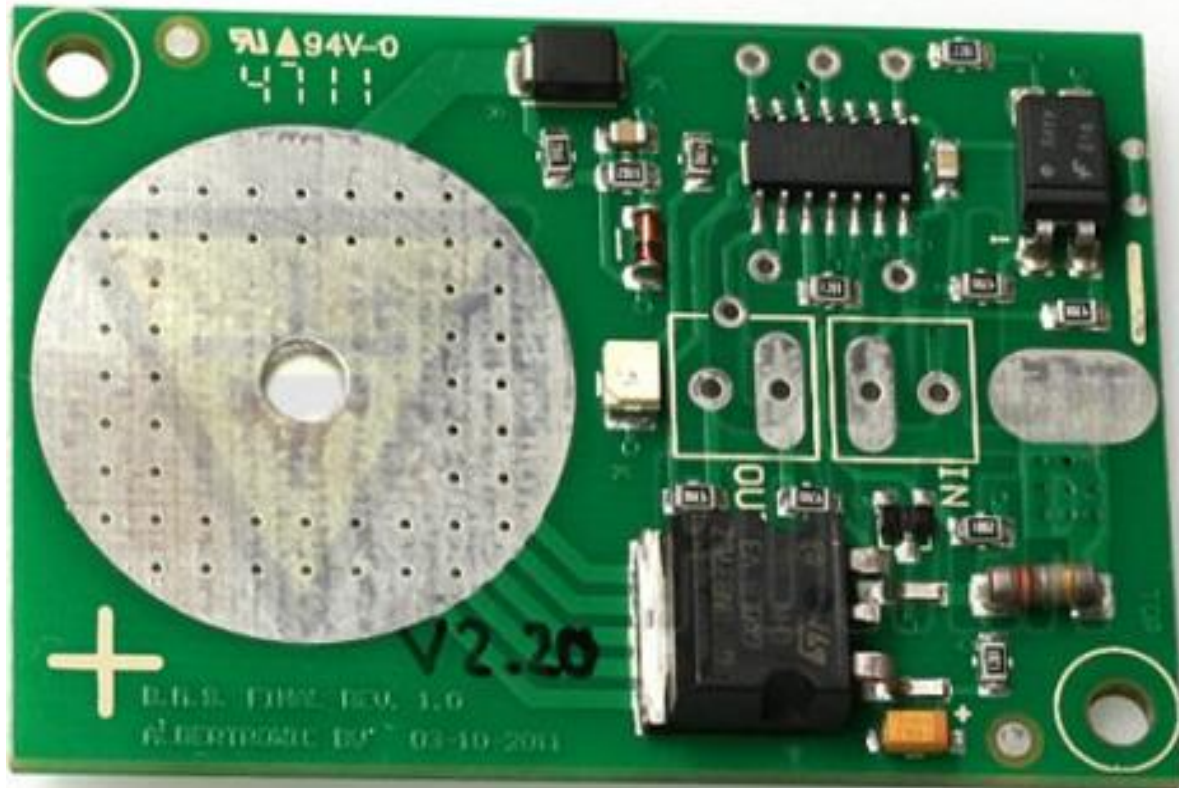
Li-ion, nagykapacitású akkumulátorok töltése-, töltés vezérlése-, felügyelete

Charging with just a BMS controlling the charger: charging stops when the most charged cell is full, restarts after it is depleted a bit, until the pack is balanced.

CCCV = Állandó áramú-állandó feszültségű töltő elektronika

BMS = Battery Management System / Akku vezérlési-szabályozási elektronika

A „BMS” Li-Ion akkumulátor management rendszer terepi BE ill. KI elemei

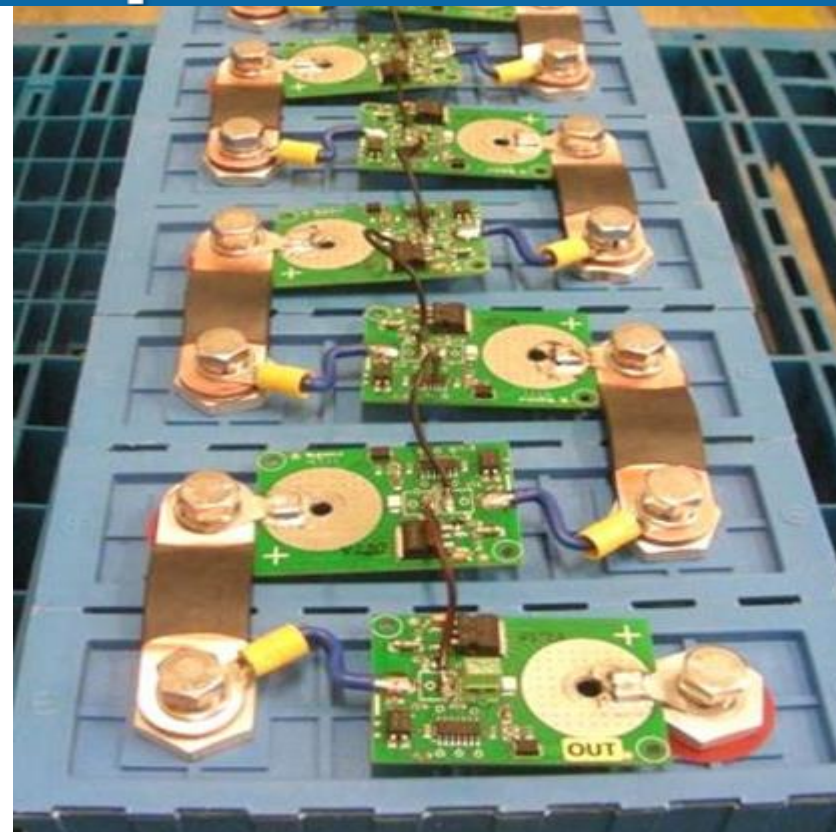

A „BMS”

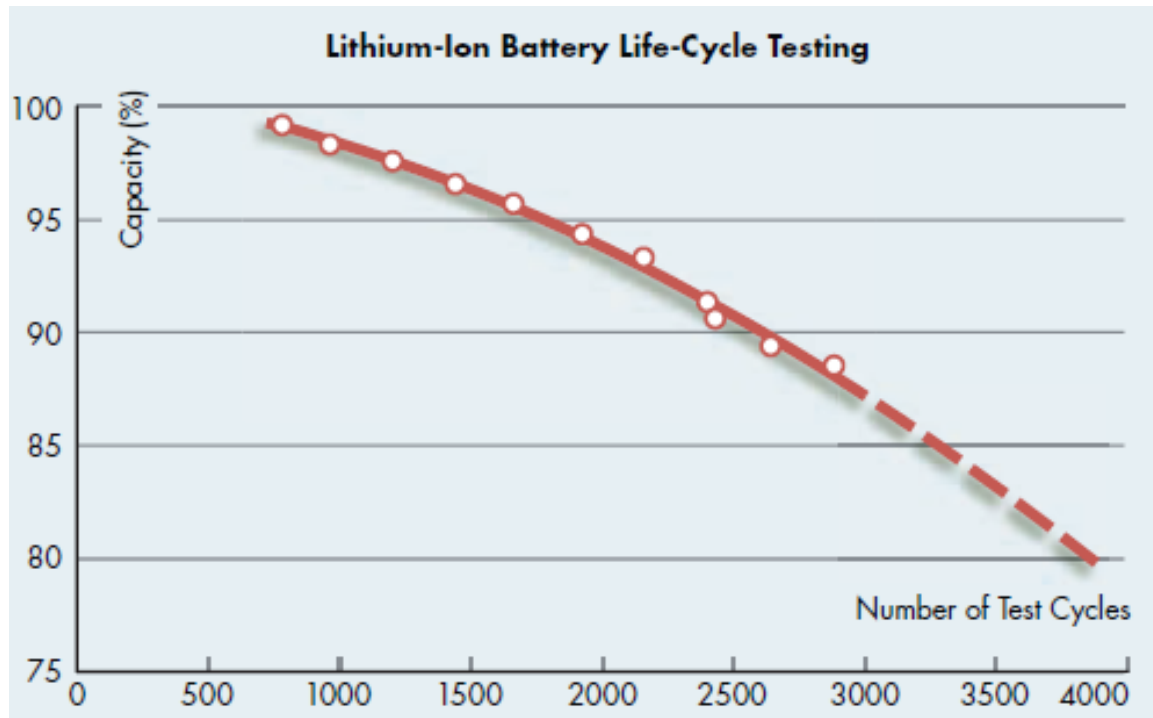
lithium power LiFePO4

„BMS” rendszer
BE és KI terepi
egységei

Az EPRI Kutató Kp. és a Southern California Edison cég a közösen vizsgált Li-Ion akkumulátorok élettartalmára vonatkozóan bizonyítani tudta, hogy a jelenlegi kapacitású lítium-ion akkumulátorok biztosítják a több mint 3000 dinamikus mély-kisütési ciklust, 10-12 éves időszak alatt, tipikus vezetési technika mellett.

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 01

A 43 kWh kapacitású Li-Ion akkumulátor egységet a Renault Zoe elektromos gépkocsi részére a török Imecar Elektronik Ltd. cég építi a Renault Törökország számára.

A fotón a Panasonic cég NCR18650B (3.400 mAh) típusú. „18650 hengeres formátum” szerinti akku cellák a népszerű zöld Li-Ion energia tárolók. A gépkocsi energia tárolását biztosító akkumulátor telep (battery pack) több mint 3.400 darab ilyen Li-Ion cellából áll.

Ha figyelembe vesszük, hogy az akkumulátor telep 43.000 Wh tárolási kapacitással rendelkezik és minden cella 12,41 Wh (3,65 V x 3,4 Ah), energia tárolására képes, ennek alapján az összes beépített egység körülbelül 3,465 darab Li-Ion cella

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 02

Minden cella egyenként mintegy 45 g, ez azt jelenti, hogy a 3,465-darab cella össztömege 155.925 kg.

Ezután adjuk hozzá a csatlakozókat, kábeleket, a BMS (Battery Management System) vezérlő és felügyeleti rendszert, a tároló tokozatot és így már az egész telep összsúlya meg is haladja a 200 kg-ot.

De mit számít a 200 kg súly, ha kapunk egy 43 kWh kapacitású akku telepet cserébe?

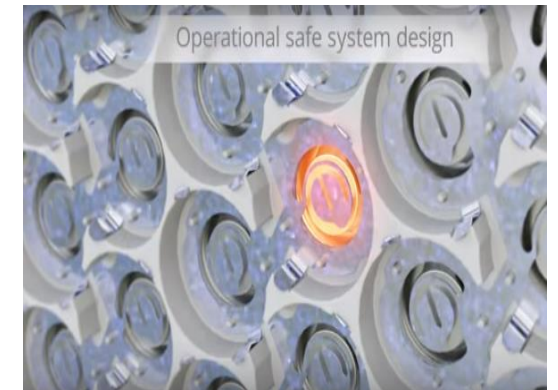
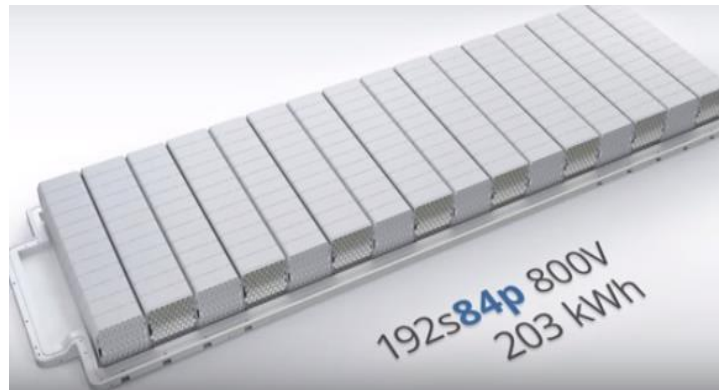
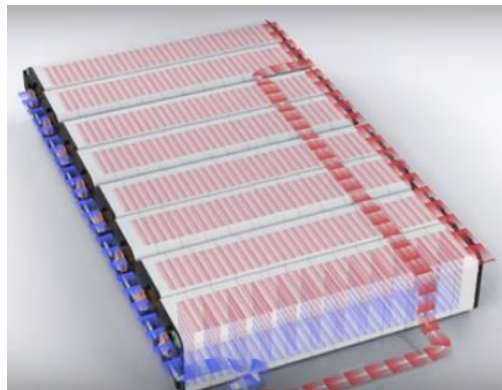
A többi neves gyártó, mint a **Sanyo**, a **Panasonic**, az **LG Chem** és a **Samsung SDI**, is gyárt nagy kapacitású (3.500 mAh) Li-Ion akku cellákat ugyanolyan „18.650 hengeres” formátumban 4,0 USD -5,0 USD/db árban. Amennyiben ezeket a komponenseket nagy mennyiségben vásárolják és az akku telepek sorozat gyártási technológiáját tovább fejlesztik, ez lehet a jövő.

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 03

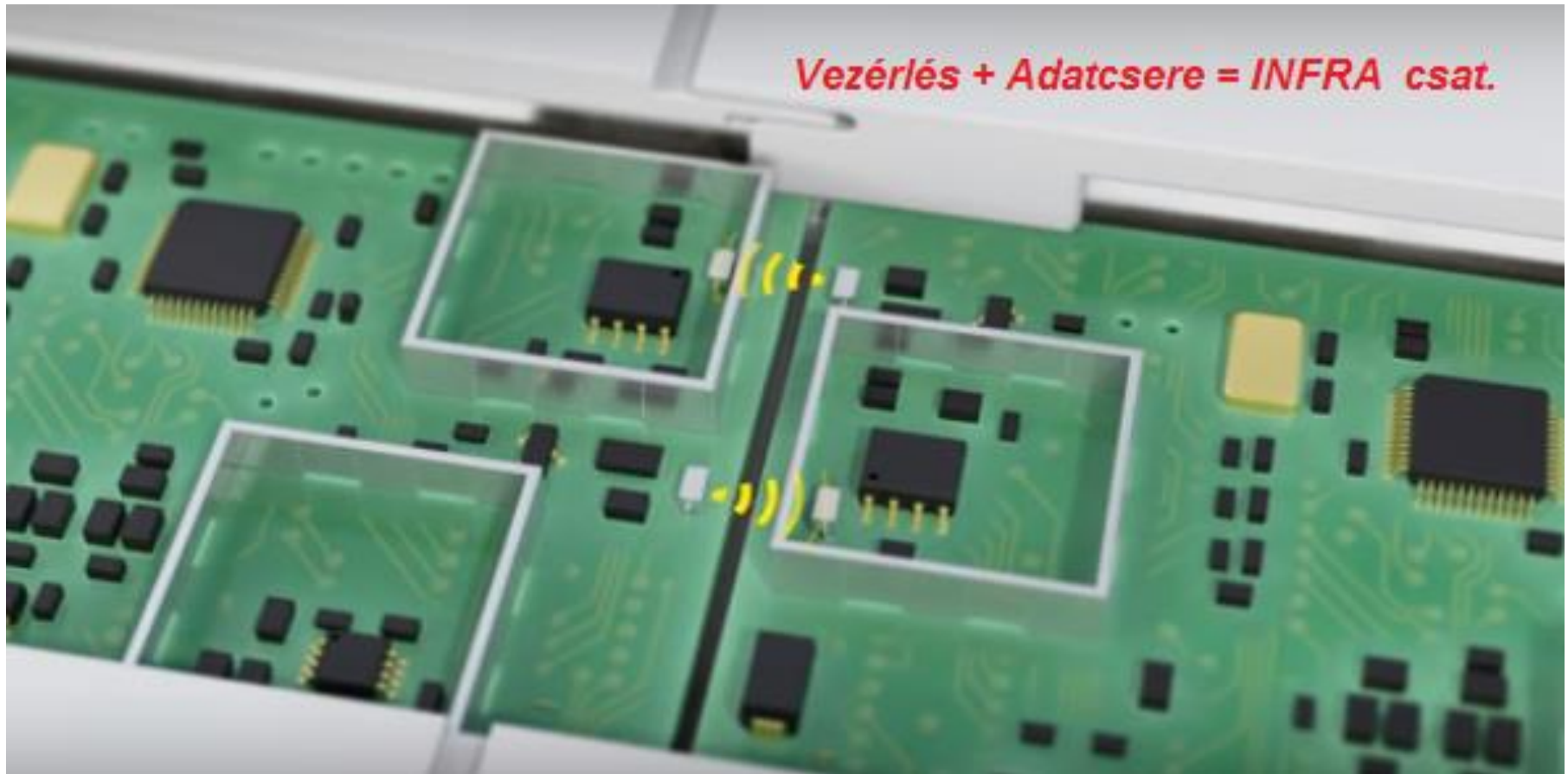
A gépkocsi fedélzeti Computer rendszerének kijelzője az akku állapotáról

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 04

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 04

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 04

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 04

Súly és költségcsökkentés a belső kábelek, csatlakozóik, a kábelkötegelők, a galvanikus leválasztó elemek elhagyásával és teljesen automatizált szerelési technológiával

<https://www.lionsmart.com/en/engineering-and-prototyping/>

05/ Akkumulátor telepek és rendszerek 04

Proof of concept in BMW i3 Concept car

- 100 kWh of energy
- 700 km of range
- Ultra-fast charging capability
- Almost 80% higher energy density
- >230 Wh/kg, 460 Wh/l on pack level
- Also available with DUST wireless network by ADI

Li-ion akkumulátor telep - töltés szabályozó elektronika, védelmek

Li-Ion akku

80 kW AC szinkron motor meghajtására

24 kWh lithium-ion akku telep

7.4 kW fedélzeti töltő T1 typ csatlakozóval

230 V háztartási töltő kábel saját szab. 8A.

50 kW DC gyors töltő csatlakozó CHAdeMO

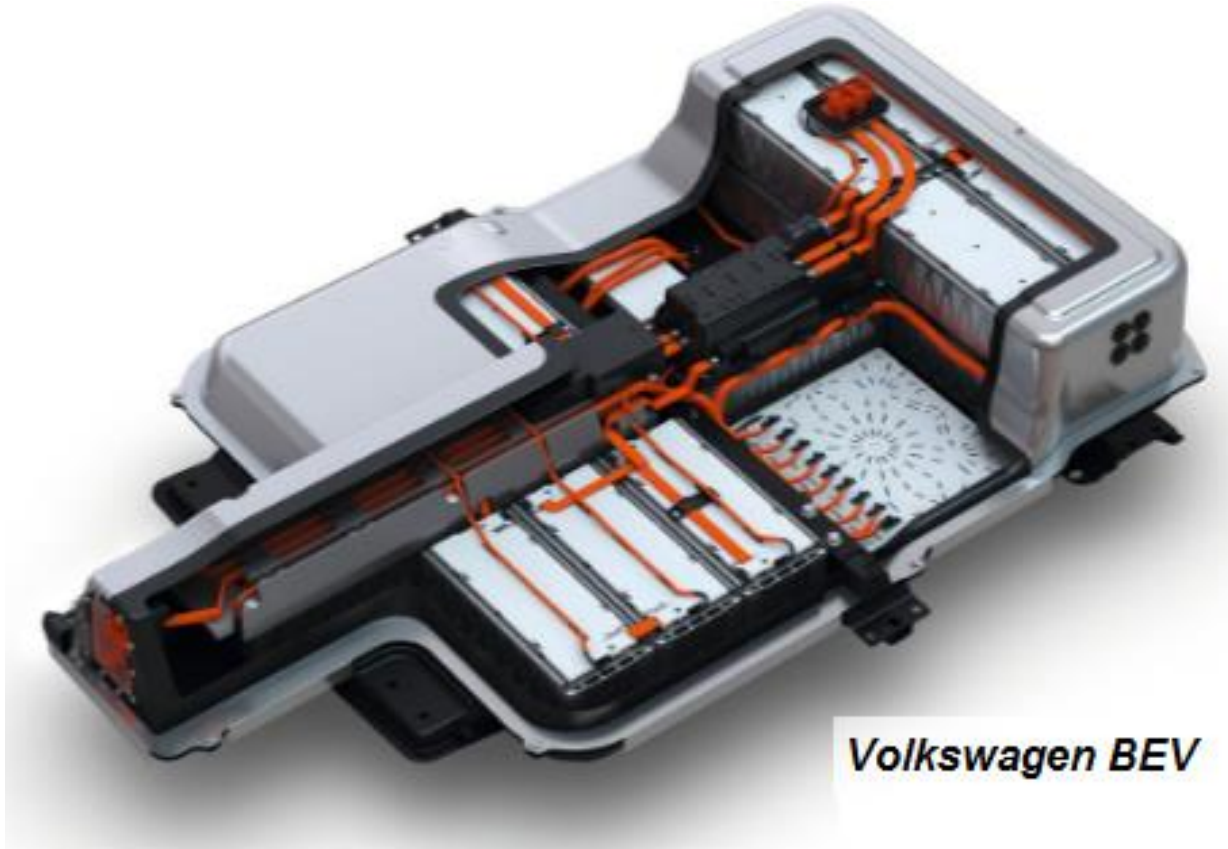
Renault-Zoe-43-kWh-battery

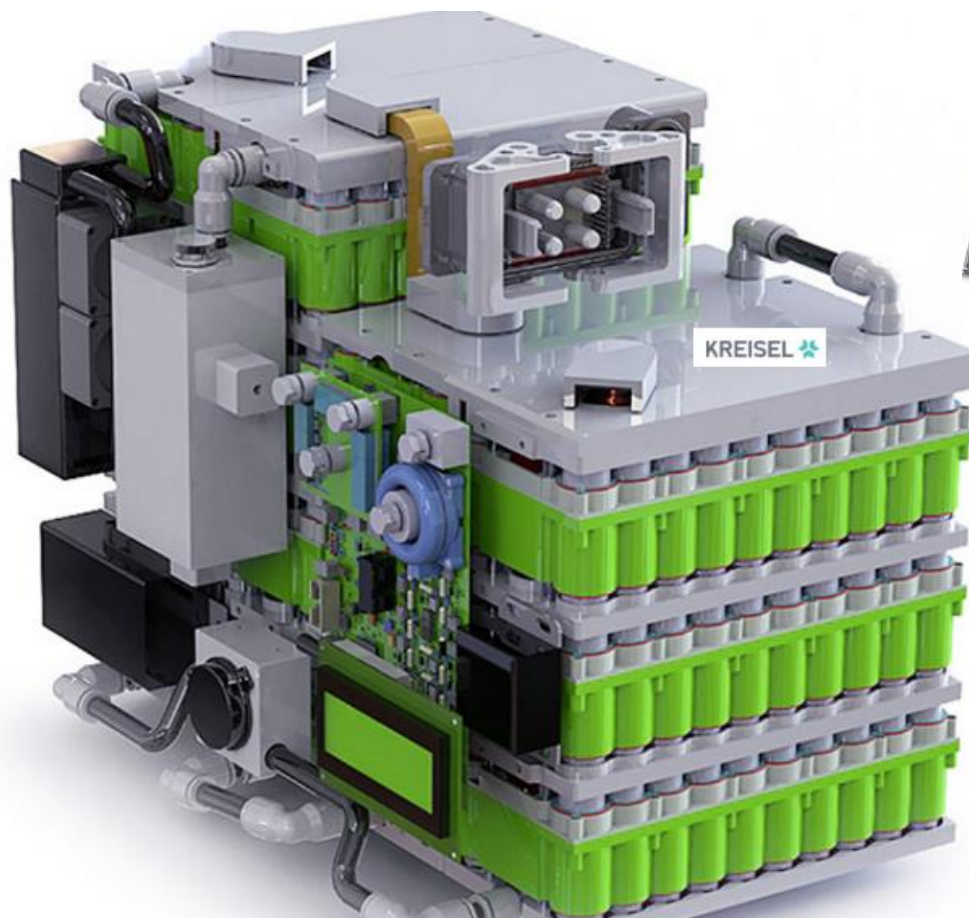
Imecar

A gépkocsi elektromos energia ellátása, akkumulátor és BMS egység

A gépkocsi elektromos energia ellátása, akkumulátor és BMS egység

KREISEL ELECTRIC BATTERY PACK

The latest technology, highest energy density,
highest performance volume. Currently the
lightest battery on the market, 2 year warranty.

4.1 KG/KWH
WEIGHT

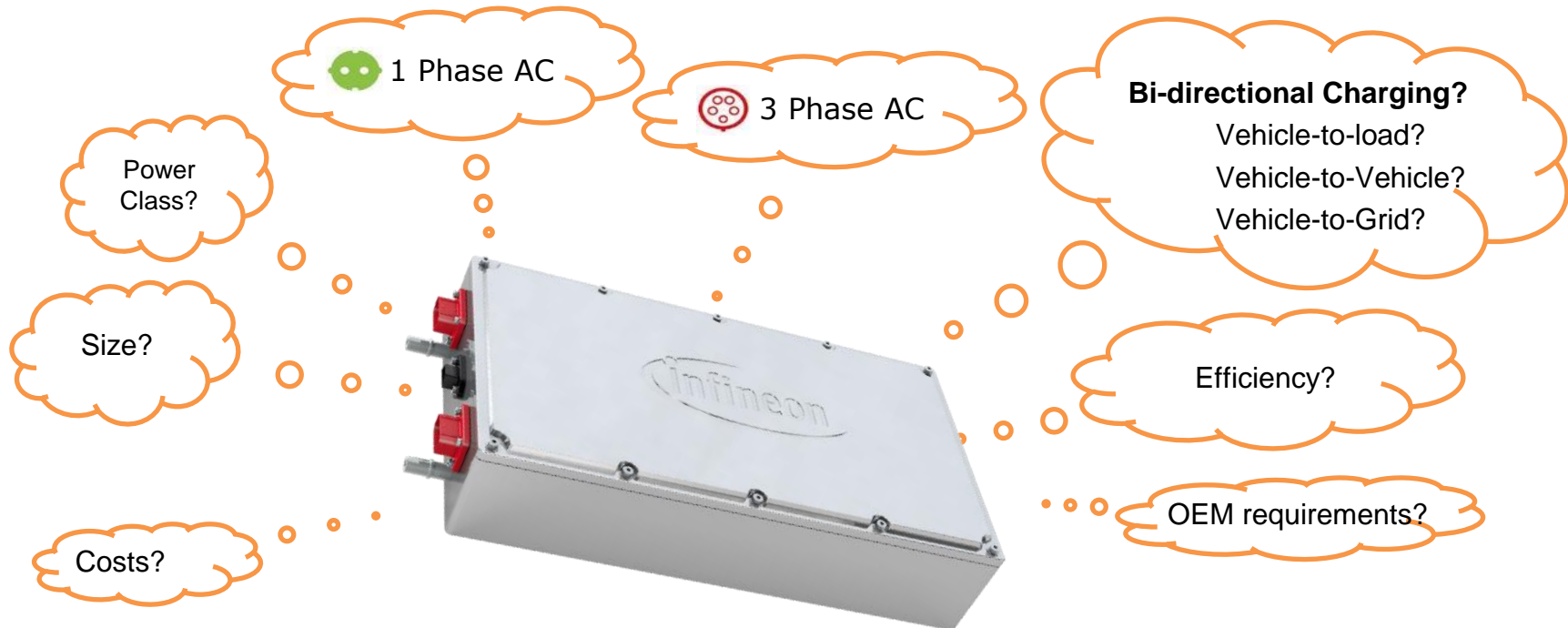
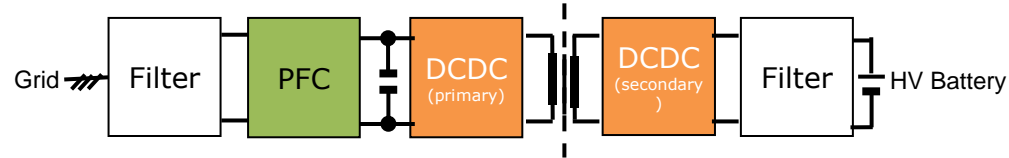

1.95 DM³/KWH
ENERGY DENSITY

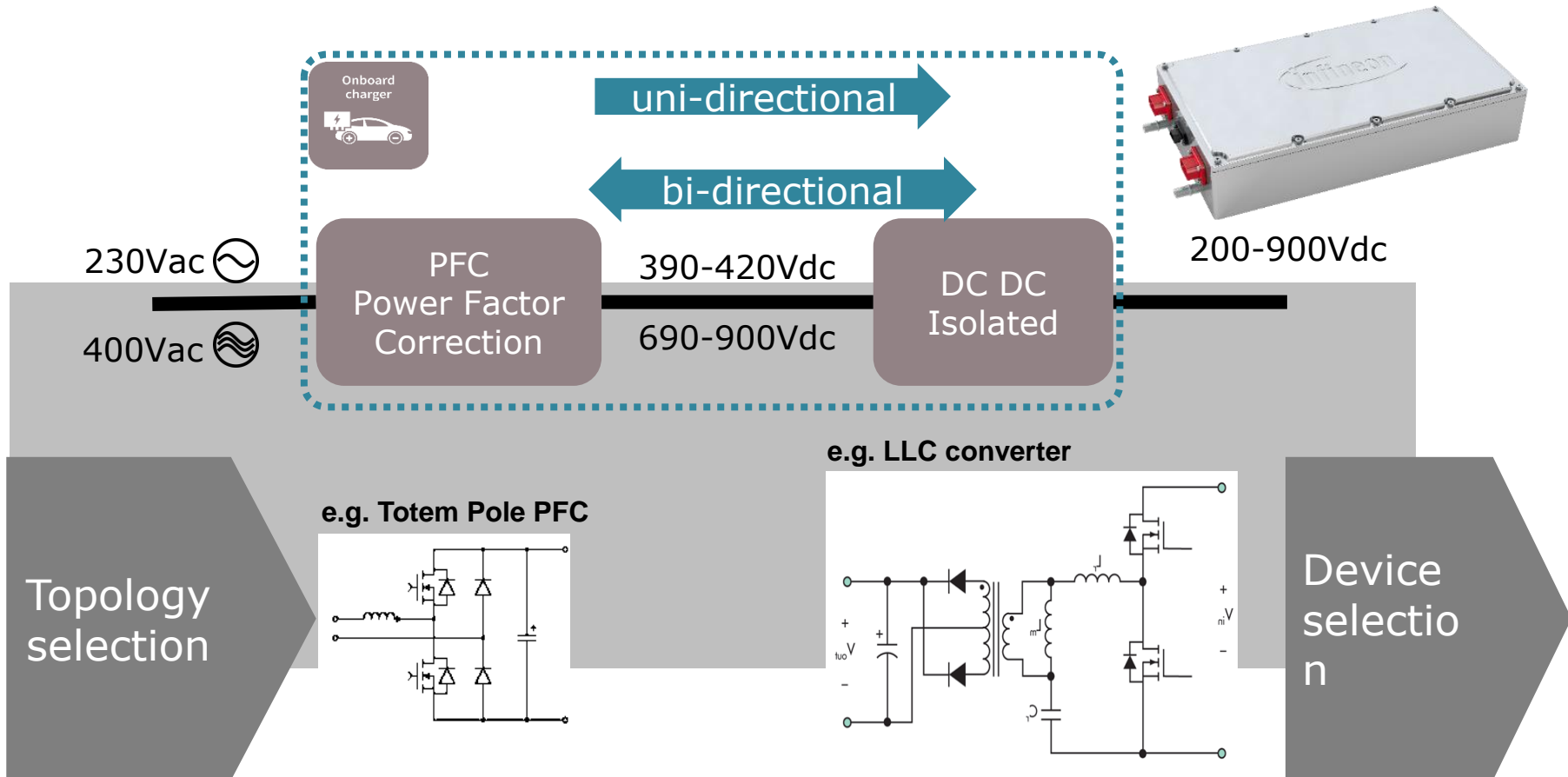

On-Board Charger (OBC)

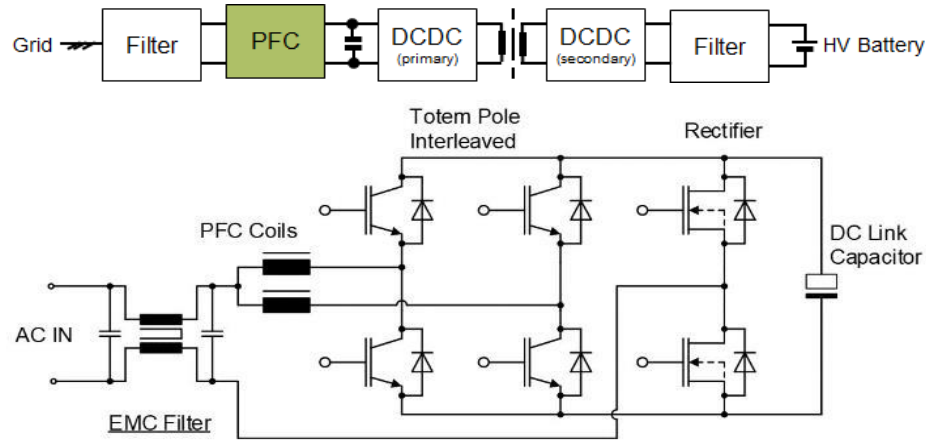

The system “On-Board-Charger” has to cover many requirements

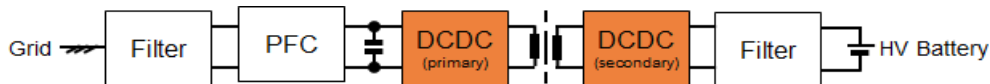
Broad Power Switch Portfolio required

PFC: Totem Pole Topology

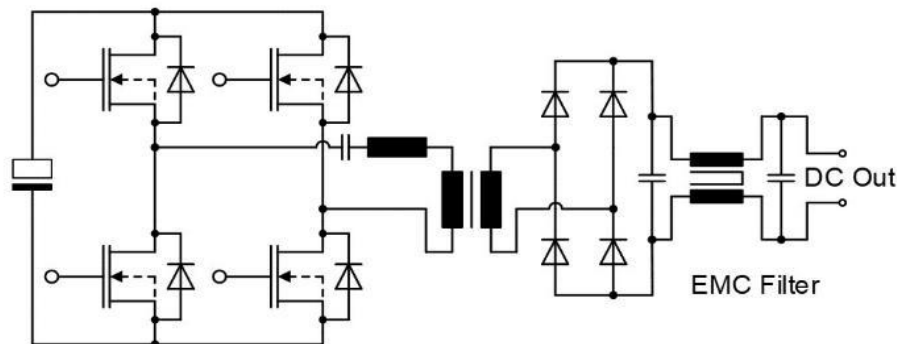

- › Fits all required power classes from 2.3 kW up to 22 kW
- › Higher efficiency when using CoolMOS™ for rectification
- › Can be easily upgraded for bidirectional charging

- › Slightly higher costs (higher number of components)
- › Complex implementation
- › Requires fast switching IGBTs at PFC (not rectifier)

DC-DC LLC Topology

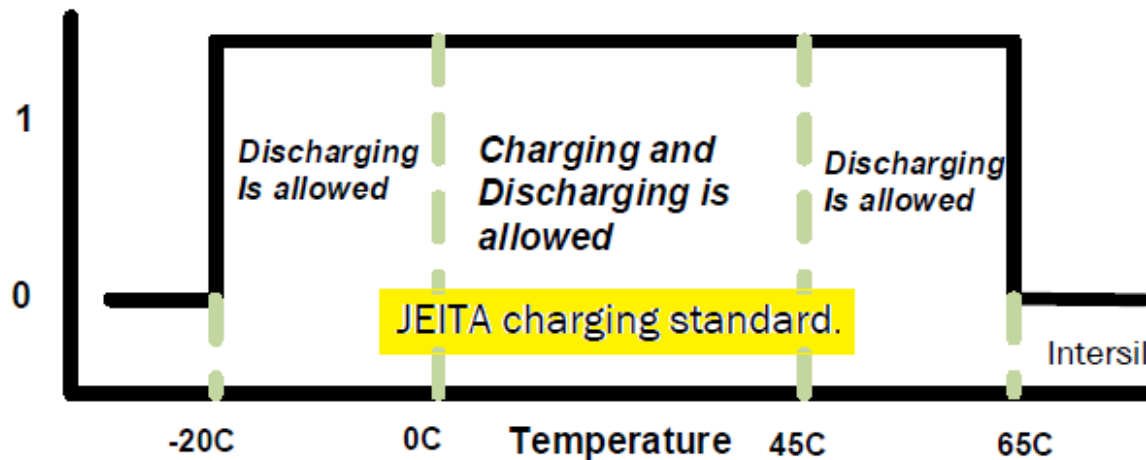

- › Fits all required power classes from 2.3 kW up to 22 kW
- › Widely used in industrial and consumer applications
- › No choke at the output required to filter ripple
- › Simple upgrade for bidirectional

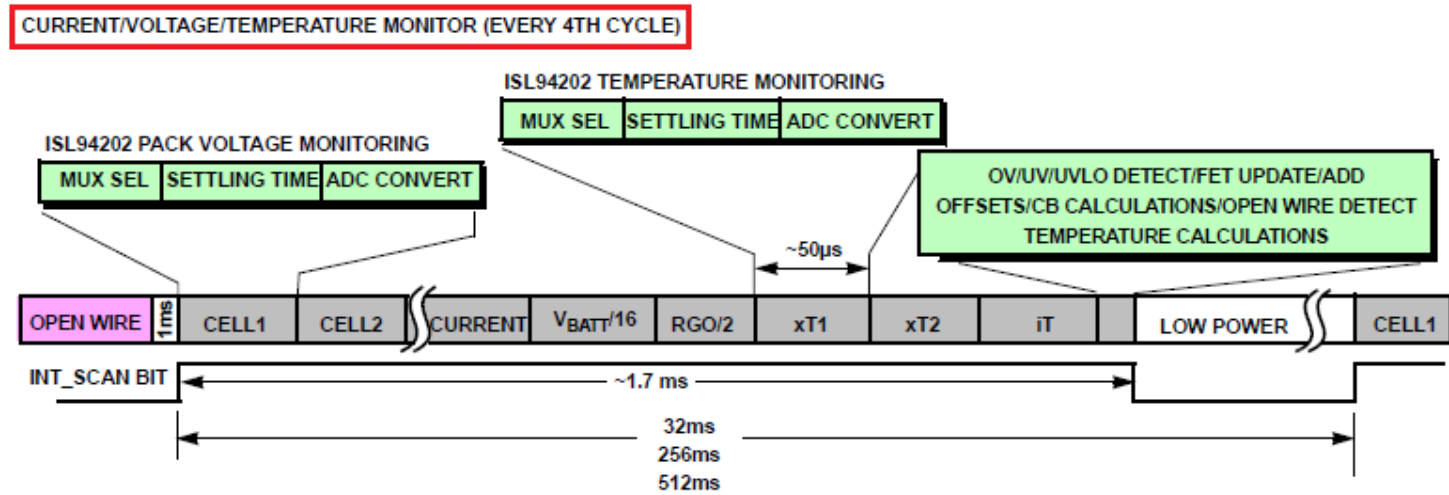
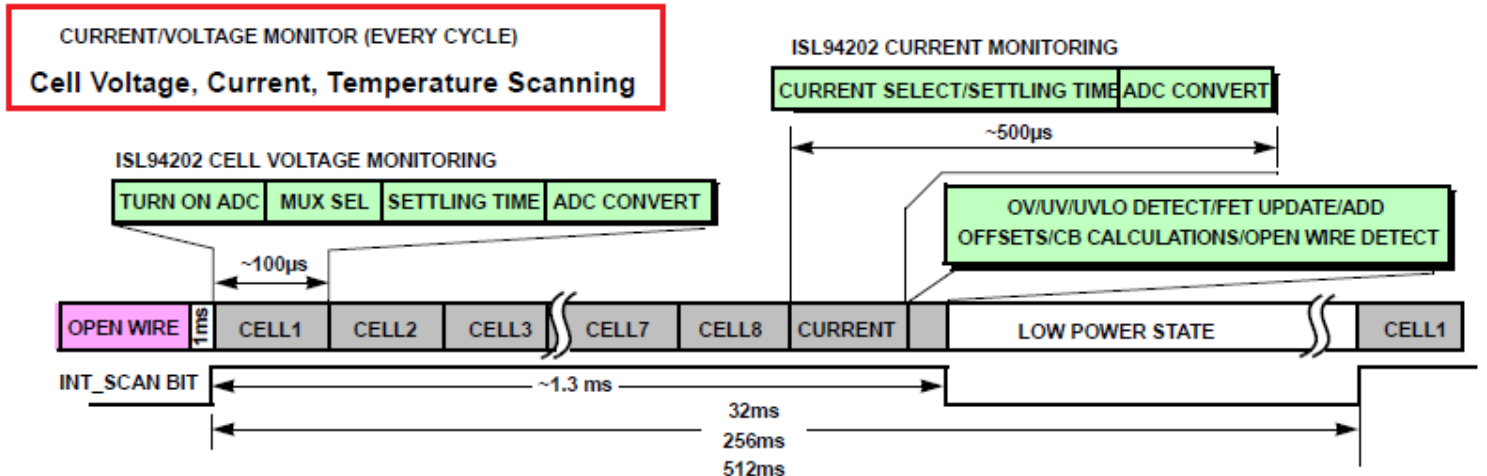
- › Complex control algorithm
  - Control needs to respect resonant frequency exactly
  - Failure in control results in damage of OBC
- › Requires constant input voltage

A „Lithium” technológia alapú energia tároló akku rendszerek jellemzői

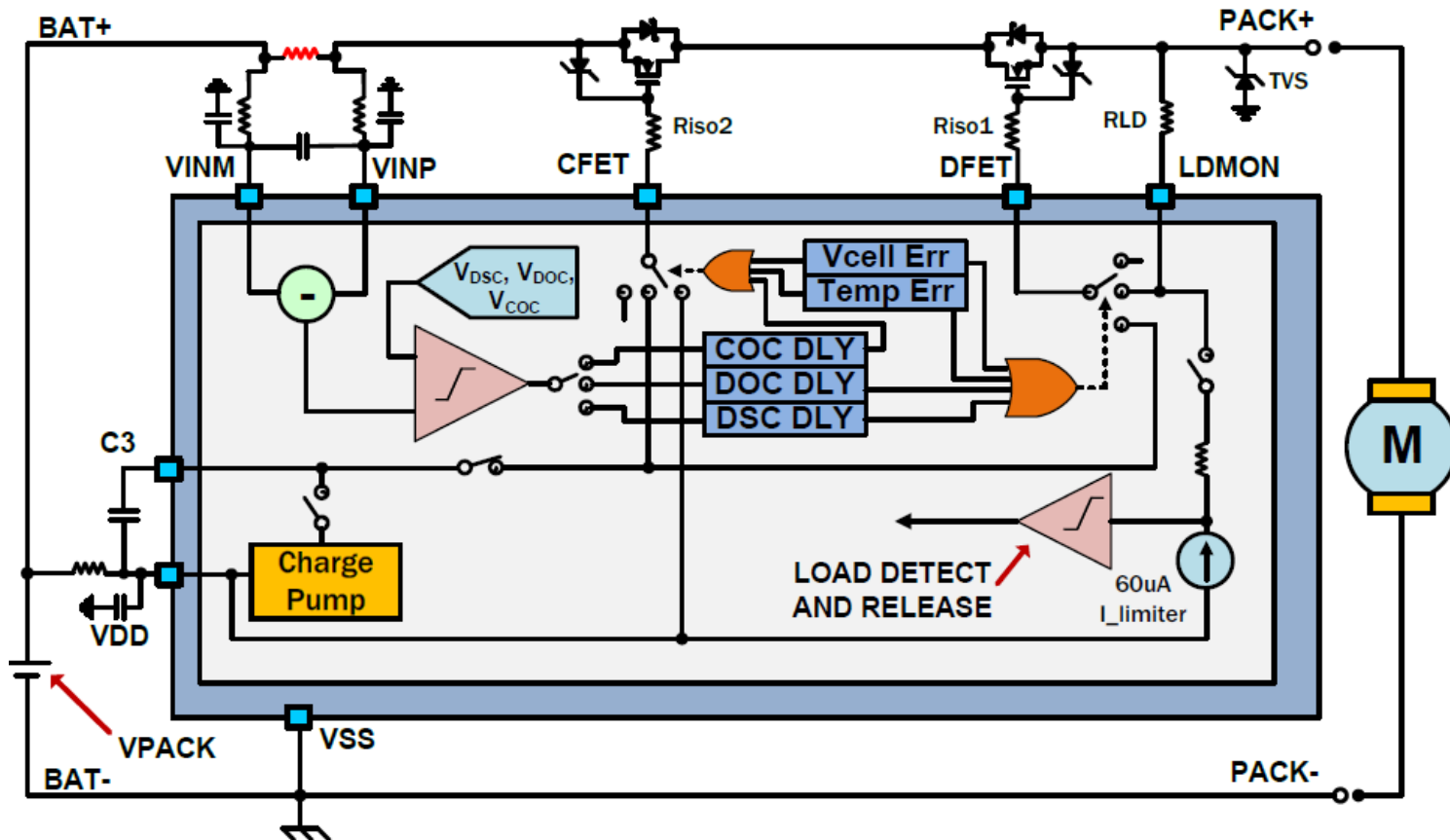
**The acceptable charge/discharge
temperature regions for Lithium batteries**

In most small to mid-sized packs, two thermistors are used to monitor temperature. One of the thermistors is placed in the center of the pack where the temperature is higher due to the insulation from the cells. Because of the higher operating temperatures, these cells age faster. The placement of the second thermistor is on the outside of the pack, which is a good measurement of ambient temperature. Proper temperature detection protects the battery against thermal runaway and ensures it is safe to charge or discharge.

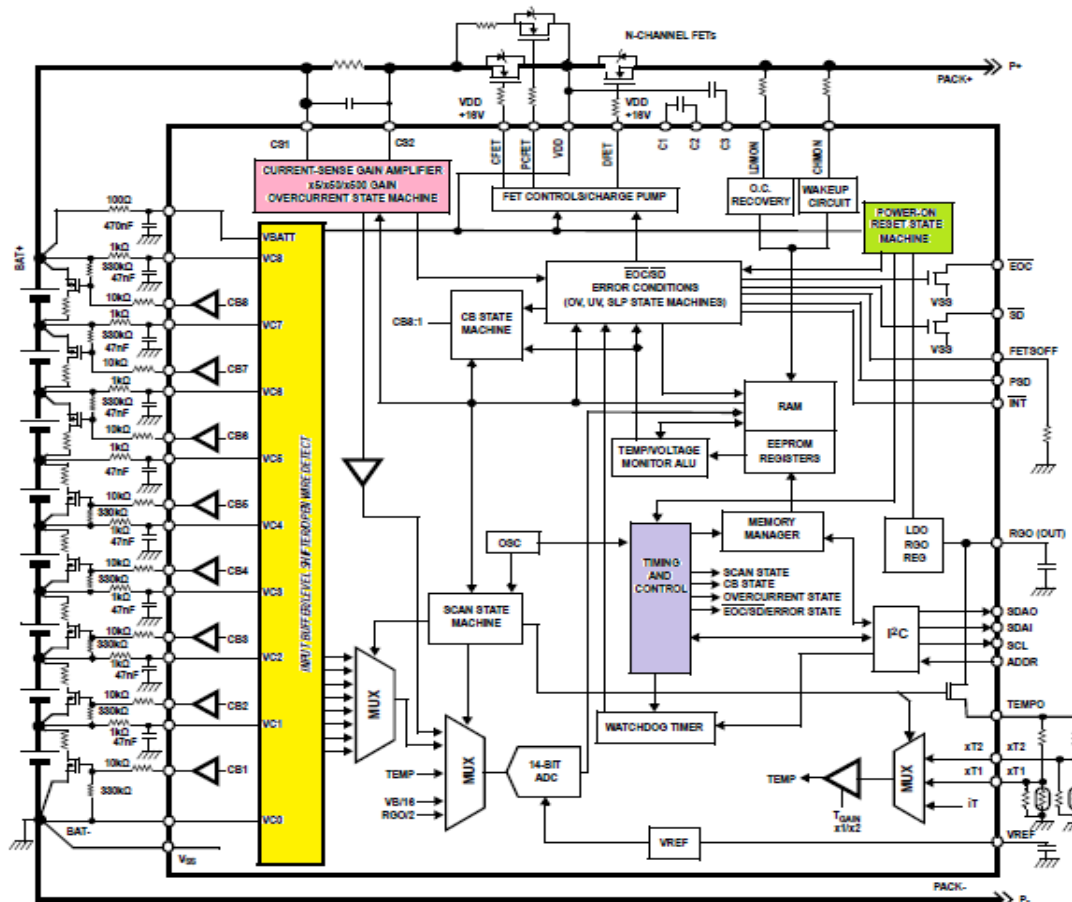
A „ BMS”

A „BMS” elvi séma rajza – a töltés szabályozásának felügyelete

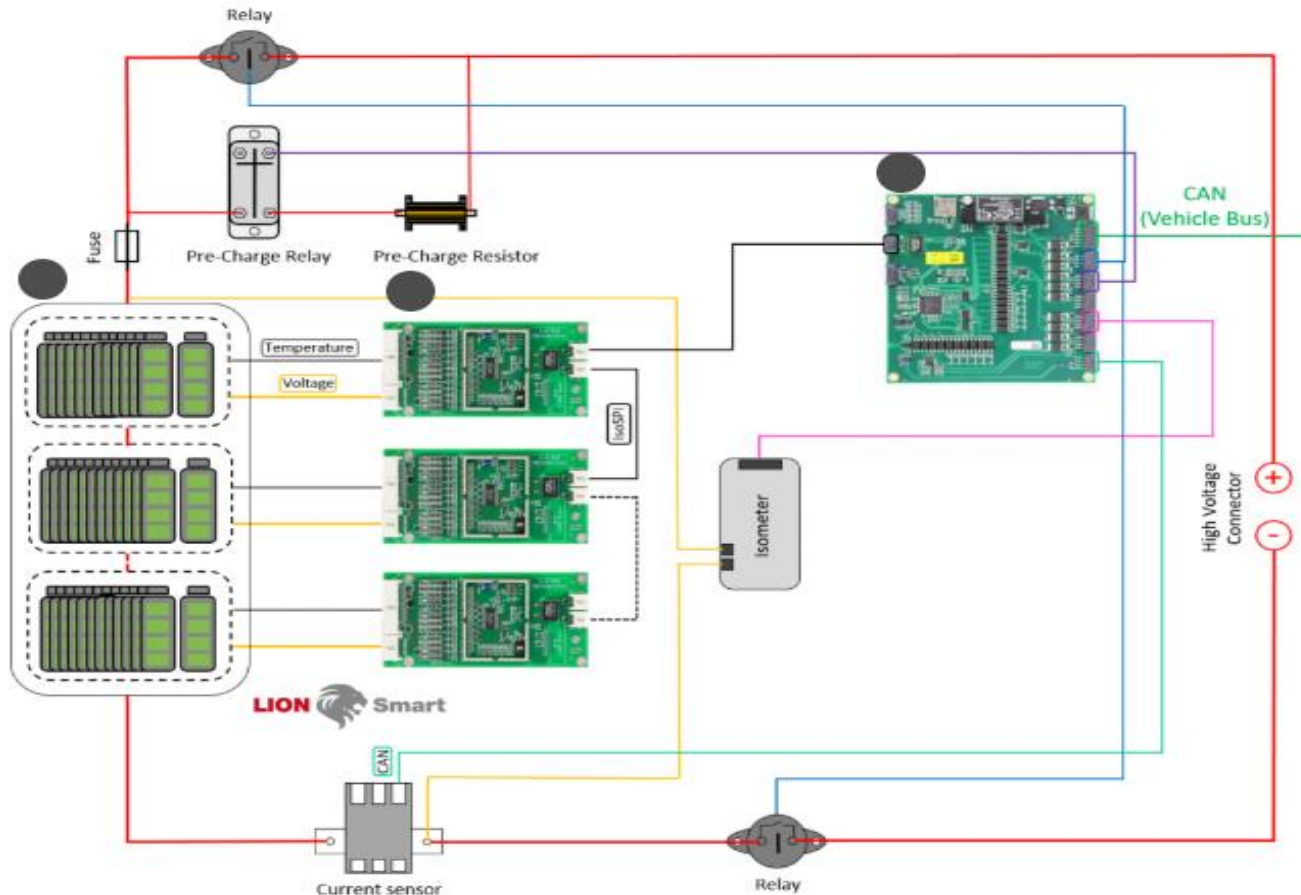

A „BMS” 8 db akku-cella (1 modul) töltés, kisütés felügyelete

A „BMS” Battery Management System architektúrája

A – 06 Energia átviteli csatlakozók, rendszerek

3G2.5mm²+2*0.5mm² EV

16A Single Phase Charging Wire for EV

3G6.0mm²+2*0.5mm² EV

32A Single Phase Charging Wire for EV

5G2.5mm²+2*0.5mm² EV

16A Three Phase Charging Wire for EV

5G6.0mm²+2*0.5mm² EV

32A Three Phase Charging Wire for EV

Min.:

L = 4,0m

Max.:

L = 12,0m

Connection
to the future

T1/T2-es típusú töltőkábel

T2/T2-es típusú töltőkábel

Gépkocsi töltés – AC hálózatról:

Csatlakozók az IEC 62196 előírásai szerint:

Mode 3 TYPE 2

Gépkocsi - Infrastruktúra kommunikáció:
CAN Bus: CAN 2.0 A protokoll

AC Vehicle Connectors and Infrastructure Plugs

Vehicle connector Type 2 up to 63A

Part number	Article designation
74880230	Vehicle c onnector type 2, 20A, 1-phase
74880231	Vehicle c onnector type 2, 32A, 1-phase
74880232	Vehicle c onnector type 2, 20A, 3-phase
74880233	Vehicle c onnector type 2, 32A, 3-phase
74880234	Vehicle c onnector type 2, 63A, 3-phase

Gépkocsi
oldal

T2

Part number	Article designation
74880225	Plug type 2, 20A, 1-phase
74880226	Plug type 2, 32A, 1-phase
74880227	Plug Typ 2, 32A, 3-phase
74880228	Plug type 2, 32A, 3-phase
74880229	Plug type 2, 63A, 3-phase

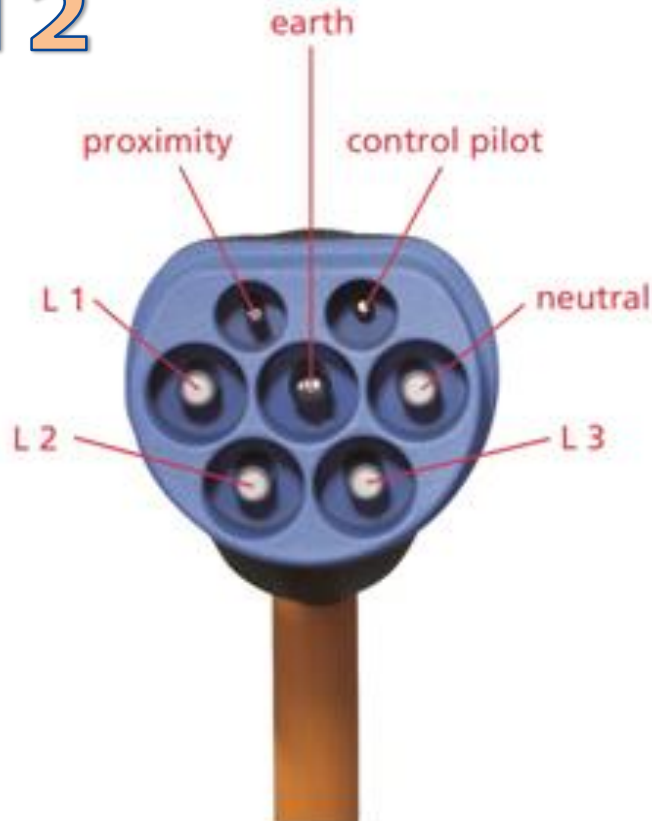

Plug Type 2 up to 63A

Töltő
oszlop
oldal

T2

A Mennekes T2 csatlakozó

VDE által tesztelt és minősített csatlakozó kábel (T2 typ szabványos töltési csatlakozó).

A kábel érintés biztosan szigetelt, 32A maximális töltőárammal terhelhető, lehetőség van 1- és 3-fázisú átvitelre.

A csatlakozó dugó a töltés alatt reteszelve van és az energia átvitelen kívül jelátvitelre is szolgál:

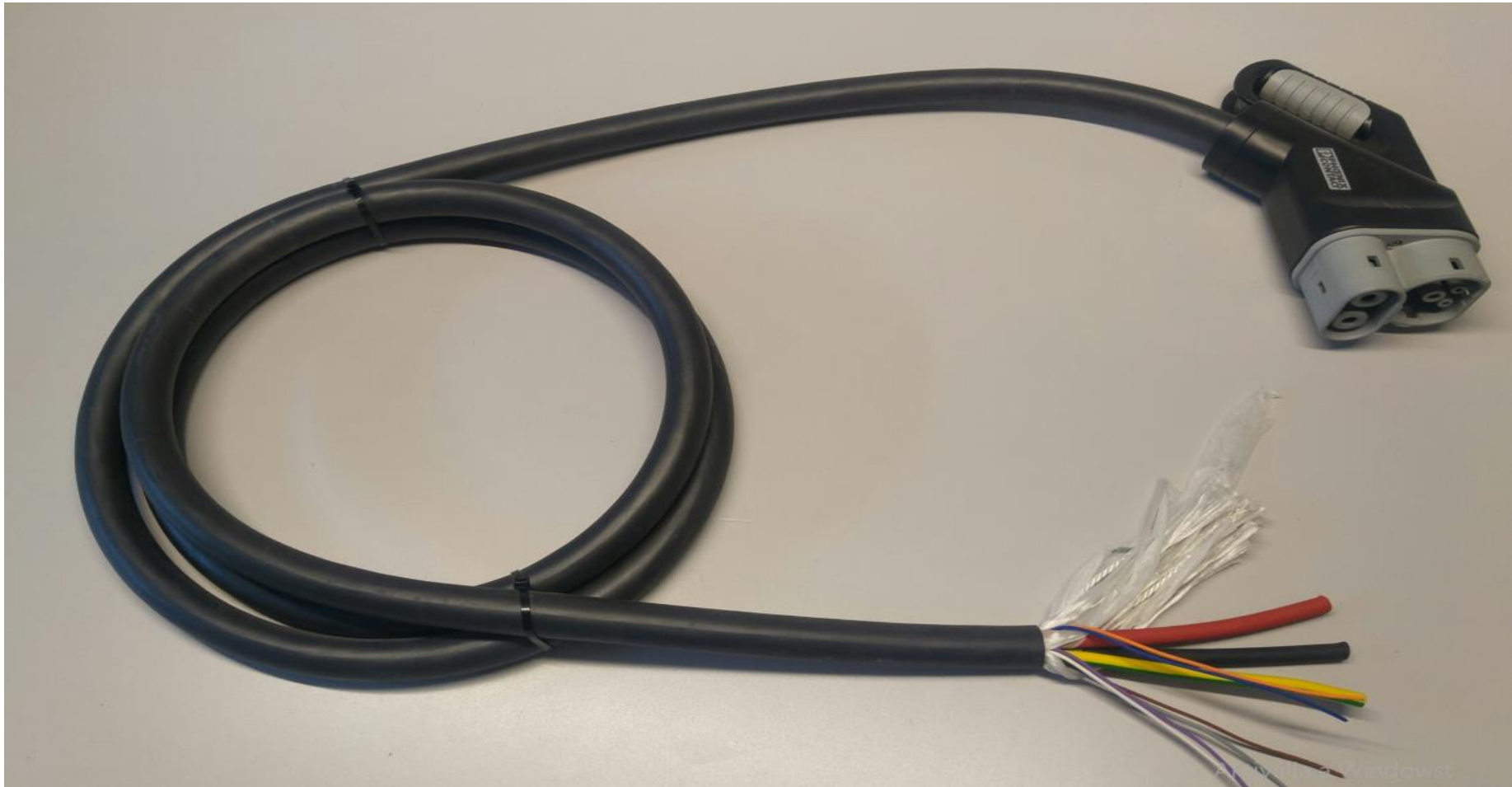
„proximity“: azonosító a maximális áramterhelhetőség kódolására,

„control pilot“: kontroll jel a vezeték ellenőrzésére, hiszen a töltőnek tudnia kell, hogy csatlakoztattuk-e a berendezést, és fel kell készülni olyan esetekre is, mint pl. a kábel elszakadása (ezek a CAN Bus hálózat elemei).

TYP 2 - TYP 2

Plug Type 2, IEC 62196-2

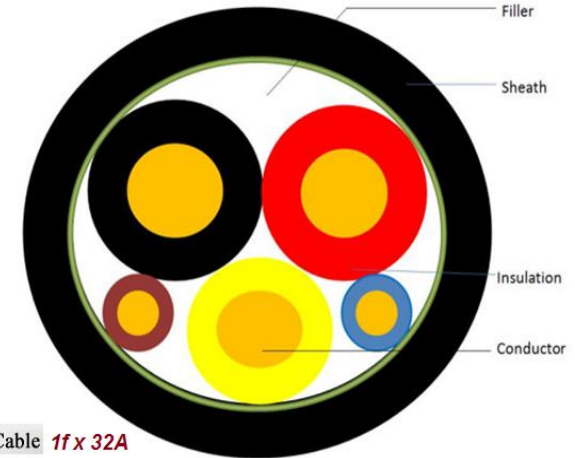

CCS - Combo hálózati töltő csatlakozás – DC 500V, 200A, kb. 15 perc

CCS Vehicle Inlets test adapters

for inspecting the
charging process
between the station
and the electric vehicle.

Cable **1f x 32A**

CSS - DC aljzat vezérelt
csatlakozó-reteszelő
mágnessel (12-24V)

Európában használatos minősített töltőfejek- AC-**T2**, DC-**T2-CCS**

Combined Charging System Type 2

T2

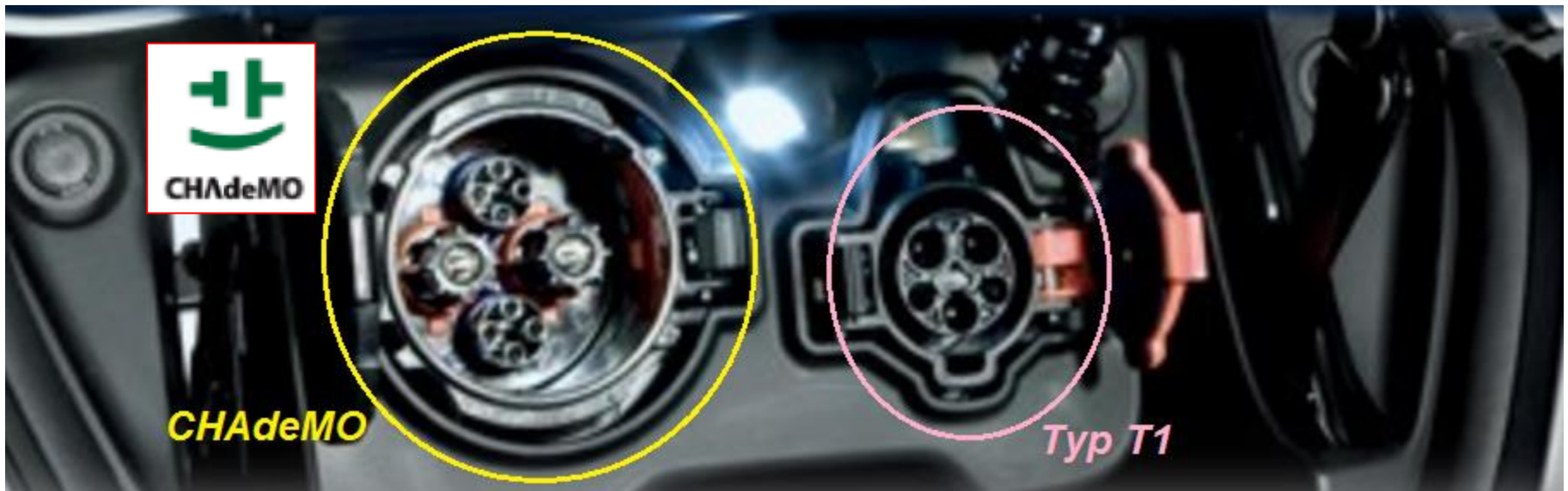
CCS

Energia ellátási csatlakozók

Gyors töltés – 12 – 30 perc
DC 500V – 125A

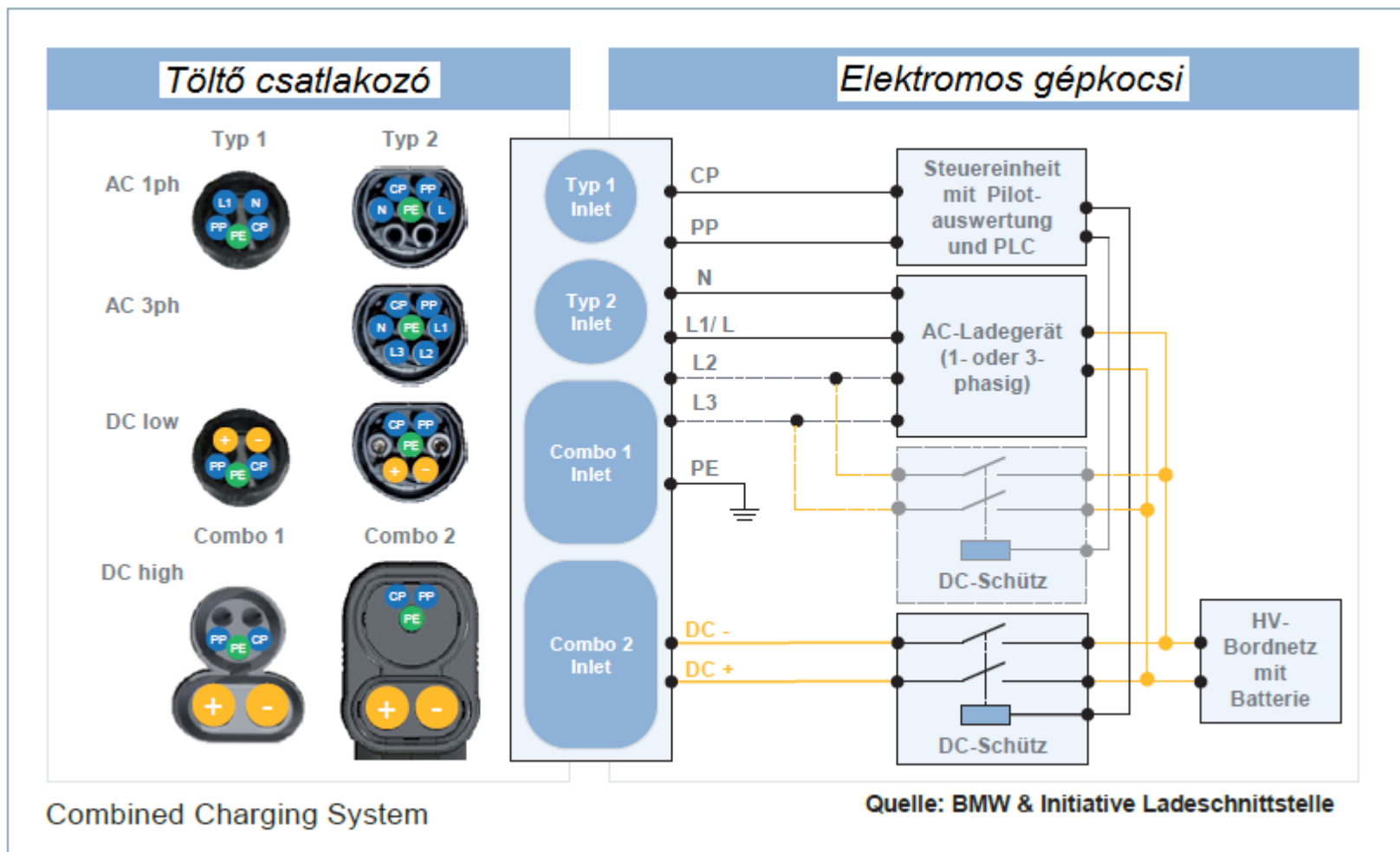
Lassú töltés – 4 – 8 óra
AC 1x16A – 3x32A

A-07
Energia ellátás
Töltő oszlopok

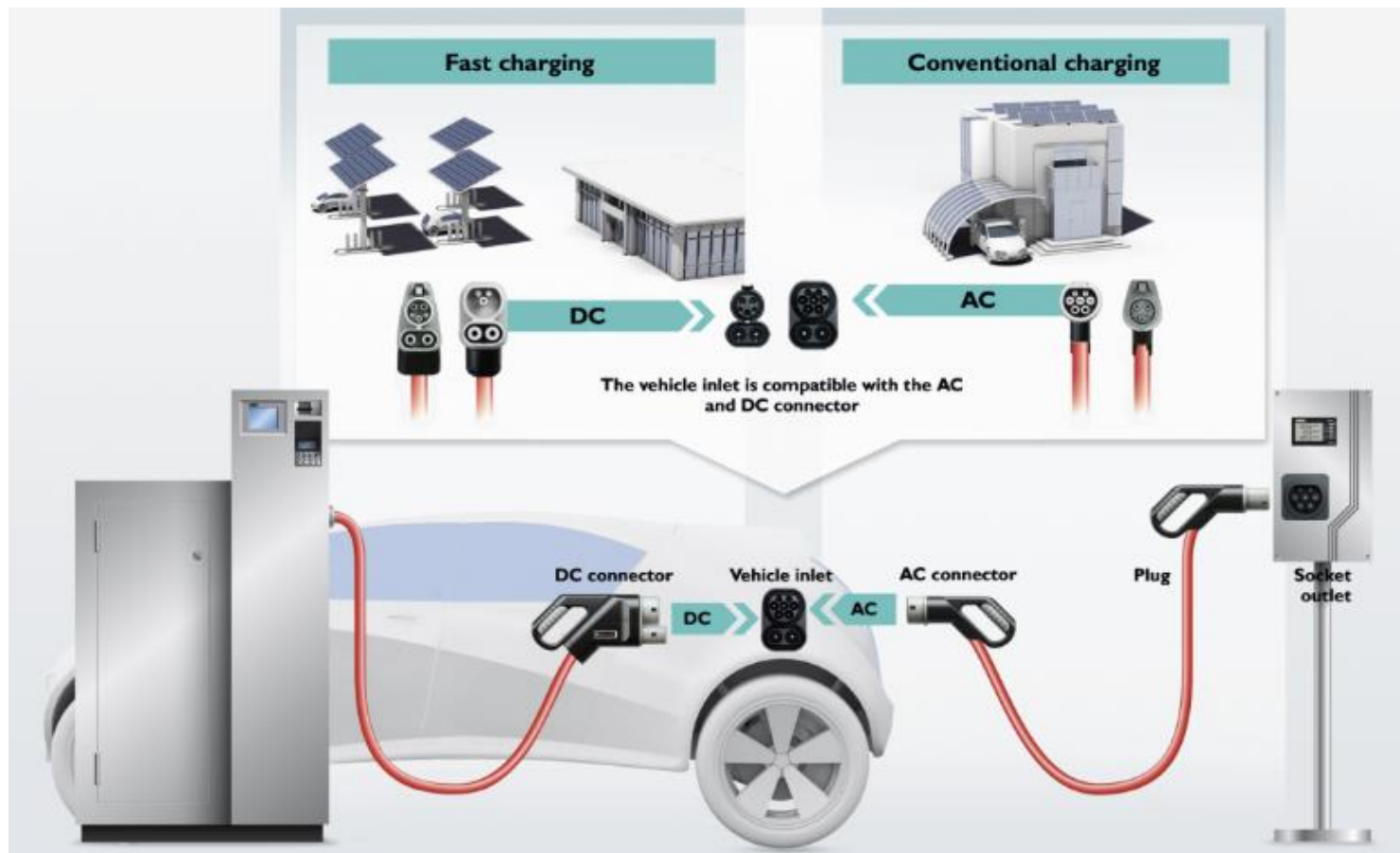
A kezdetek - AC és DC töltők a Genfi Autó kiállításon - 2011

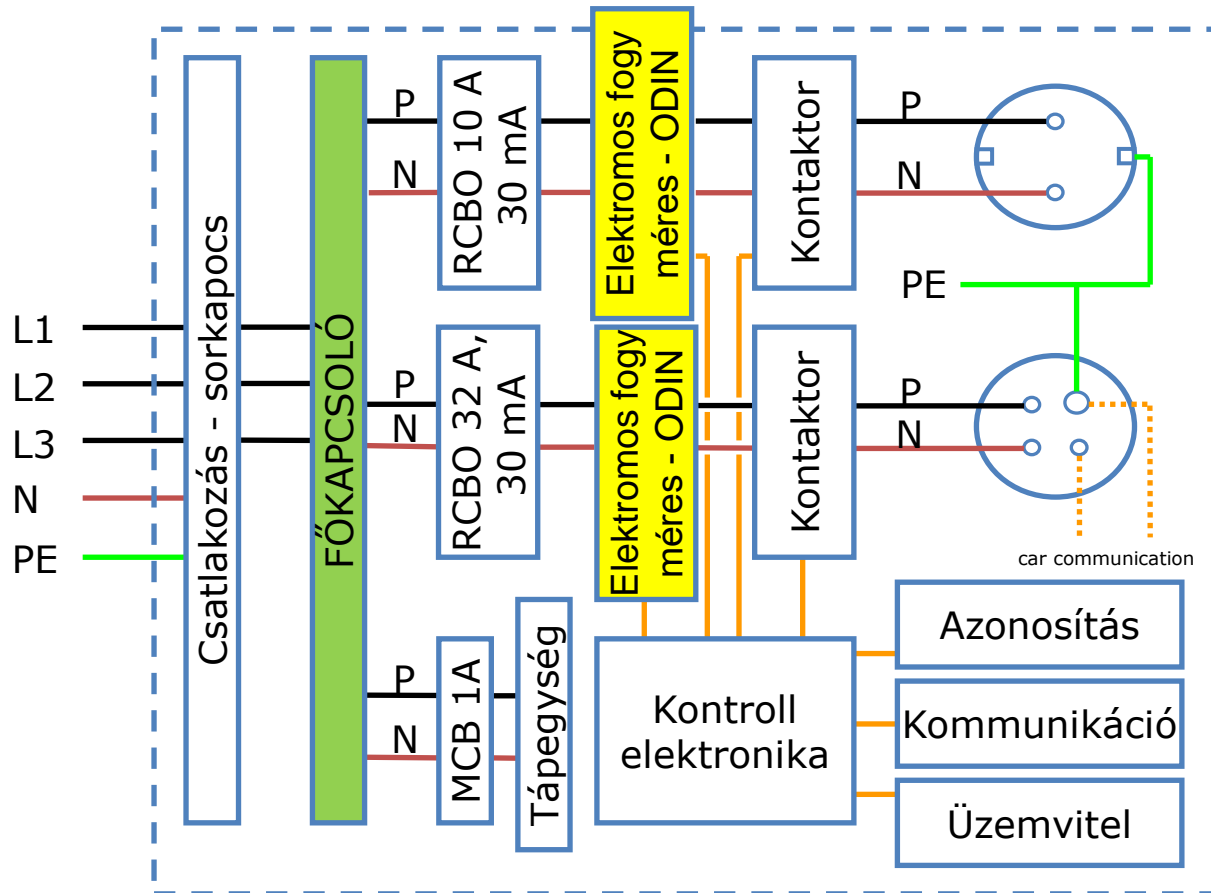
Geneva Motor Show (Március 3-13),

A „CCS” kombinált (AC és DC) töltési rendszer elvi vázlatja - 2016

EV gépkocsi töltők - vezérlési rendszer elvi sémája – 1x7,4 kW

Schuko aljzat

230 V, 10 A 1-fázis
„**E-Bike**” töltés

IEC aljzat (T2 typ)

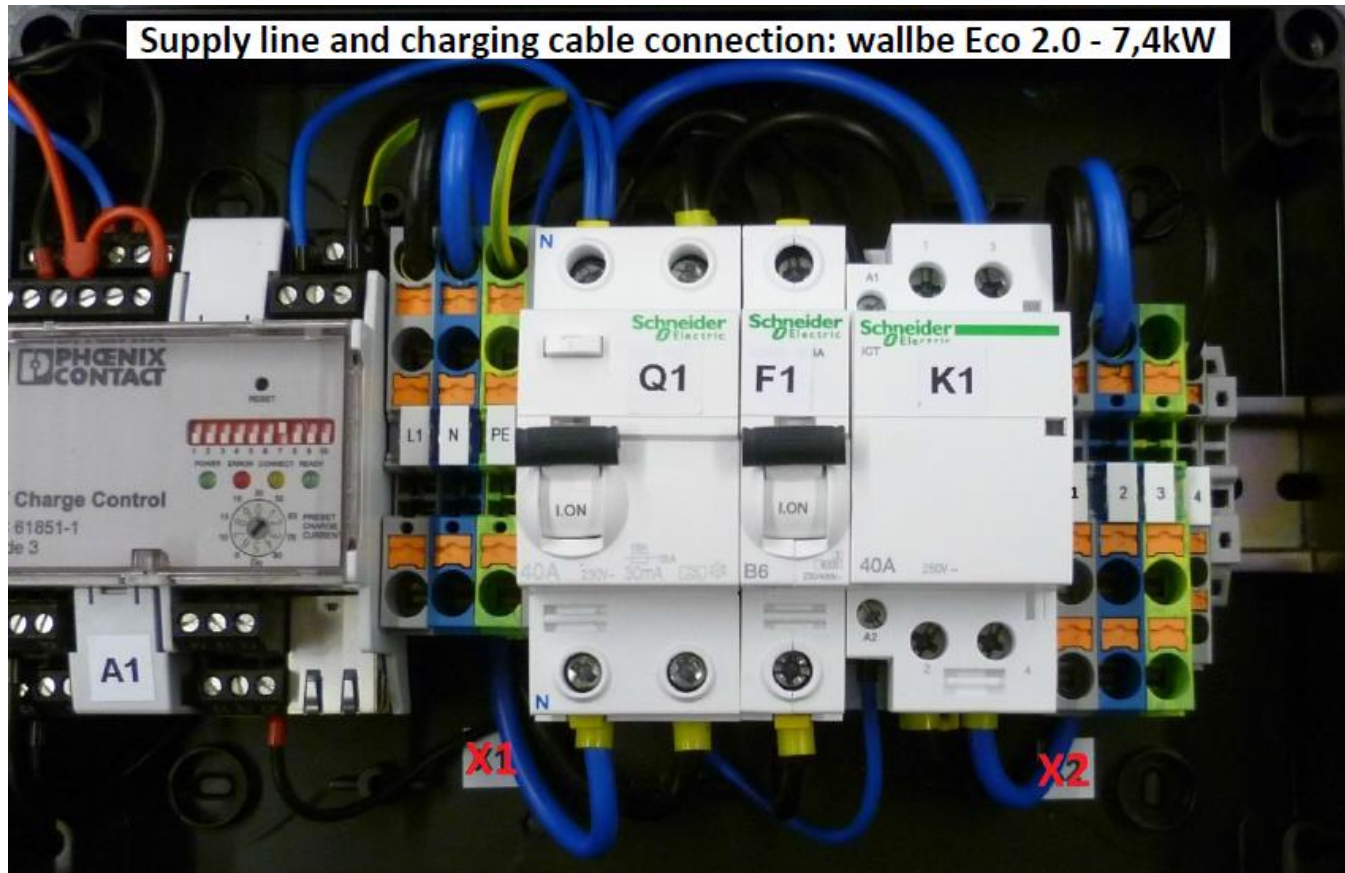
1x230 V, 32 A, 1-fázis
EV és PHEV töltés

RFID kártya, Bank kártya stb.

GPRS, Power Line (PLC), stb.

Szenzorok, hűtés, fűtés stb.

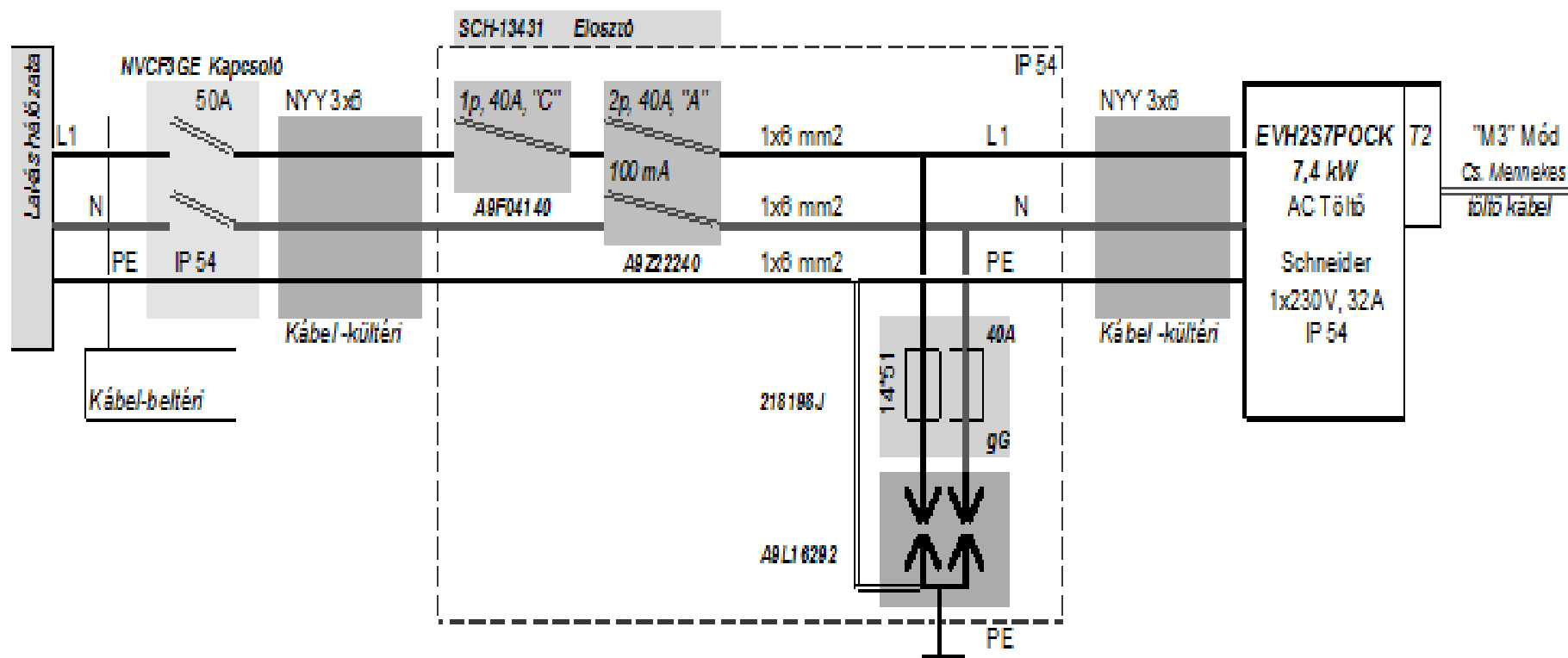
BEV gépkocsi töltők - kialakítása – 1x7,4 kW, 1x230,0 V, 1x32,0 A

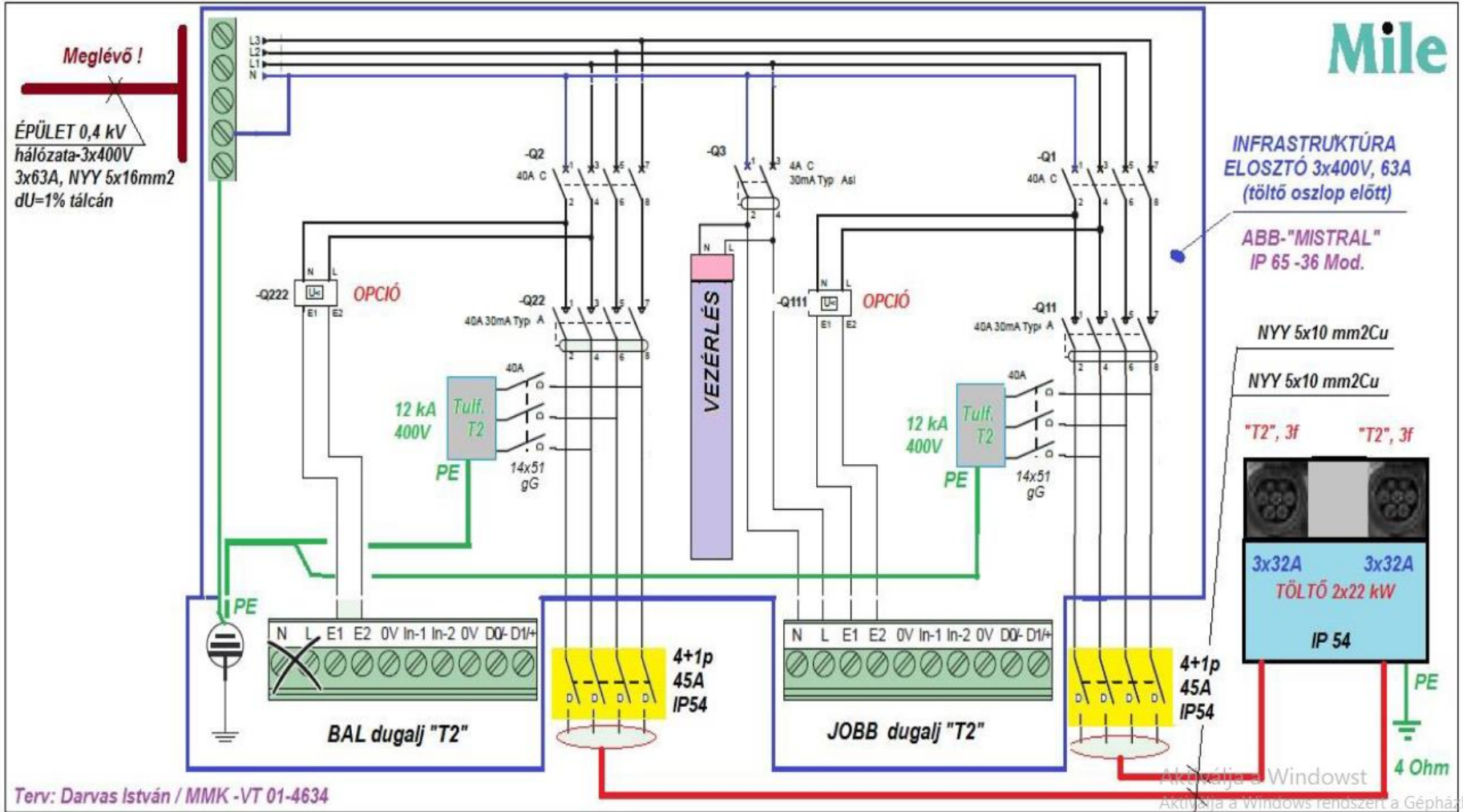

EV gépkocsi töltők - energia ellátási rendszer elvi sémája – 1x7,4 kW

Mile

Elektronos gépkocsi töltő állomás - hálózati csatlakozás

EV gépkocsi töltők - **walbe Pro PLUS 2x22kW Online M2M**

A „MILE Kft” által szállított „töltés-szabályozó egységek tartalma
(*e-Mobility Cloud Bundle*):

- A/ A „Smart Charge Controller” vezérlő egységet, mely az alábbiakat tartalmazza
- B/ A 6,0 mA hibaáram alapú védelemi „RCM” modulul
(ezért a töltő előtt csak „A” typ. hibaáram védelem szükséges)
- C/ A Felhő felé történő adatcserét biztosító elektronikus RF modulul, (UMTS-4G)
- D/ Az UMTS modul antennáját és annak csatoló egységét
- E/ Az MID minősítéssel rendelkező speciális kommunikációs energia mérő (kWh)
modulul a vételezett elektromos energia adatainak az elszámoláshoz.
- F/ A töltés engedélyezéshez szükséges, „RFID”kommunikációs modulul a
jelátalakítóval és a kártyaolvasóval.
- G/ A beépített külső és belső „SIM” kártya csatlakozó modulokkal (díj fizetés!)
- H/ A RAM-ban tárolt telepített szoftver és WEB-szerver alkalmazást (díj fizetés!)
(elérés RJ45 Ethernet porton)
- I/ A „T2” töltő kábel reteszelő (Lock&Release) és a FőKontaktor érintkezőinek
beégését gátló (Contact Welding Detection) funkciókat biztosító modulok

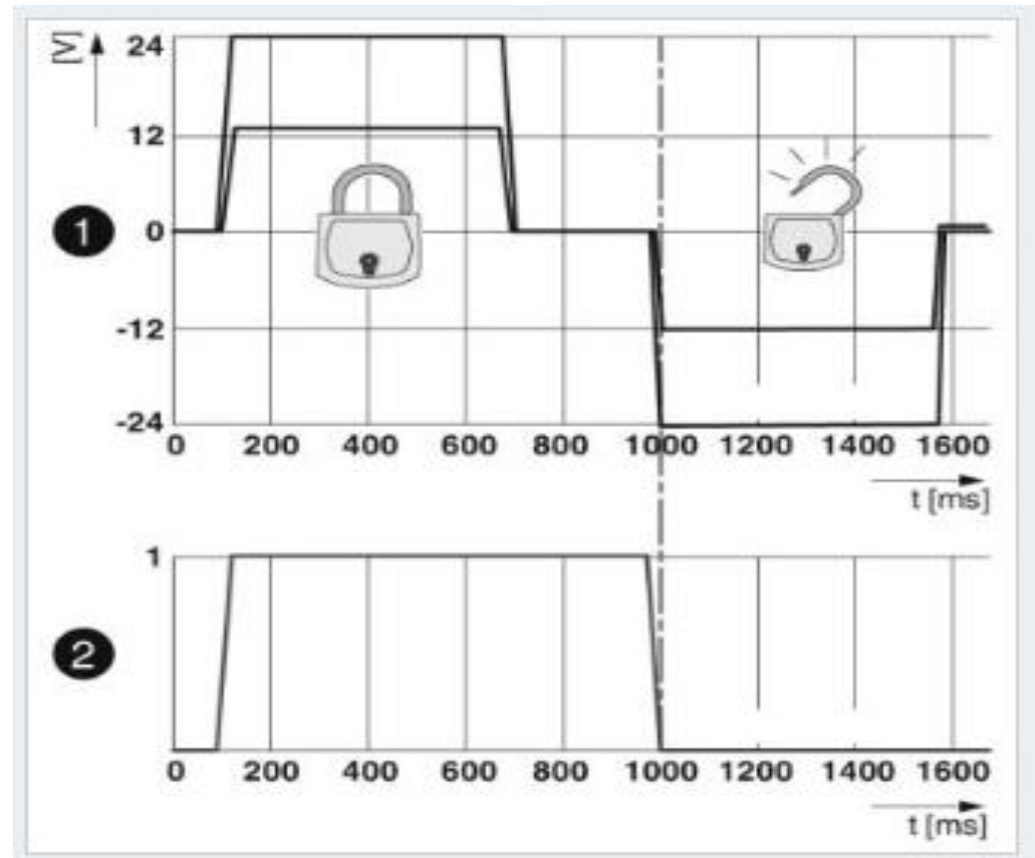
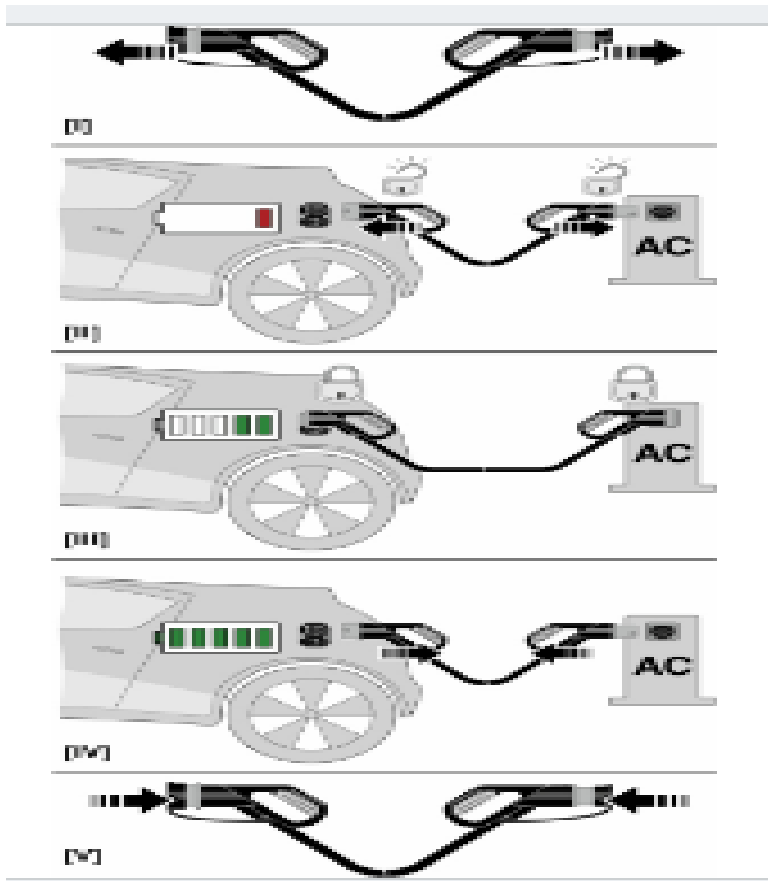
KEF- Pályázat 2017

Elektromos töltőállomás alprogram

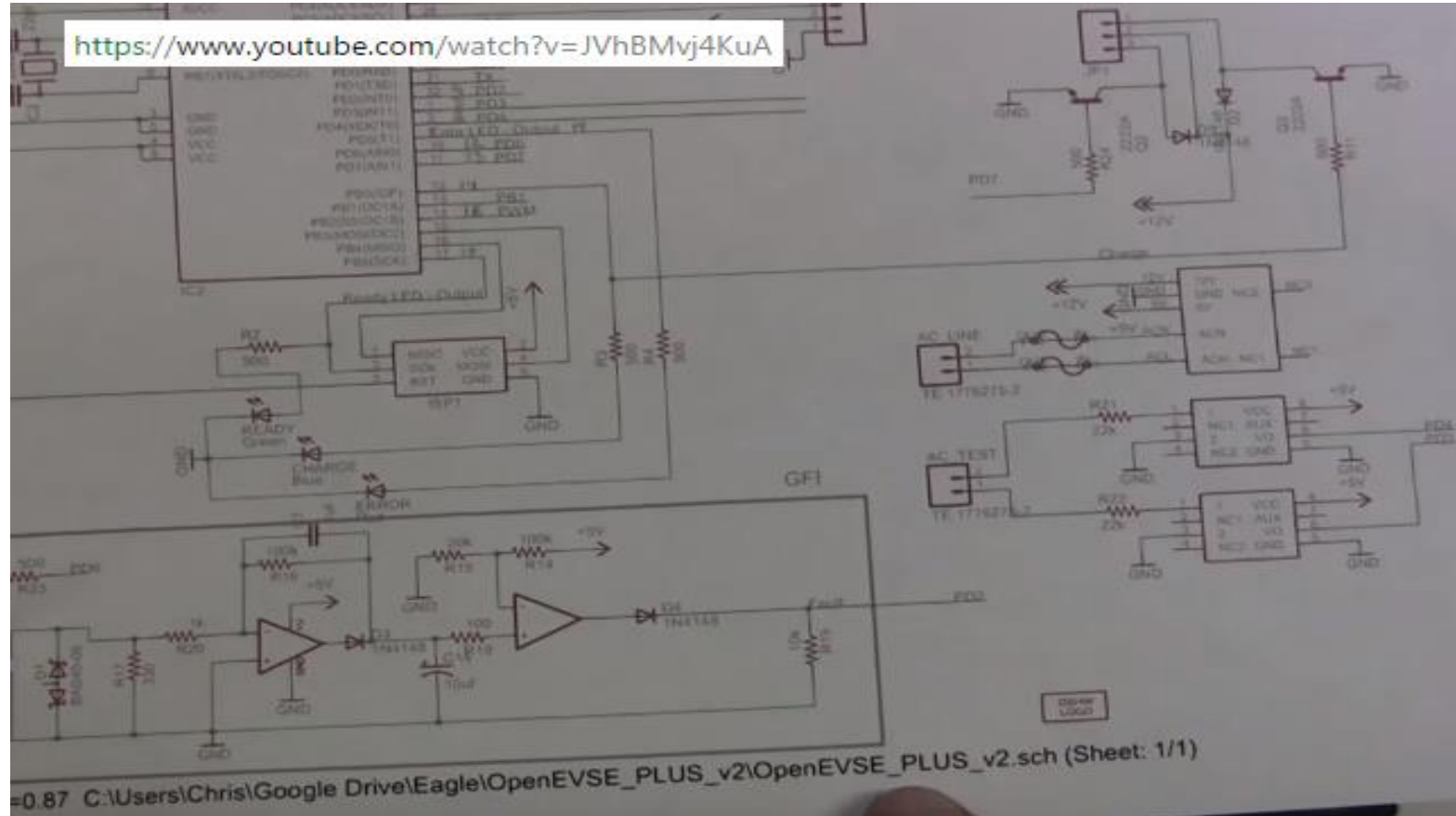
JEDLIK Á.- Pályázat 2016

Elektromos töltőállomás alprogram

Az AC töltési elv (T2 vagy T1) csatlakozókkal és a kábel reteszelési folyamata

Töltési elektronika ismertetése – saját építés

Villám-és túlfeszültség-védelem

A személyi és anyagi károk elkerülése érdekében az **MSZ HD 60364-4-443** Légtéri vagy kapcsolási **tranzienstúlfeszültségek elleni védelem** szabvány alapján a környezeti hatásokat figyelembe kell venni és ki kell értékelni.

A legfontosabb befolyásoló tényezők a helyszín és a töltőállomás szükséges rendelkezésre állása.

Ha a közvetlen villámcsapás kockázatát figyelembe kell venni, akkor a fentiekén kívül a **villámvédelmi szabványt** az **MSZ EN 62305-t** is figyelembe kell venni.

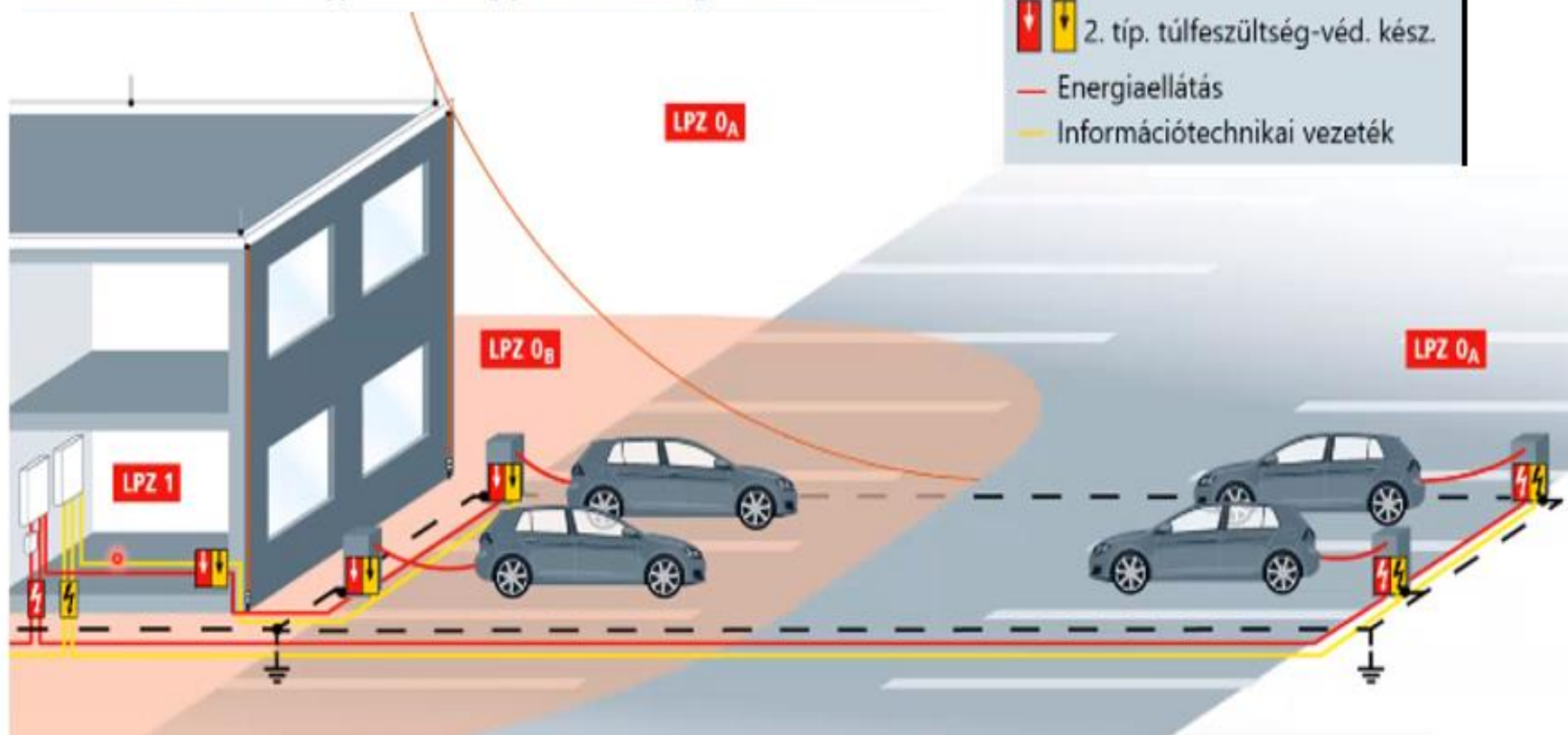
A szükséges túlfeszültség-védelmi készülékek kiválasztását és beépítését az **MSZ HD 60364-5-534** szabvány szabályozza.

Der Technische Leitfaden

Ladeinfrastruktur
Elektromobilität
Version 2

Elektromobilitás – Villámvédelmi zónakoncepció Vezeték az LPZ 0_A -ból vagy az LPZ 0_B -ből

DEHNvap

EMOB

Cikkszám

900 385

- ✓ Univerzálisan alkalmazható energiaellátó rendszerekben illetve tipikusan az elektromos autók töltő infrastruktúrájához
- ✓ TT és TN-S rendszerekben használható (3+1 kapcsolás)
- ✓ Kombinált védelmi készülék: Energetikailag koordinált védelem **1.+ 2. +3. típus** (<10 m)
- ✓ Megbízható védelem és élettartam a **RAC szikraköz technológiának** köszönhetően
- ✓ **Nagyon alacsony maradék energia (<0.5 J)¹** és ilyen módon maximális védelem a végkészülékek számára
- ✓ **Legnagyobb előtétbiztosító: 250 A gG**
- ✓ Teljesen megfelel az MSZ 447 követelményeinek (**VDE AR-N 4100**)
- ✓ Csatlakoztatott állapotban szigetelés vizsgálat akár 500 V DC-ig
- ✓ Távjelző érintkezővel
- ✓ KEMA tanúsítvány

Ethernet interfészek védelme

DEHNpatch

DPA M CLE RJ45B 48

Cikkszám 929 121

E osztály / 250 MHz-ig

DPA M CAT6 RJ45B 48

Cikkszám 929 100

E osztály/ 250 MHz-ig

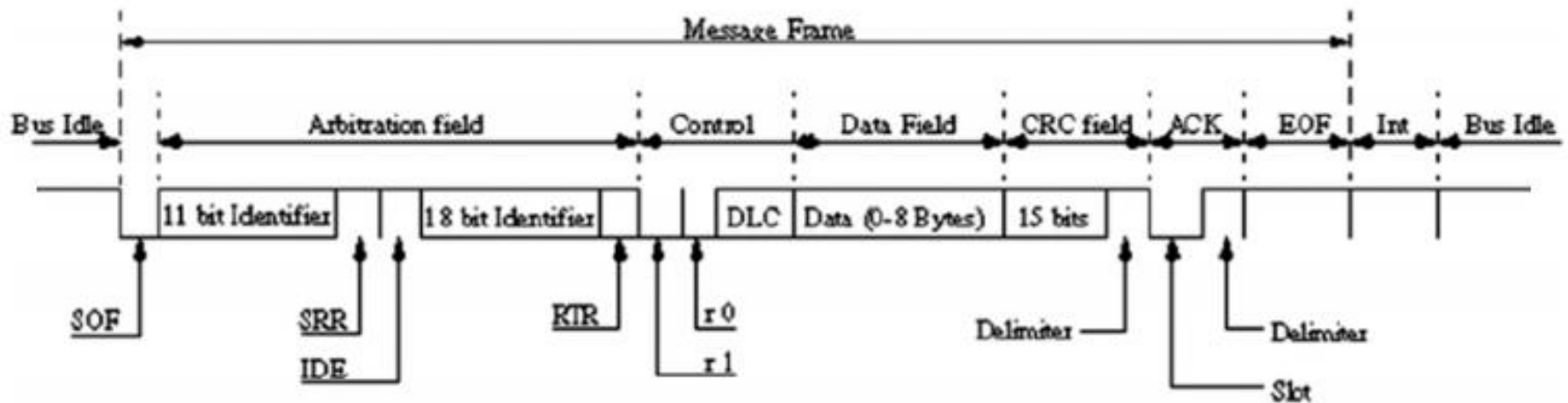
DPA M CLD RJ45B 48

Cikkszám 929 126

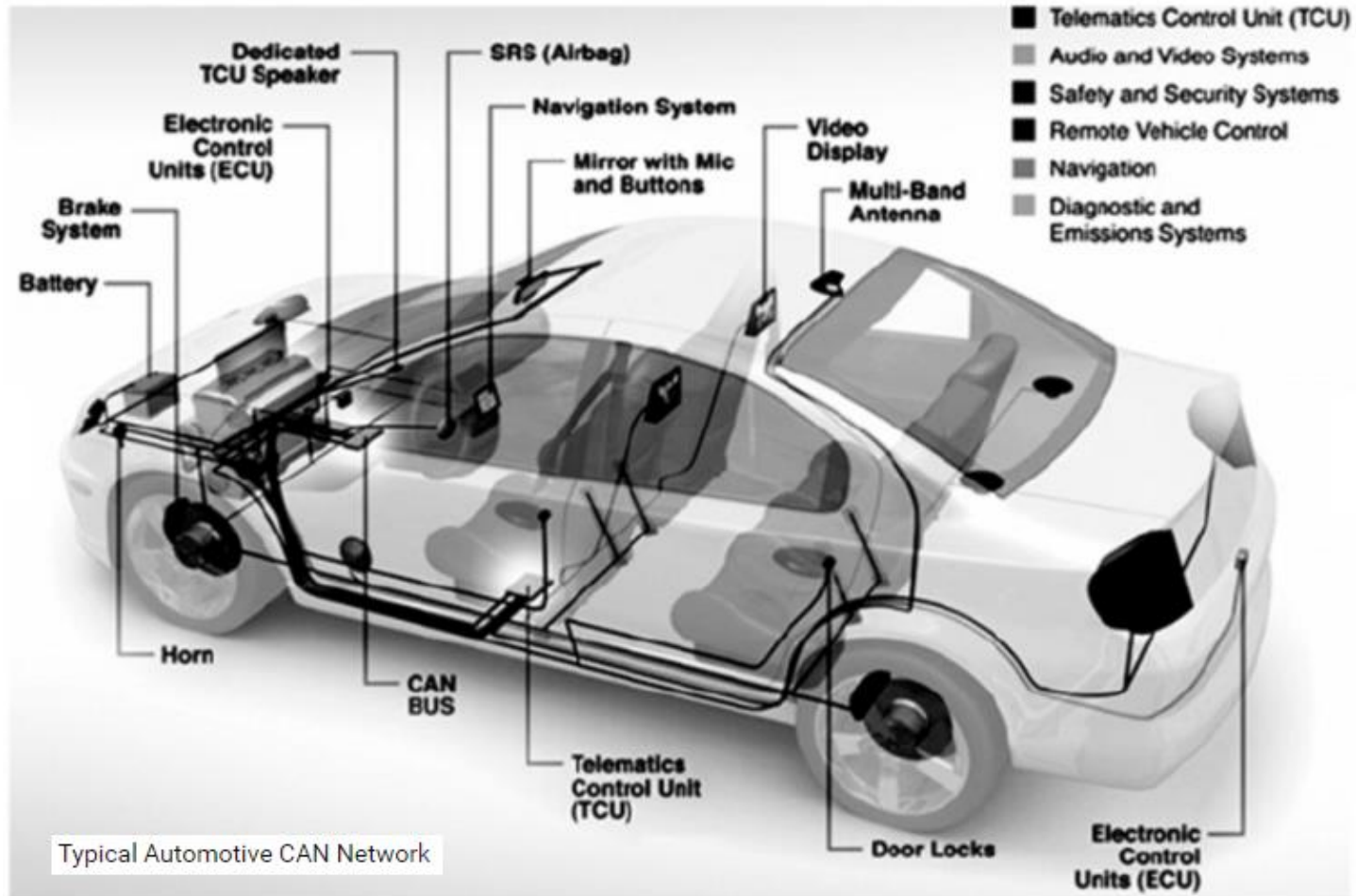

D osztály/ 100 MHz-ig

A „CAN –Bus” egy nemzetközi szabvány szerinti adatátviteli protokoll, amely megfelel az ISO 11898 (nagysebességű alkalmazások) és ISO 11519 (alacsony sebességű alkalmazások esetén) előírásoknak.

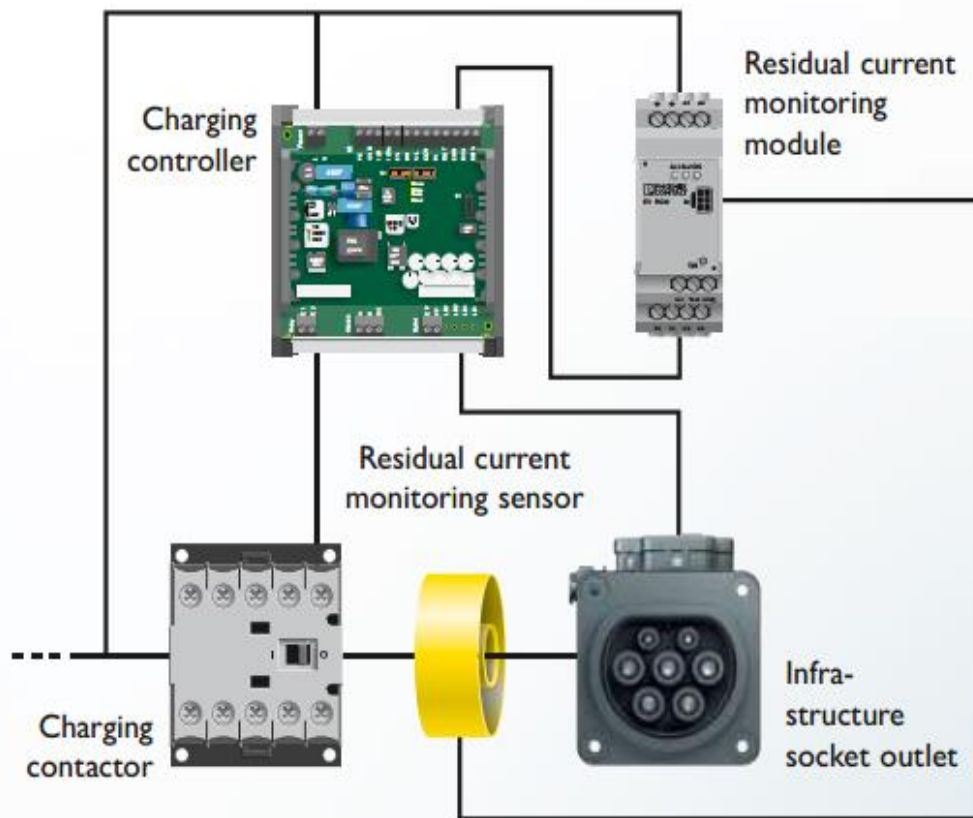

CAN 2.0 B Message Frame

Az AC töltési folyamat felügyelete – hibaáram védelem-kötelező („A”, ill.”B”)

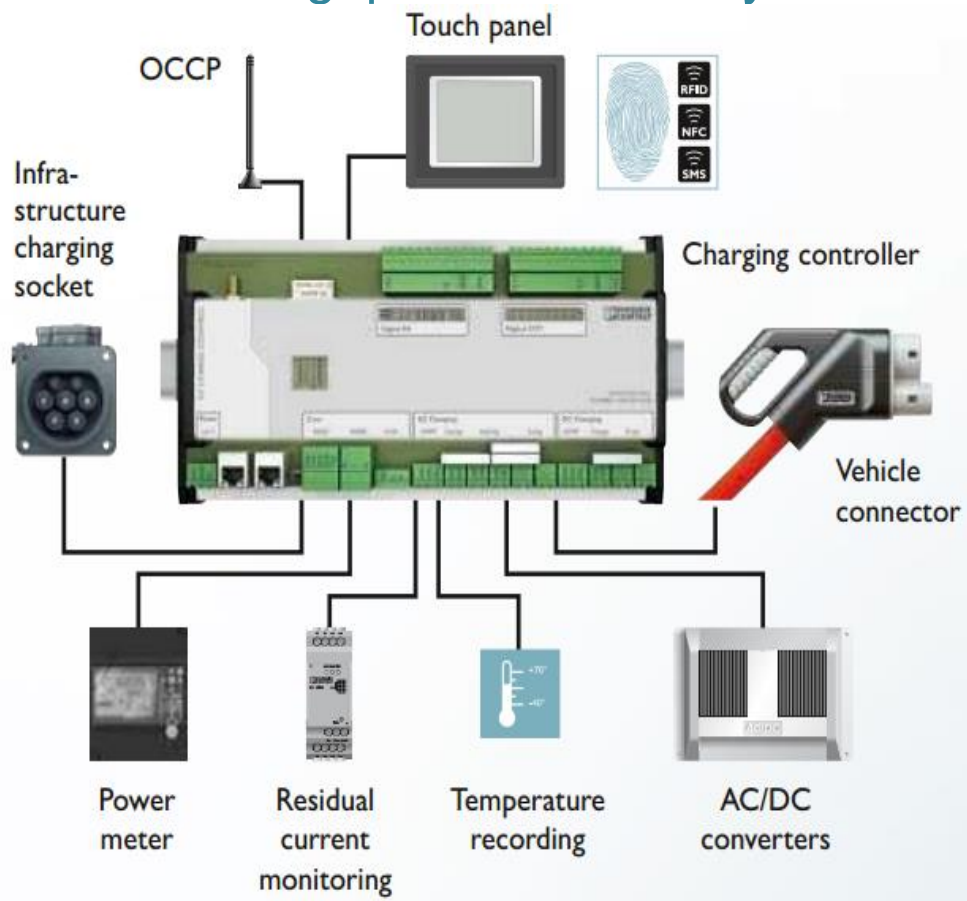

residual current monitoring
based on the requirements
required by the IEC 62752.
with status monitoring as

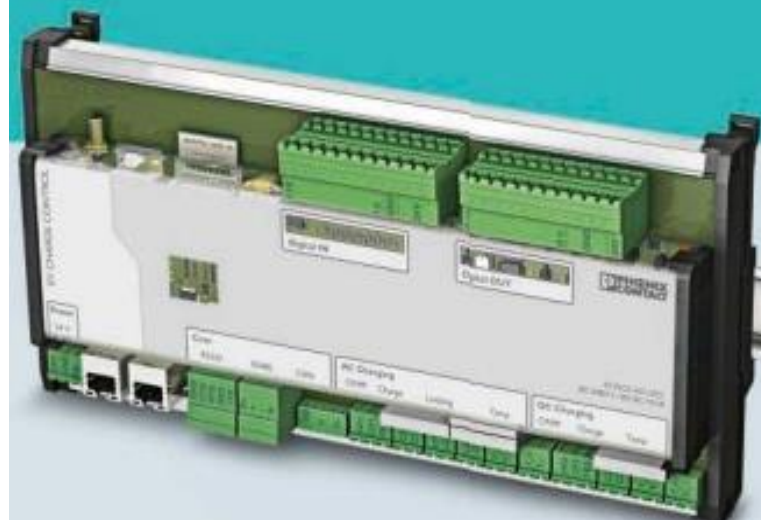
- Use and continued operation of type A residual current circuit breaker possible

Az elektromos gépkocsi töltési folyamatának felügyelete 1x 50 kW, DC töltő

- High-level communication in accordance with ISO IEC 15118 and DIN SPEC 70121
- Controller solution for AC and DC charging in accordance with the Combined Charging System (CCS)
- Extensive I/Os and serial interfaces for system integration
- Communication with management systems (OCPP)

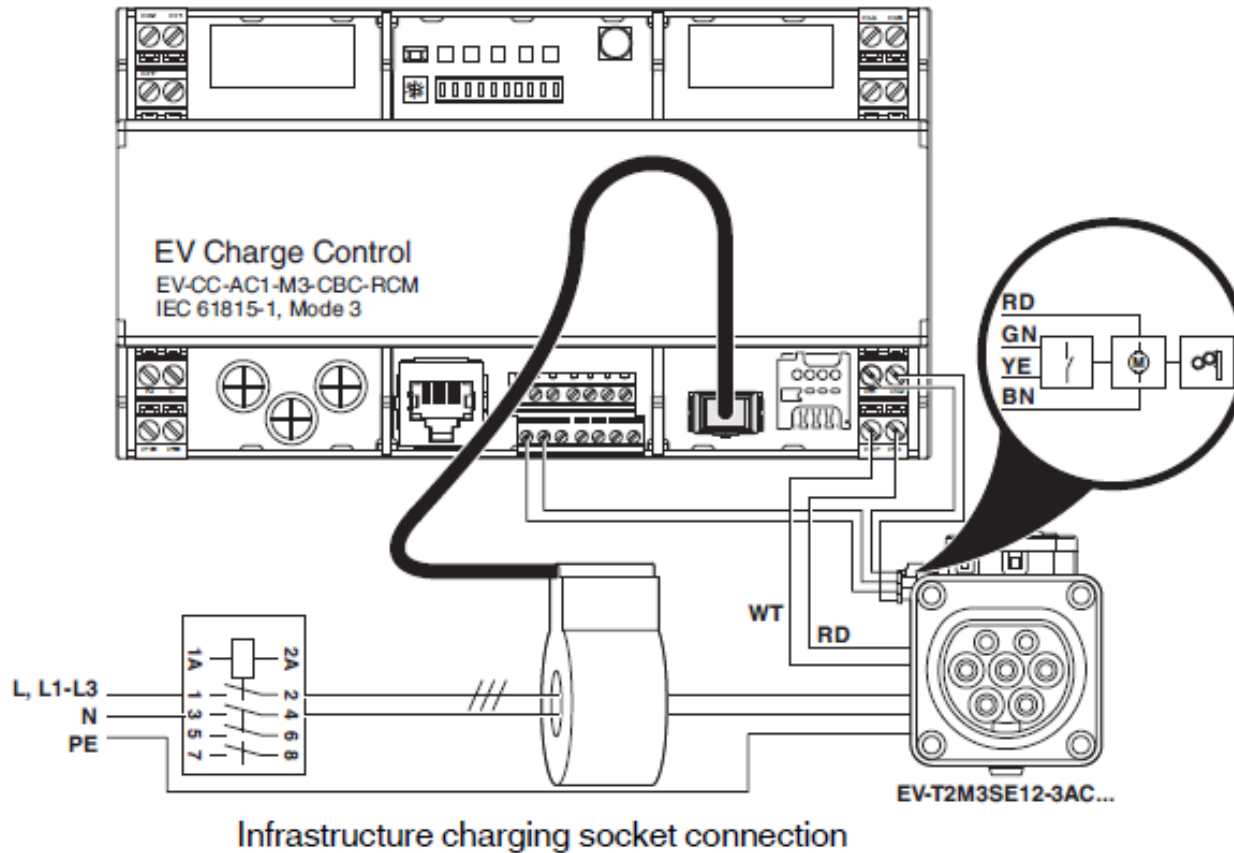

Az AC töltők „felhő alapú kommunikációját” biztosító KONTROLLER- 2018

Az AC töltők „felhő alapú kommunikációját” biztosító KONTROLLER- 2018

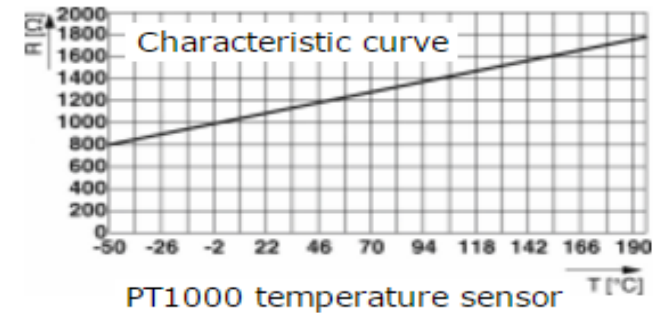
A töltési folyamat felügyelete - hőmérséklet szabályozás az oszlopban

Temperature monitoring

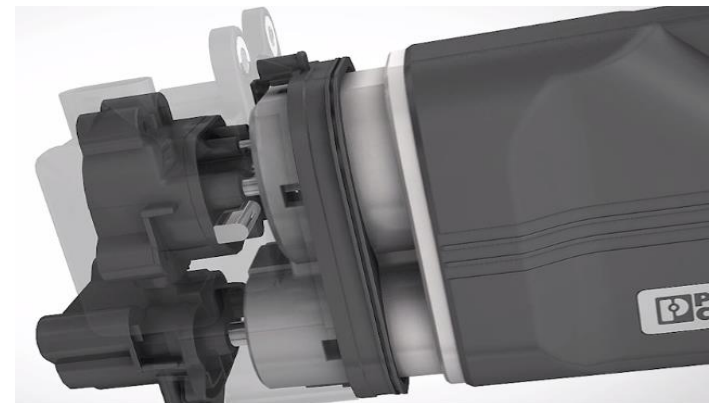
The temperature of the power contacts is communicated to the charging station via the corresponding signal outputs.

According to IEC 62196, heating up may not exceed 100°C.

In the event of overheating, the charging station is then able to switch off the charging process or reduce the charging power.

Reteszelés

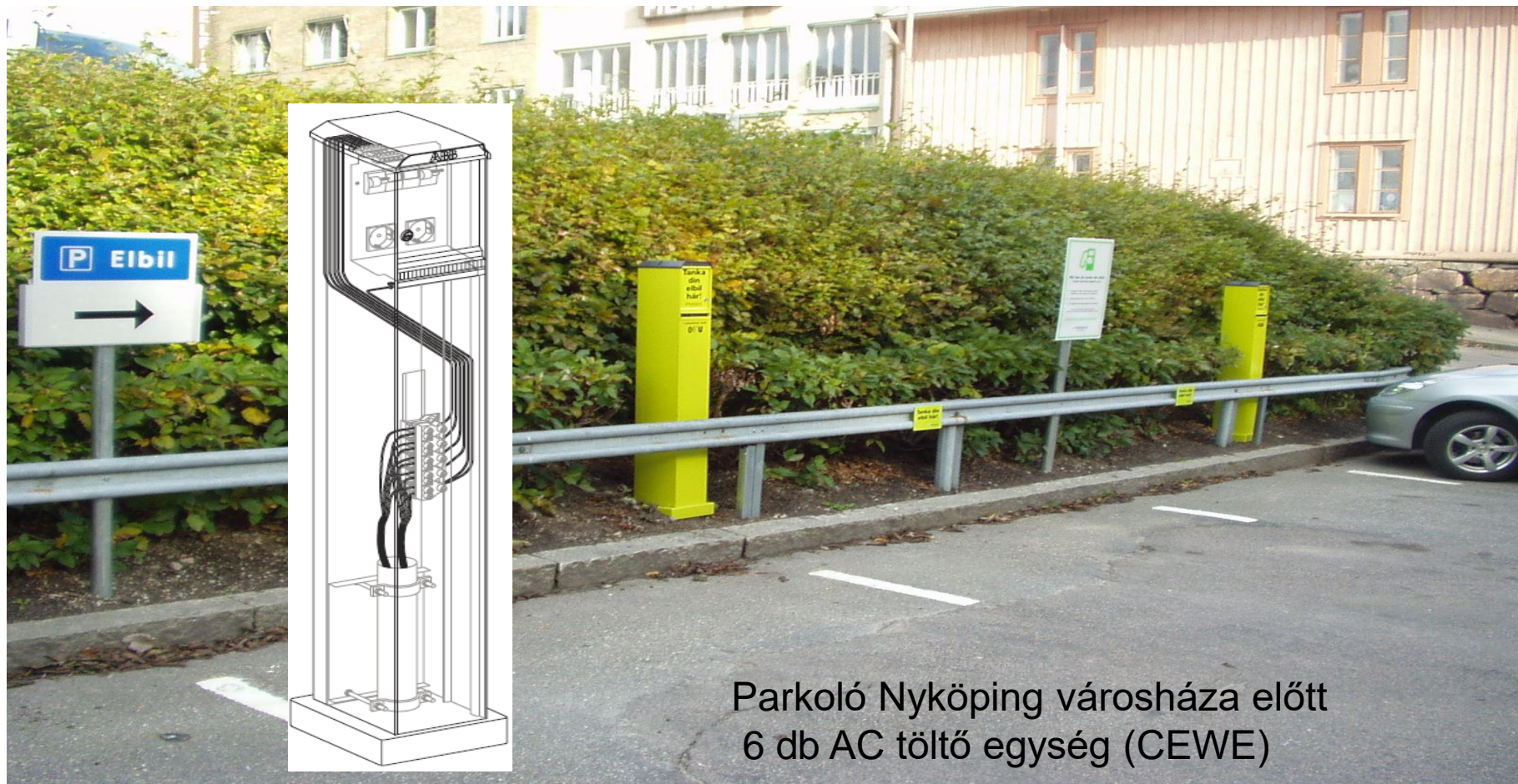
EV töltők - a CEWE (AC) töltő család

Feszültség: AC 230 / 400 V
Áram felvétel: 10 / 16A
Kábel: 5 x 25 mm² (fűzve)
Magasság: 1,4 méter
Súly: 21 kg
Védelmi osztály: IP44

Parkolás-töltés – Fronius gyárudvar - jelölések

Wallb-e falı töltők,
3,7 kW-tól 22 kW-ig, töltőkábel külön
rendelhető, bel- és kültérbe.

Wallb-e falı töltők,
3,7 kW-tól 22 kW-ig, töltőkábel külön
rendelhető, bel- és kültérbe.

wallbe Premium

standard DIN EN 62196-2
Versions up to 22kW 32A 400V AC

1 x 3,7 kW lakossági

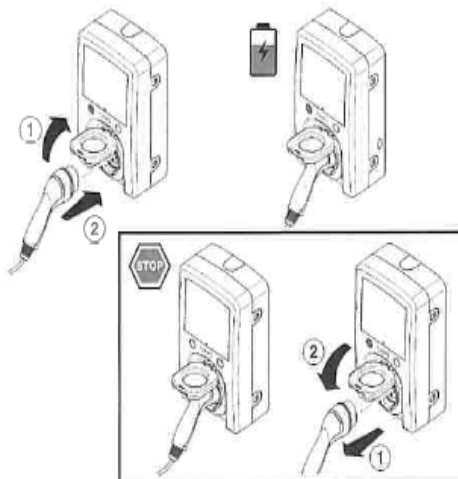
1 x 7,4 kW lakossági

2 x 22,0 kW - 3f köztéri

Gépjármű töltése

KONNEKTOROS KIALAKÍTÁS

Töltés indítása

- Csatlakoztassa a töltőkábelét az autó töltőnyílásába.
- Hajtsa fel a TYPE 2 konnektor fedelét.
- Csatlakoztassa a TYPE 2 dugóval rendelkező töltőkábelét a falitöltő készülékbe.
- A töltés automatikusan elkezdődik. Önnek teendője nincs.

⚠ A töltés időtartama alatt a csatlakozók reteszelődnék! Kihúzásuk a töltés ideje alatt nem lehetséges!

Töltés leállítása

- Állítsa le a töltési folyamatot az autóban.
- Húzza ki a töltőkábelét az autóból.
- Most ki tudja húzni a töltőkábelét a falitöltő készülékből.
- Hajtsa vissza a TYPE 2 csatlakozó védőfedelét.

⚠ Hiba esetén a töltőkábel kihúzása reszeteli a töltőkészüléket!

KÁBELES KIALAKÍTÁS

Töltés indítása

- Csatlakoztassa a TYPE2 dugóval rendelkező töltőkábelét az autó töltőnyílásába.
- A töltés automatikusan elkezdődik. Önnek teendője nincs.
- *A töltés időtartama alatt a csatlakozó reteszelődik!
Kihúzása a töltés ideje alatt nem lehetséges!

Töltés leállítása

- Állítsa le a töltési folyamatot az autóban.
- Húzza ki a töltőkábelét az autóból.
- Akassza vissza a TYPE 2 csatlakozót a tartóba

Hiba esetén nyomja be legalább 5 másodpercig a „HIBA TÖRLÉSE” feliratú nyomógombot!

Visszajelző lámpák jelentése

		A bal oldali LED zölden világít a jobb oldali zölden villog. Jelentése: A töltő készülékhez autó van csatlakoztatva, de a töltési parancs nincs kiadva. Oka: nem történt meg az azonosítás vagy a gépjármű feltöltődött, a töltés automatikusan véget ért.
		A bal oldali LED zölden világít a jobb oldali kéken világít. Jelentése: A töltés folyamatban van.
		A bal oldali LED piros színnel világít. Jelentése: A töltő készülék hibát észlelt.
		Töltés nem lehetséges. Konnektoros kivétel esetén húzza ki a töltőkábelét, kábeles kivételnél nyomja legalább 5 másodpercig a reszet nyomógombot a hiba törléséhez.
		A bal oldali LED zölden világít a jobb oldali kéken villog. Jelentése: Az autó szellőztetést kér. (D állapot) A töltés 1 perc múlva leáll.
		⚠ Amennyiben a piros lámpa villog, a készüléket ne használja, mert baleset veszélyes. Értesítse a szervizt! Mágneskapcsoló beragadt.

Környezetvédelem

A töltőkészülék csomagolás újrahasznosítható kartonpapír. Kérjük a csomagolási hulladék megfelelő hulladéktárolóba való elhelyezését.

A készülék különböző újrahasznosítható és elektronikai alkatrészeket tartalmaz. Kérjük figyeljen a készülék élettartam lejártát követően elektronikai hulladék gyűjtőhelyen történő leadására.

Készülék tisztítása

A töltőkészüléket üzem közben ne takarítsa! Ne használjon vizet, oldószert, propángáz vagy földgáz hajtóanyagú spray-t a készülék tisztítására! Ne mossa a készüléket magasnyomású tisztítóberendezéssel, slaggal! A készüléken leülepedő port egy száraz ronggyal törölje esetleg nedves törölkendővel törölje át.

Vonatkozó szabványok

MSZ EN 61851-1:2001	Villamos járművek vezetékes töltőrendszere. 1. rész: Általános követelmények.
MSZ EN 61851-22:2001	Villamos járművek vezetékes töltőrendszere. 22. rész: Villamos jármű váltakozó áramú töltőállomása
MSZ EN 62196-1:2014	Csatlakozódugók, csatlakozó aljzatok és bemeneti járműcsatlakozók. Villamos járművek vezetékes töltése. 1. rész: Általános követelmények.
MSZ HD 60364-7-722:2016	Kisfeszültségű villamos berendezések 7-722 rész: Különleges berendezésekre vagy helyekre vonatkozó követelmények. Villamos járművek táplálása.

9502800 – Hordozható AC töltő – EV és PHEV Szerviz állomásoknak

Charging station eMobility-mobile (home/industry)

- 16A charging station (11kW) mode 3 acc. IEC61851
- **Dimensions: HxWxD = 255x400x300 mm**
- Input: 2m cable H07RN-F 5G2,5 with CEE plug 16A 5p 400V
- Output: AC charging socket Type 2 with electric lock
- Ready wired to use
- **IP44**
- For industry and private use

Layout example: (other combinations on request!)

Mobile distribution box solid rubber series SCHREMS IP54 255x400x300 with carrying handle and feet (stackable)

2m cable H07RN-F 5G2.5mm² black with plug 16A 5p 400V

1 x Charging socket Type2, 20A 480V 3p with e-lock 24V and hinged lid protected with 1xMCB 16A 3p C

1 x Charge controller

1 x Differential RCD modul

1 x RCD 40A/4/0.03A (TYP A 25AT) over all exits

1 x Contactor 4p AC3 12,5kW/400V

1 x Indicator lights error/charging/connected

A gépkocsi elektromos energia ellátása, DC közterületi töltő egység

SuperCharger cord doesn't fit the CHAdeMO socket

wallbe®
PowerBooster

Töltési idők – becsült értékek – gépkocsi függő

> Die Leistung der Ladeausrüstung definiert die Aufladegeschwindigkeit*

Beispiel für ein Fahrzeug mit einer Batteriekapazität von 22 kWh und einer Reichweite von 150 km:

Eingesetzte Ausrüstung	Haushaltssteckdose	Spezielle Wechselstromsteckdose		Spezielle Gleichstromsteckdose
Leistung	Einphasig: 2 kW	Einphasig: 7,4 kW	Dreiphasig: 22 kW	DC: 43 kW
Aufladezeit	 12 Std.	 5 Std.	 1 Std. 30 Min.	 30 Min.
Erreichte Ladung nach 30 Min. (in %)	 4%	 10%	 34%	 100%

* Bei Einsatz eines geeigneten Kabels.

Töltési idők – becsült értékek – gépkocsi függő

	standard single-phase charging 3 kW	accelerated single-phase charging 7 kW	standard 3-phase charging 11 kW	accelerated 3-phase charging 22 kW	fast three-phase charging 43 kW
charging time	range in kilometres				
10 min.	4	8	13	26	59
30 min.	11	25	39	78	120
1 hour	21	50	78	150	
2 hours	43	100	150		
4 hours	96				
7 hours	150				

Példa – **Nissan LEAF** töltése

Rechnungsnummer: WL S-2018-06-000001
Rechnungsdatum: 01.07.2018
Seite: 2 von 2

Ladevorgänge

Ticket Id	Betreiber	Ladestation	Preis pro	Geladen	Betrag
Gestartet	Beendet	RFID Card	Energieträger	Vertragsnummer	
000-003-2593	Wallb-e	Dominik rechts	0,24 €	7,000 kWh	1,68 €
02.06.18 10:04	02.06.18 12:20	4066B7A7FA8408	Strommix		
000-003-2608	Wallb-e	Dominik rechts	0,24 €	4,000 kWh	0,96 €
02.06.18 12:41	02.06.18 16:28	4066B7A7FA8408	Strommix		
000-003-2625	Wallb-e	Dominik rechts	0,24 €	2,000 kWh	0,48 €
02.06.18 17:25	03.06.18 08:27		Strommix		
000-003-2688	Wallb-e	rechts	0,24 €	1,000 kWh	0,24 €
03.06.18 18:40	04.06.18 07:26	4066B7A7FA8408	Strommix		
000-003-3594	Wallb-e	rechts	0,24 €	10,000 kWh	2,40 €
09.06.18 14:26	09.06.18 18:10		Strommix		

Tervezés

Terv alapadatainak meghatározása,
Tervezési határok,
Tervezési peremfeltételek,
Töltő oszlop bekötési tervének műszaki tartalma,
Töltő oszlop bekötési tervének költségvetési tartalma,
Szakági kooperációk feladatai és eljárási rend,
Szakági adatszolgáltatások és ezek dokumentálása
Tervezett Töltési rendszer és csatlakozó adatátviteli
alrendszerek biztosítása.

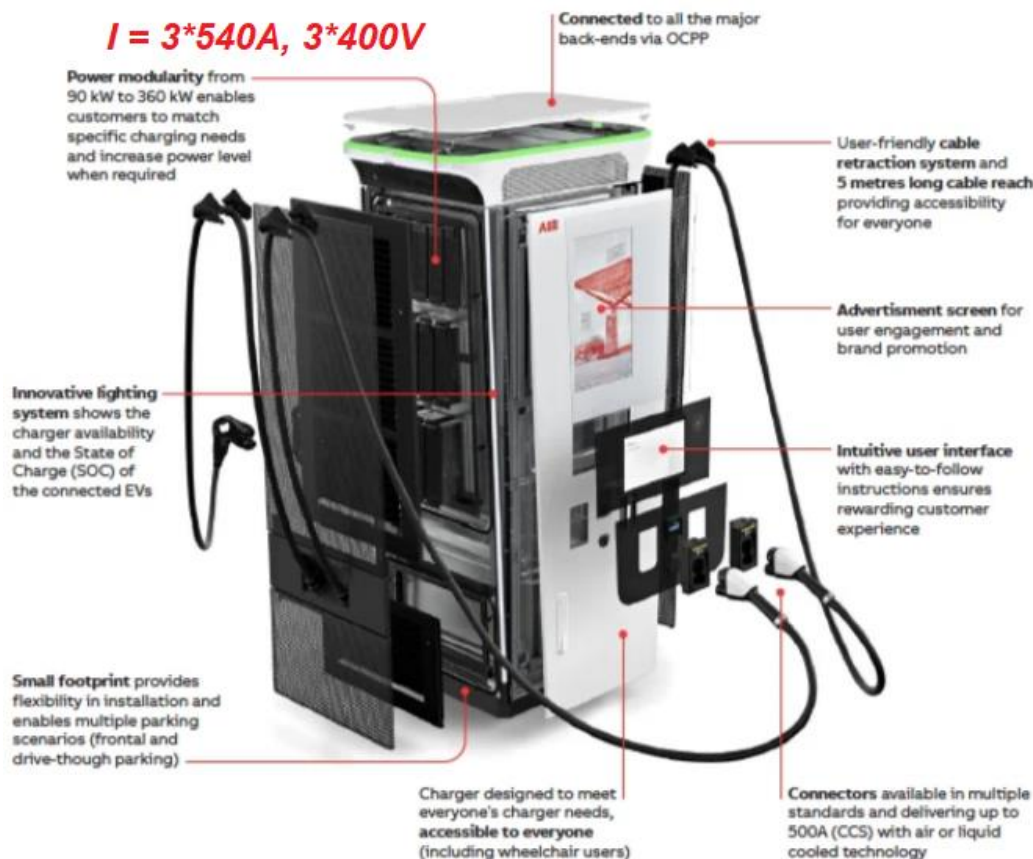

Terra HP High Power
ABB töltőrendszer
150 kW - 350 kW

Terra 360 Hypercharger

CHARGING POWER	POWER CONFIGURATIONS	DIMENSIONS
CCS charging up to 360 kW CHAdeMO charging up to 150 kW AC Type-2 up to 22 kW	360 / 240 / 180 / 120 kW (Upgradable with extra modules)	Height 2200 mm Width 720 mm Depth 710 mm

360 kW - DC hypergyorstöltő

Kevesebb, mint 15 perc alatt lehetséges egy teljes EV-feltöltés

Energia 100 km hatótávhoz kevesebb mint 3 perc alatt

(ami sokkal gyorsabb, mint a jelenlegi IONITY töltők)

1 állomás akár 4 jármű egyidejű töltésére is alkalmas
(= a járművezetőknek nem kell várniuk az elérhetőségre)

Mivel a Terra 360 ugyanazt az architektúrát használja, mint a korábbi ABB DC töltők (Terra 94, 124 és T 184), azt jelenti, hogy megfelel az új EV akkumulátor szabvány feszültségeknek, azaz DC 920 V-ig alkalmazható

Ez a DC töltő támogatja az alábbi töltési szabványokat

CCS+CHAdeMO

CCS egyetlen kimenettel

CCS kettős kimenettel

ABB FORMULA-E
FIA FORMULA-E CHAMPIONSHIP

Az ABB névadó szponzorként támogatja a Formula-E elektromos autók számára kiírt versenysorozatát!

A Formula-E versenysorozat megfelelő alapot nyújt az e-mobilitás szempontjából fontos elektromos rendszerek és digitalizálási technológiák fejlesztéséhez és teszteléséhez, s ezáltal elősegíti az elektromos járművek, a kapcsolódó infrastruktúra és a digitális platformok tervezésének és funkcionalitásának további finomhangolását.

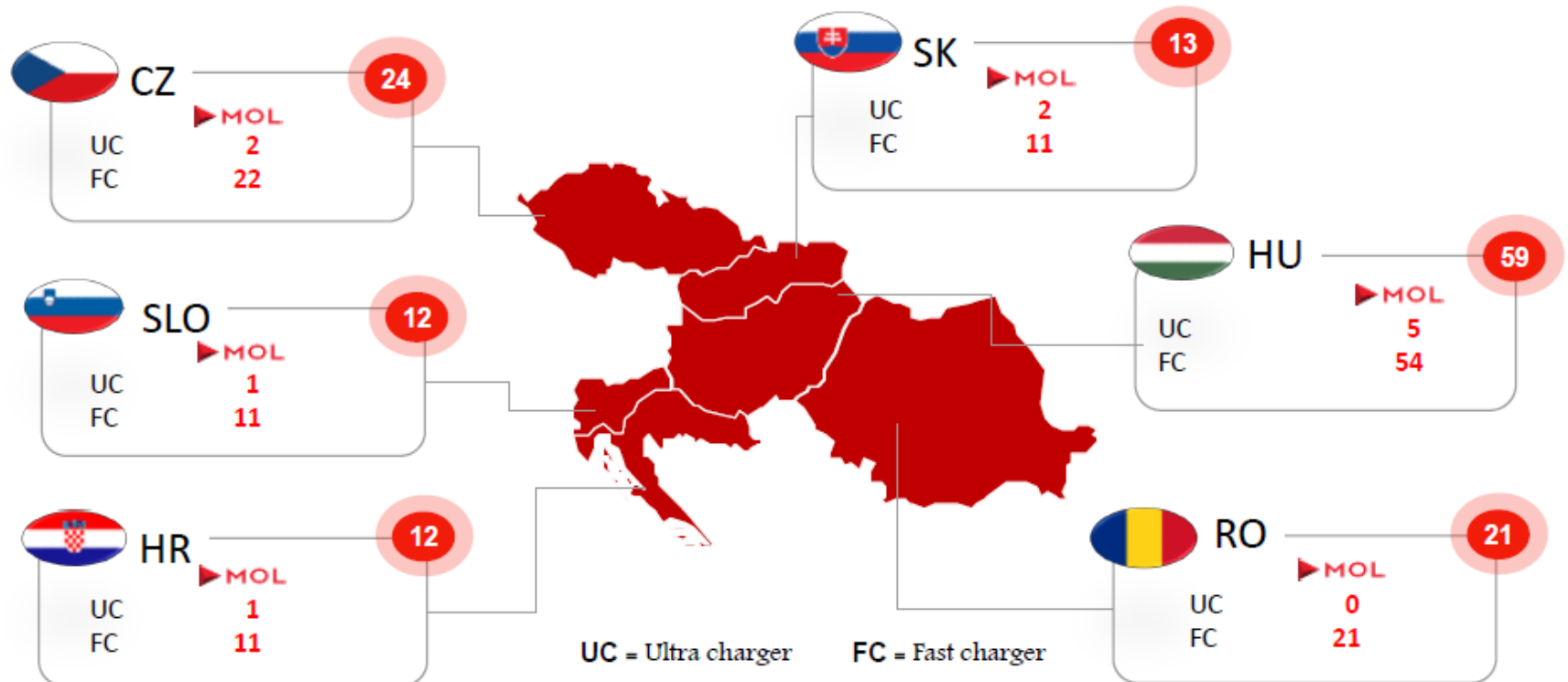

ABB FORMULA-E
FIA FORMULA-E CHAMPIONSHIP

<http://www.fiaformulae.com/en/championship/teams-and-drivers>

MOL GROUP AS A MEMBER OF THE NEXT-E CONSORTIUM

Within the NEXT-E project until 2020

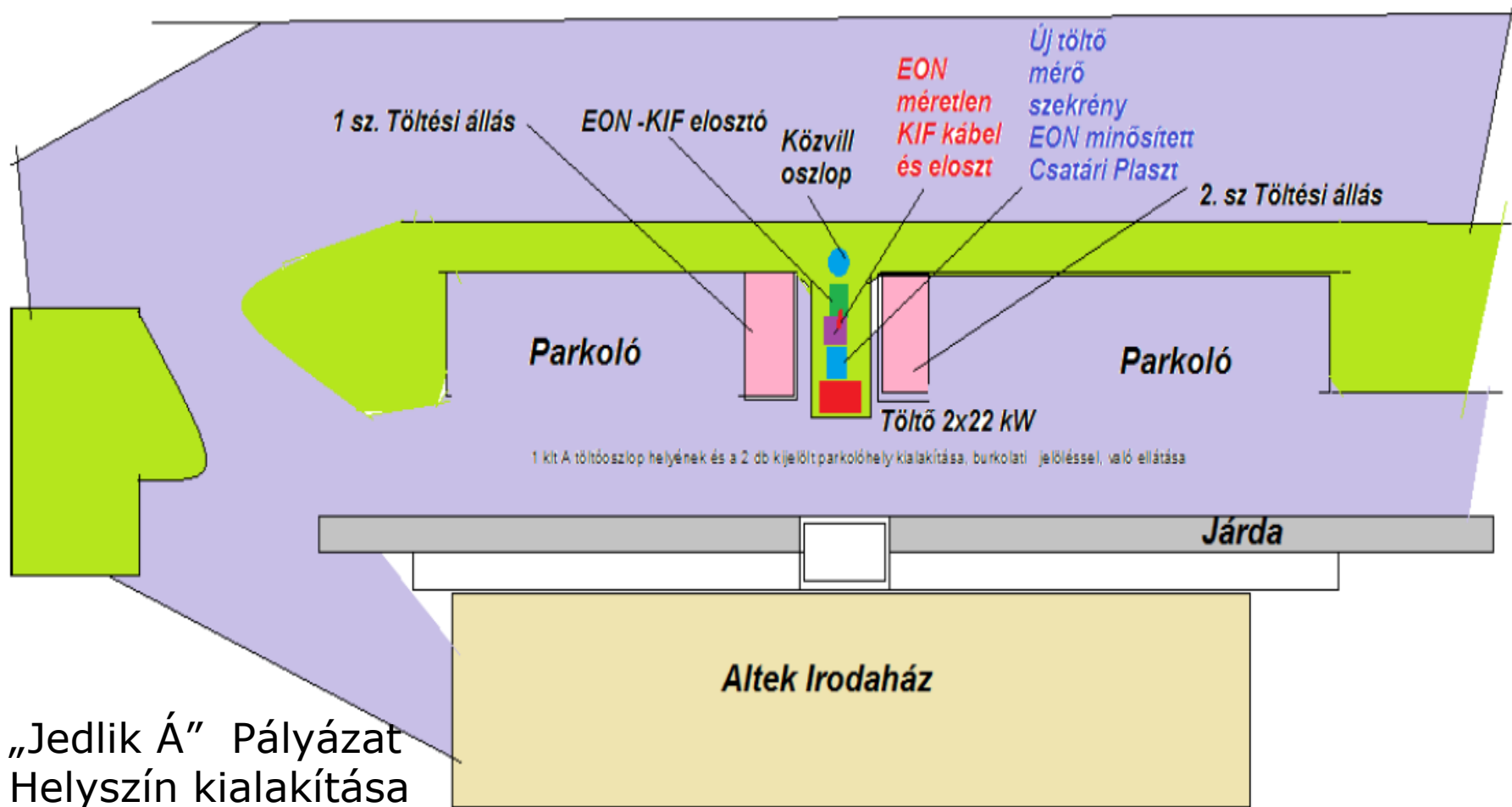
MOL Group will deploy 130 fast and 11 ultra multistandard chargers in 6 countries

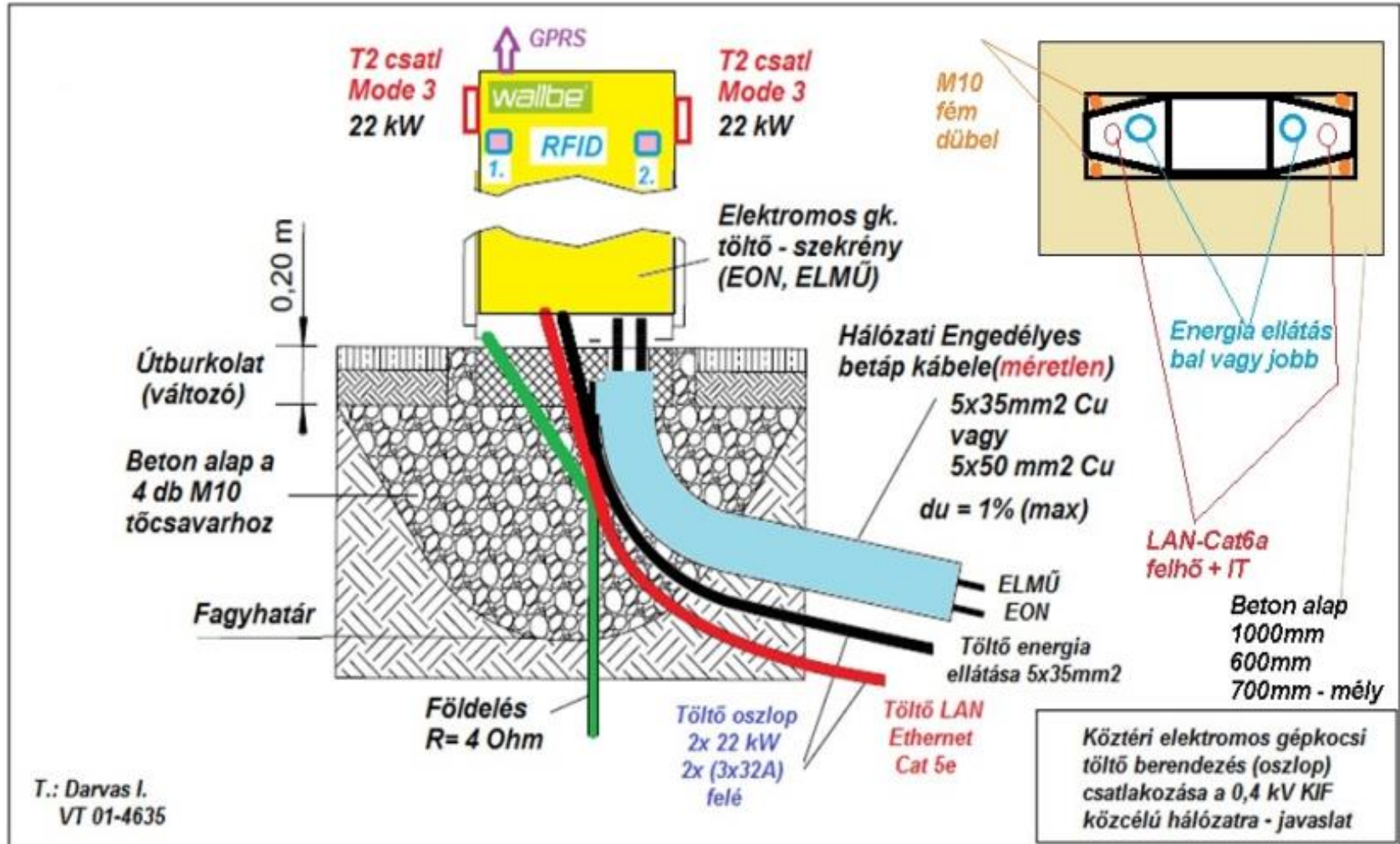
Tervezés dokumentálása

Premium AC töltő

A tervezett gépkocsi töltési rendszer minőségének biztosítása,
Áramutas és sorkapocs tervek tartalmi követelményei
Kivitelezési „Ellenőrzési pontok” (milestones) meghatározása,
Tanúsítási eljárások meghatározása
Beüzemelési dokumentáció
– alapadatok a felhő alapú szoftverek illesztésének
elkészítéséhez (Back-Office Integráció)
Tervezői felelősség határai,
Átadási dokumentáció tartalma
(tervek, műszaki leírások, jegyzőkönyvek, protokollok, stb.)

SOLID PLASTIC PARKING BLOCK and SPEED BUMPS

Minőségi kivitelezés biztosítása

Termékek, szoftverek és hardver elemek beszállítóinak felelőssége,

Rendszerintegrátor/kivitelező/beüzemelő felelőssége

Szakági kooperáció a kivitelező alvállalkozók között

Ellenőrzési / mérés, hibafeltárás/diagnosztikai protokollok, jegyzőkönyvek

Minőségbiztosítás és rendszergarancia

Mit Plan zur Standortaufrüstung

- Standortplanung
- Auswahl und Anzahl der Ladestationen
- Festlegung des Umsetzungszeitraums
- Technische und bauliche Abstimmung
- Montage und Installation der Infrastruktur
- Funktionsprüfung
- Inbetriebnahme

Összefoglalás

II. Modul

Kérdések - Válaszok

III. Modul (1x90 perc)

A-08
Töltés vezérelés
felügyelet

Cloud API documentation v1.0 /2017

Table of Contents

Concepts	1
Base Path URL	1
Authentication	1
Privileges	2
ID Strings	2
Date Strings	2
Working with the wallbe Cloud API	2
Charging Station	2
Charging Process	7

Contents OCPP 2.0

Disclaimer	1
Generic.	2
1. Scope	3
2. Conventions, Terminology and Abbreviations	4
2.1. Conventions	4
2.2. Terminology	4
2.3. Abbreviations	7
2.4. IEC and OCPP terminology mapping	8
2.5. Actors	8
2.6. References	8
2.7. Definition of Transaction	10
2.8. IEC/ISO 15118 support	11

Smart Management System Intelligentes Managementsystem

COMMUNICATIONS

- RS, Ethernet, PLC, GSM, GPRS

KOMMUNIKATION

- RS, Ethernet, PLC, GSM, GPRS

ENERGY MANAGEMENT

- Measurement / Billing
- Network quality
- Partial consumption
- Smart management of the recharging process

ENERGIEMANAGEMENT

- Messen / Gebührenerfassung
- Netzqualität
- Teilverbrauch
- Intelligentes Management des Ladevorganges

ENERGY EFFICIENCY

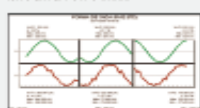
- Power factor compensation and harmonics filtering

ENERGIEEFFIZIENZ

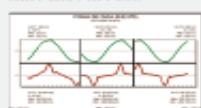
- Blindleistungskompensation und Oberwellenfilterung

WITH Active Filter mit aktiven Filter

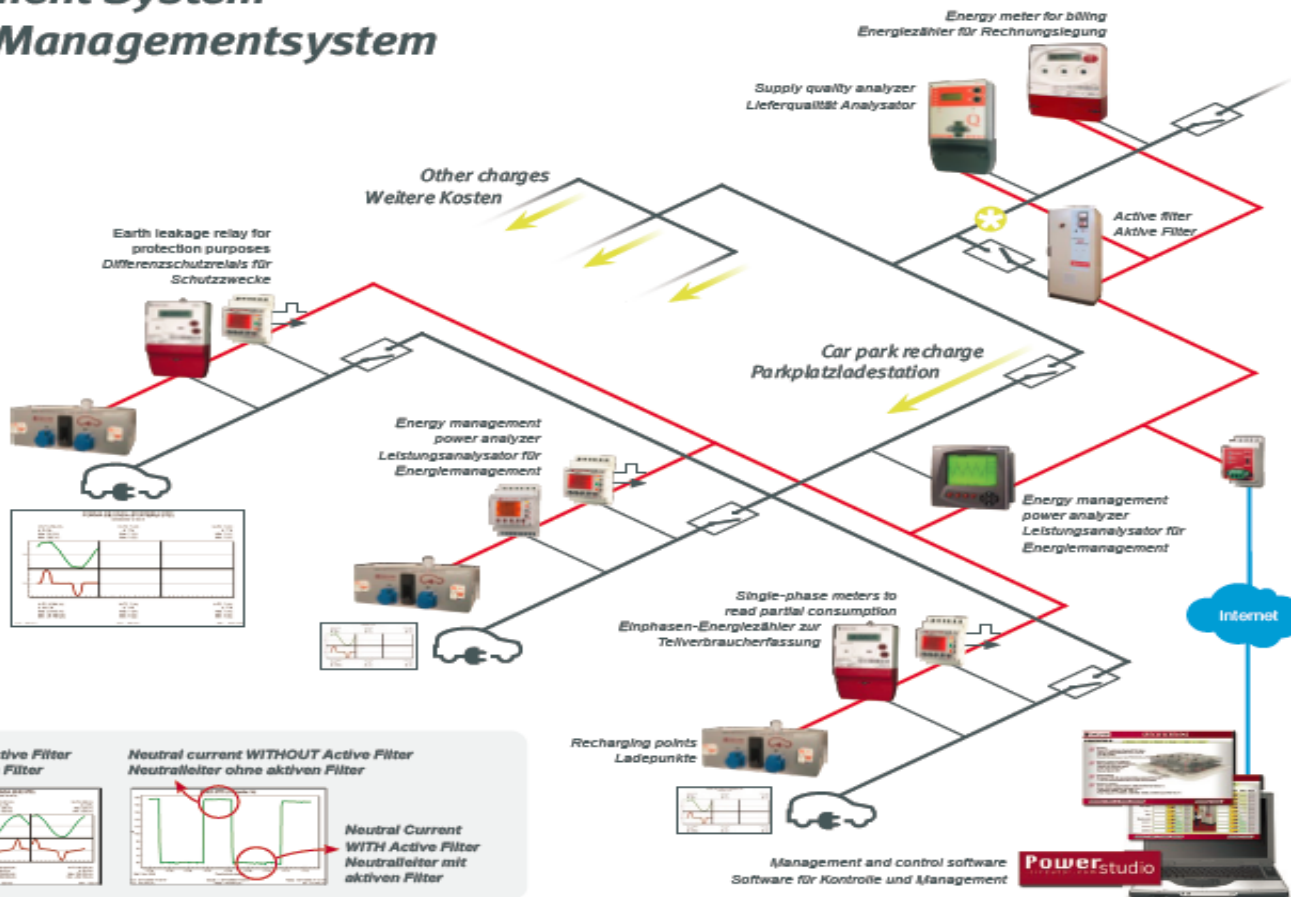
WITHOUT Active Filter ohne aktiven Filter

Neutral current WITHOUT Active Filter Neutralleiter ohne aktiven Filter

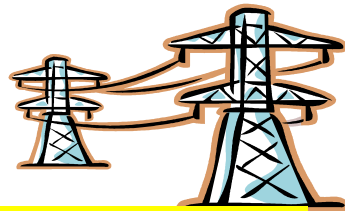
Neutral Current
WITH Active Filter
Neutralleiter mit
aktiven Filter

Töltési Infrastruktúra kialakítása az EV / PHEV gépkocsik töltési kihívásai

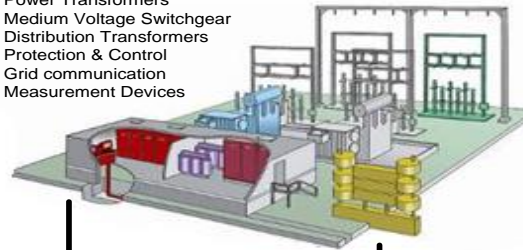
Akku csere állomások ???

KÖF kapcsoló berendezés
KÖF/KIF transzformátor
KIF hálózat energia elosztás,
AC / DC Konverter
Mérés, hálózati kommunikáció
Akku töltő elektronika
RFID azonosítás
POS számlázás

KÖF hálózat és állomás

Substation Automation System
High Voltage Products
Power Transformers
Medium Voltage Switchgear
Distribution Transformers
Protection & Control
Grid communication
Measurement Devices

Hálózat management

Energy Management System
Generation Management System
Distribution Management System

Megújuló : nap, szél

DC/DC Converters
Grid communication
Measurement Devices

Lakossági

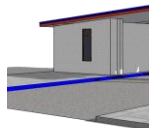
Domestic Wallbox 3-4kW

Circuit Breaker
Over Current Protection
Grid communication
Measurement Devices
Grid Communication
Charging Control Pilot
Low Voltage Connectors

Közösségi Public fast charging station 100kW DC

MV Switchgear
Transformer
AC/DC converter
DC/DC Converter & Charging controller
DC Circuit Breaker
Grid communication
Measurement Devices
Remote Terminal Unit
User Interface & Billing System
LV Plugs and Cables
Residual Current Protection Device

EVSE

Közösségi Public slow and semi-fast charging pole 22-50kW AC

Circuit Breaker
Over Current Protection
Grid communication
Measurement Devices
Residual Current Protection Device
Low Voltage Connectors
User Interface & Billing System
Charging Control Pilot

EVSE

KIF tárolás hálózati csúcs kiegyenlítés

Grid communication
Measurement Devices
Charging Controller

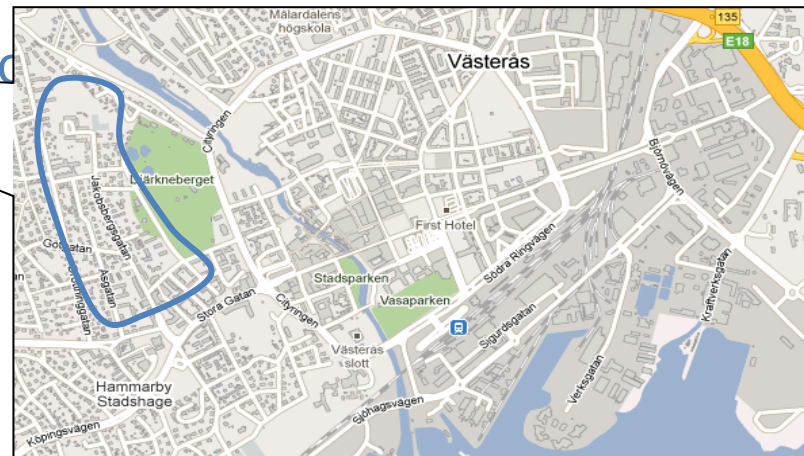
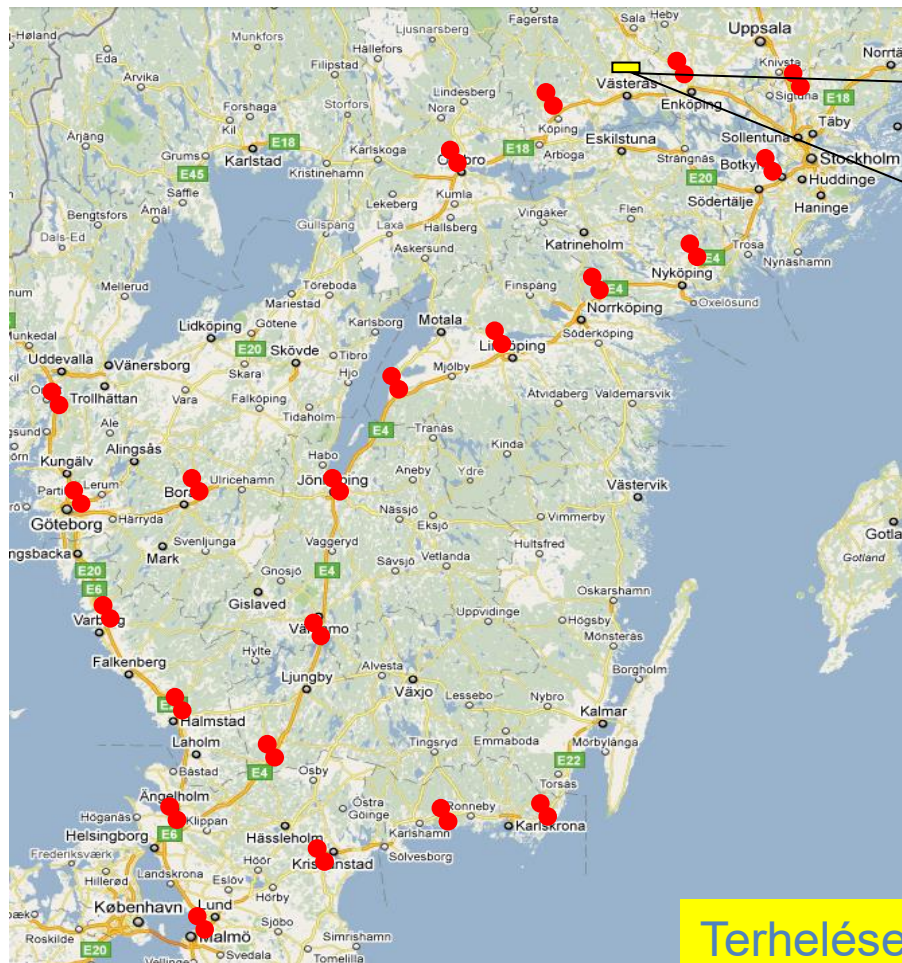

B/ TARTALOM – KIF infrastruktúra

- 01 EV gépkocsik hatása az energia ellátásra
- 02 Töltésiinfrastruktúra kiépítése
- 03 Tervezési feltételek
- 04 Vételezett energia elszámolása
- 05 EV és PHEV gépkocsik szervize
- 06 Közszállítás – Elektromos buszok
- 07 Várható kihívások

B-01
EV gépkocsik hatása
a KIF hálózatra

Családi házas környezet Västerås - ban:

270 család

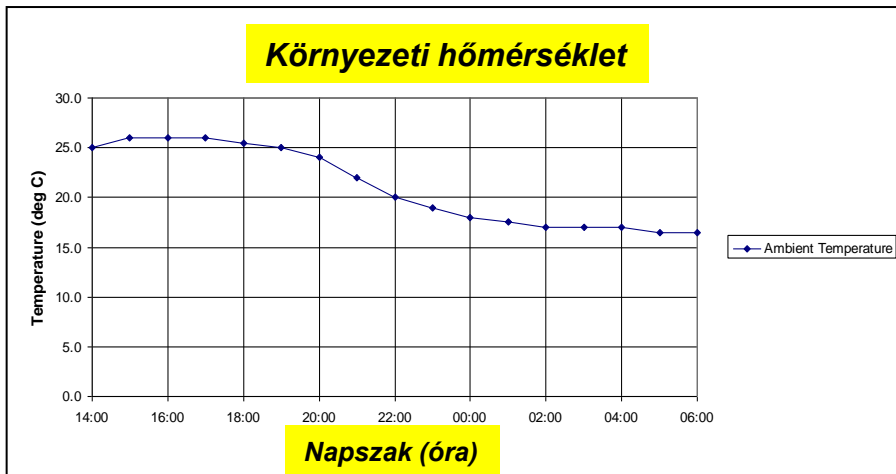
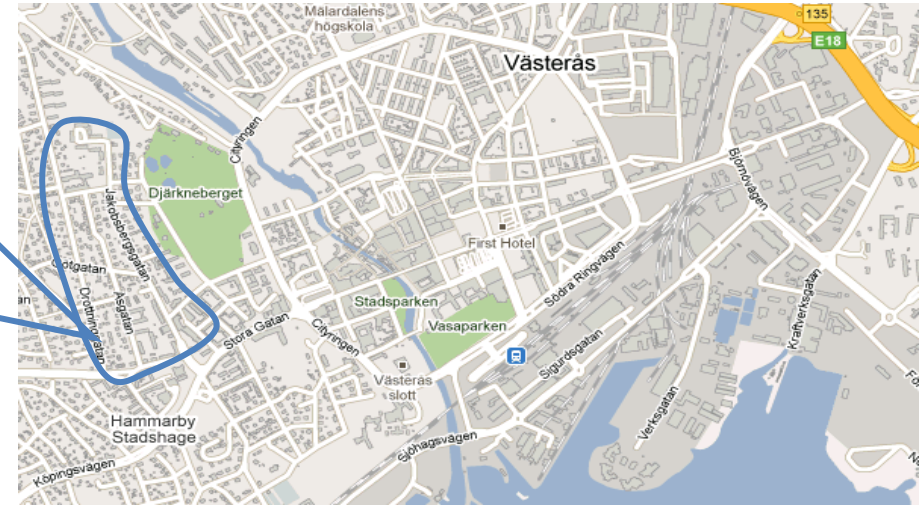
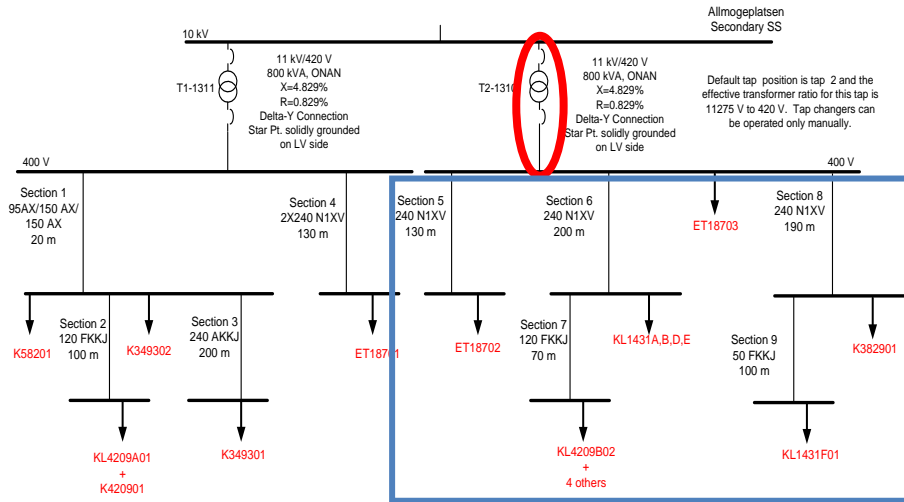
Gazdag, magasan képzett környezet →
környezetbarát és E-Mobility elkötelezett

Meleg nyári esték

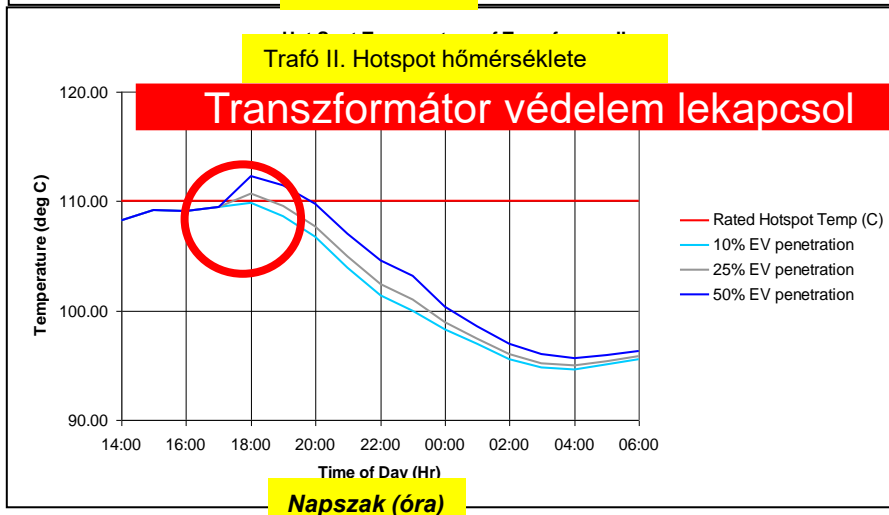
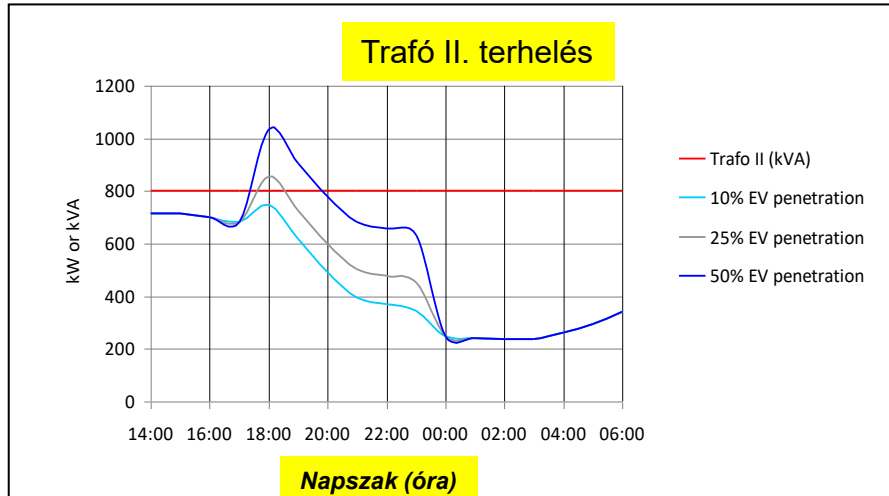
Esti csúcs időtartama kb.:1 – 1,5 óra

EV gépkocsik töltési teljesítménye: **2.4 kW / lakás**

Terhelések az elosztóhálózati transzformátorokon

Minden EV gk. tulajdonos du.
18,00 – kor töltésre kapcsol az
akkukat !

Transzformátor specs.: 11kV/0,42kV,800kVA ONAN
X=4,829%, R=0,829%, KIF oldali Yp fixen földelve

Túláram kioldási küszöb: 1.18 pu

Hőkioldási küszöb: Trip: 90°C Top Oil,

Névleges Hotspot: 110°C

Trafók tartós üzeme hot spot felett 10°C értékkel,
ennek élettartamát felére csökkenti !

/Hot spot max.hőm. = névleges üzemi hőm.(+40°C) +
megengedett túlterhelési hőm.+ Hot spot túlfutási
hőm.(+10 °C) /

Egy helyi EV gk. penetráció mely >10%
a teljes családi-házass ellátási kört
lekapcsolja – megfelelő intézkedés
nélkül !

elektromos gépkocsi park Gépkocsi tüzek kezelése

A gépkocsi feszültség mentesítése ???, akkumulátor és BMS egység

A gépkocsitűz oltása ???,

BELÜGYMINISZTERIUM
ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG
MŰVELETI FŐIGAZGATÓ-HELYETTESI SZERVEZET
ORSZÁGOS TŰZOLTÓSÁGI FŐFELÜGYELŐSÉG

**Egységes szerkezetben
az elektromos személygépjárművek töltésével és tárolásával kapcsolatos
speciális tűzvédelmi létesítési megoldások**

érvényes: 2024. február 1-től

Az egységes szerkezetben szereplő tűzvédelmi speciális megoldások tájékoztató jellegűek, a megoldások alkalmazásánál a vonatkozó Tűzvédelmi Műszaki Irányelvekben foglaltak az irányadóak.

Tűzterjedés elleni védelem

**TvMI 1.6:2024.02.01. azonosítóval rendelkező Tűzterjedés elleni védelem című
Tűzvédelmi Műszaki Irányelv P melléklet**

**Javaslatok az elektromos gépjárművek töltésével és tárolásával kapcsolatos
tűzterjedés elleni védelem kialakítására**

2024.02.01-től módosultak a Tűzvédelmi Műszaki Irányelvek.

Az Orsz. Kat. Főigazgatóság által kiadott dokumentum *nem kötelező érvényű*, ám az *abban megfogalmazott ajánlások alkalmazásával* **megfelelhetünk az Országos Tűzvédelmi Szabályzatnak**, amely viszont már jogszabálynak minősül.

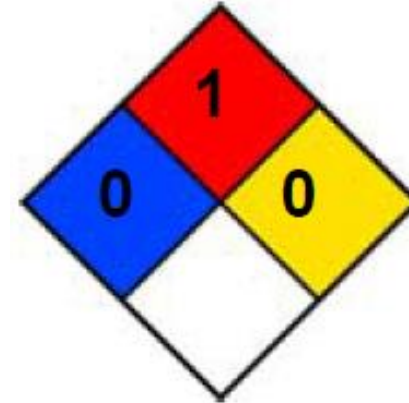
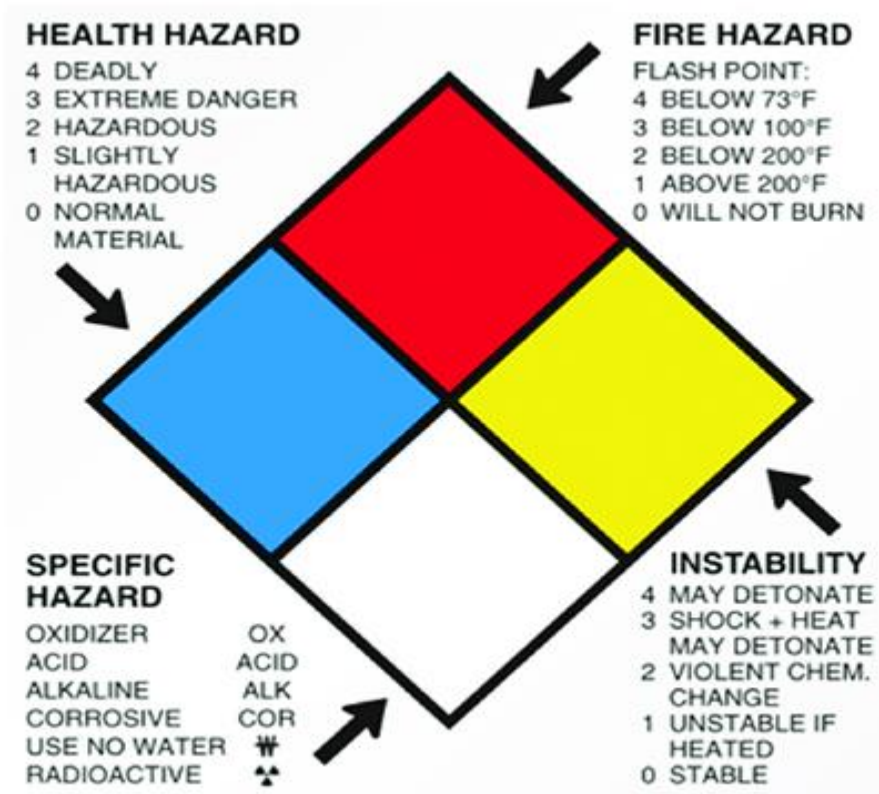
Az irányelvek módosítása érinti az elektromos járművek töltését, különösen épületekben, azaz *mélygarázsokban*. A **Katasztófavédelem honlapján**, Elérhetők az új irányelvek, melyek részletesen szabályozzák, hogy mélygarázsokba *milyen feltételekkel és milyen darabszámban telepíthetők* elektromosautó-töltők.

A legenyhébb szabályok a maximum 20 autó tárolására szolgáló mélygarázsokra vonatkoznak, ezekben még a konnektoros töltés is megengedett, de csak rövid időre, „vésztöltés” esetére.

A 20-nál több járművet befogadni képes garázsokban a konnektoros töltés **tiltott**, **kizárólag fali töltők alkalmazhatók** az elektromos járművek töltésére.

Mindkét esetben igaz, hogy a maximális engedélyezett töltési teljesítmény 22 kW (3*32A, 3*400V) és kizárólag váltakozó áramú (AC) töltők telepíthetők.

A Katasztrófavédelem hiányosságai?, Akkumulátoros gk. kockázatai

Az NFPA 704 ún. „tűzgyémánt” jelölése a Li-ion akkumulátorokhoz, azok kockázati besorolásához

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=itGeAq9rBeY>
EV car fire - technology

Az USA hatósági NFPA 704 besorolási elve

elektromos gépkocsi park szakszerviz és oktatás

Egy korszerű elektromos gépkocsi felépítése

Berendezések – JAVÍTHATÓSÁGI ELEMELK

A villamos berendezések felülvizsgálata -01

Vizsgálat	Előíró jogszabályok	Vonatkozó szabvány
Első ellenőrzés	<ul style="list-style-type: none"> • ÁLTALÁBAN: – 191/2009. (IX. 15.) Korm. r. 33.§ (3) c) bekezdése 	MSZ HD 60364-6:2007 (61. fejezete)
	<ul style="list-style-type: none"> • ÉRINTÉSVÉDELEM: – 8/1981. (XII. 27.) IpM r.(KLÉSZ) 22.§-a – 14/2004 .(IV. 19.) FMM r. 5/A.§ (2) bekezdése 	
	<ul style="list-style-type: none"> • VILLÁMVÉDELEM: – 28/2011.(IX. 6.) BM-r. (OTSZ) 226.§ (1) a), b) bekezdése 	MSZ EN 62305-3:2011 (7. fejezete)
	<ul style="list-style-type: none"> • ELEKTROSZTATIKUS FELTÖLTŐDÉS ELLENI VÉDELEM: – 28/2011.(IX.6.) BM r. (OTSZ) 232.§ (3) a), b) és c) bekezdése 	MSZ EN 62305-4:2011 (9.3. fejezete)
Rendszeresen ismétlődő, azaz időszakos felülvizsgálat	<ul style="list-style-type: none"> • ÉRINTÉSVÉDELEM: – 8/1981. (XII.27.) IpM r.(KLÉSZ) 23.§, 26.§ (4) bek. és 27.§-a – 14/2004 .(IV.19.) FMM r. 5/A.§ (3) bekezdése 	MSZ HD 60364-6:2007 (62. fejezete)
	<ul style="list-style-type: none"> • SZABVÁNYOS ÁLLAPOT: – 28/2011. (IX.6.) BM r. (OTSZ) 212., 213. és 214.§-a 	
	<ul style="list-style-type: none"> • VILLÁMVÉDELEM: – 28/2011. (IX.6.) BM r.(OTSZ) 226.§ (1) c), d) bek. és 228.§-a 	MSZ EN 62305-3:2011 (7. fejezete)
	<ul style="list-style-type: none"> • ELEKTROSZTATIKUS FELTÖLTŐDÉS ELLENI VÉDELEM: – 28/2011. (IX.6.) BM r. (OTSZ) 232.§ (3) d) bekezdése 	MSZ EN 62305-4:2011 (9.3. fejezete)

A villamos berendezések felülvizsgálata -02

Ellenőrzés/Felülvizsgálat	Jelenleg érvényes szabványok	Korábbi szabványok	
KISFESZÜLTSEGEN ≤ 1000 V AC ~ ≤ 1500 V DC =	ÉRINTÉS- VÉDELEM:	MSZ HD 60364-4-41, továbbá: az MSZ EN 61140, MSZ HD 60364	MSZ 172-1
	SZABVÁNYOS ÁLLAPOT:	MSZ HD 60364 és az MSZ EN 60079 sorozatok, és 7. része	MSZ 1600 sorozat
NAGY- FESZÜLTSEGEN	ÉRINTÉSVÉD.:	MSZ EN 50522, MSZ 172-4	MSZ 172-2,-3
	SZABV. ÁLL.:	MSZ EN 61936-1 és MSZ EN 60079 sorozat	MSZ 1610 sorozat
VILLÁMVÉDELEM:	MSZ EN 50164, 62305 és 62561 sorozatok	MSZ 274 sorozat	
ELEKTROSZTATI KUS FELTÖLTŐDÉS:	(MSZ EN 61340 és MSZ 16040, 16041 sorozatok, irányelvként!)		

Megjegyzés: az elektrosztatikus feltöltődés és kisülés elleni védelem ellenőrzésére és felülvizsgálatára jelenleg nincs olyan érvényes szabvány, amely minden szempontból reális, megfelelő ellenőrzési követelményeket tartalmazna.

A villamos berendezések szemrevételezéses vizsgálata -01

Szemrevételezéses vizsgálatok az MSZ HD 60364-6:2017 alapján

- a) Áramütés elleni védelem, MSZ HD 60364-4-41:2007
- b) Tűzgátló szerkezetek és a tűz továbbterjedésének megakadályozására szolgáló más óvintézkedések, valamint a hőhatások elleni védelem megléte, MSZ HD 60364-4-42 és MSZ HD 60364 5-52:2009 527. fejezet.
- c) **A vezetők megfelelő megválasztása a megengedett áram szempontjából, MSZ HD60364-4-43:2010 és MSZ HD 60364-5-52:2009 523. fejezet.**
- d) **A védelmi eszközök és az ellenőrző készülékek kiválasztása, beállítása, szelektivitása és koordinációja, MSZ H D 60364-5-53:2001 536. fejezet.**
- e) **Ahol előírt, a megfelelő túlfeszültség-védelmi eszközök (SPD) kiválasztása, elhelyezése és szerelése, MSZ HD 60364-5-53:2001 536. fejezet.**
- f) A megfelelő leválasztó- és kapcsolóeszközök megléte és alkalmas elhelyezése, MSZ HD 60304-5-53:2001 536. fejezet.
- g) **A villamos szerkezetek és a védelmi módok külső hatásoknak és mechanikai igénybevételeknek megfelelő kiválasztása, MSZ HD 603644-42:2010 422. fejezet, MSZ HD 60364-5-51:2005 512.2. szakasz, MSZ HD 60364-5-52:2009 522. fejezet.**

A villamos berendezések szemrevételezéses vizsgálata -02

h) A nulla és a védővezető megjelölése, MSZ HD 60364:2005 514.3. szakasz.

i) A kapcsolási rajzok, figyelmeztető feliratok vagy más hasonló információk megléte,
MSZ HD 60364-5-51:2005 514.5. szakasz.

j) Az áramkörök, túláramvédelmi eszközök, kapcsolók, csatlakozókapcsok stb. megjelölése,
MSZ HD 60364-5-51. rész 514. fejezet.

**k) A kábelek és vezetékek végződéseinek és csatlakozásainak megfelelése,
MSZ HD 60364-5-52:2009 526. fejezet.**

**l) A földelőberendezések, a védővezetők és azok csatlakozásainak kiválasztása és szerelése,
MSZ 60364-5-54:2012.**

m) A szerkezetek könnyű kezeléséhez, azonosításához és karbantartásához szükséges hozzáférhetőség,
MSZHD 60364-5-51:2005 513. és 514. fejezet.

n) Az elektromágneses zavarok elleni intézkedések, MSZ HD 60364-4-44:2007 444. fejezet.

o) A test csatlakoztatása a földelőberendezéshez, MSZ HD 60364-4-41:2005 411 fejezet.

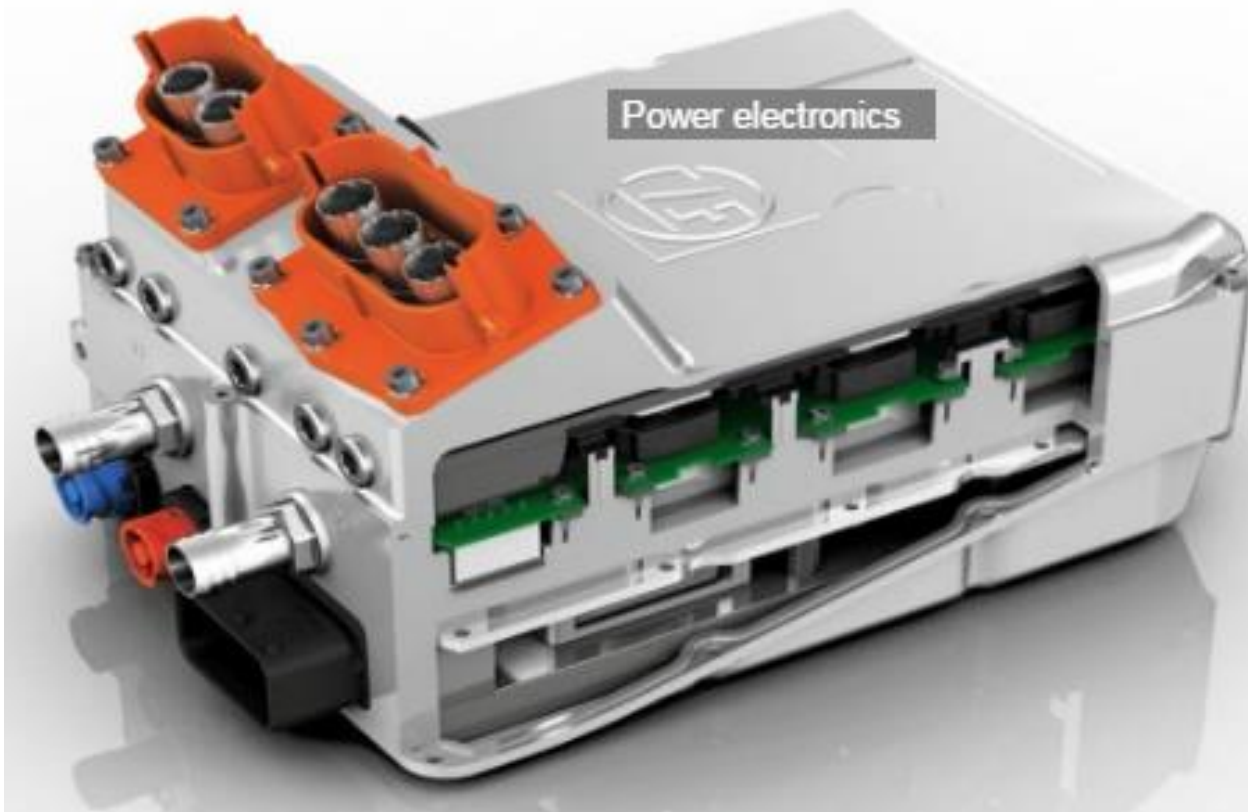
**p) A kábel és vezetékrendszerek kiválasztása és szerelése,
MSZ HD 60364-5-52:2009 521. és 522. fejezet.**

A szemrevételezésnek ki kell terjednie a különleges berendezések és helyek követelményeire.

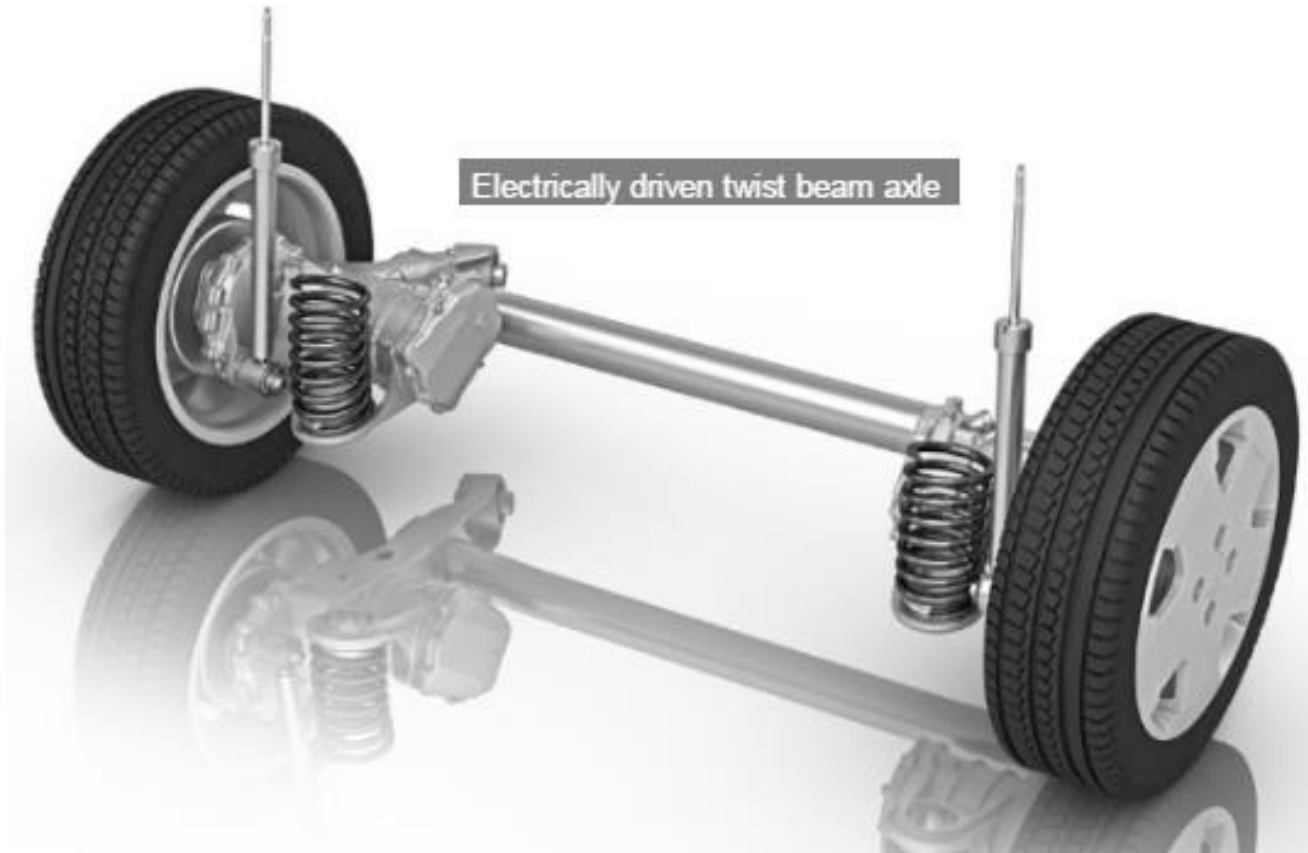

**Akkumulátor
„LEAF”**

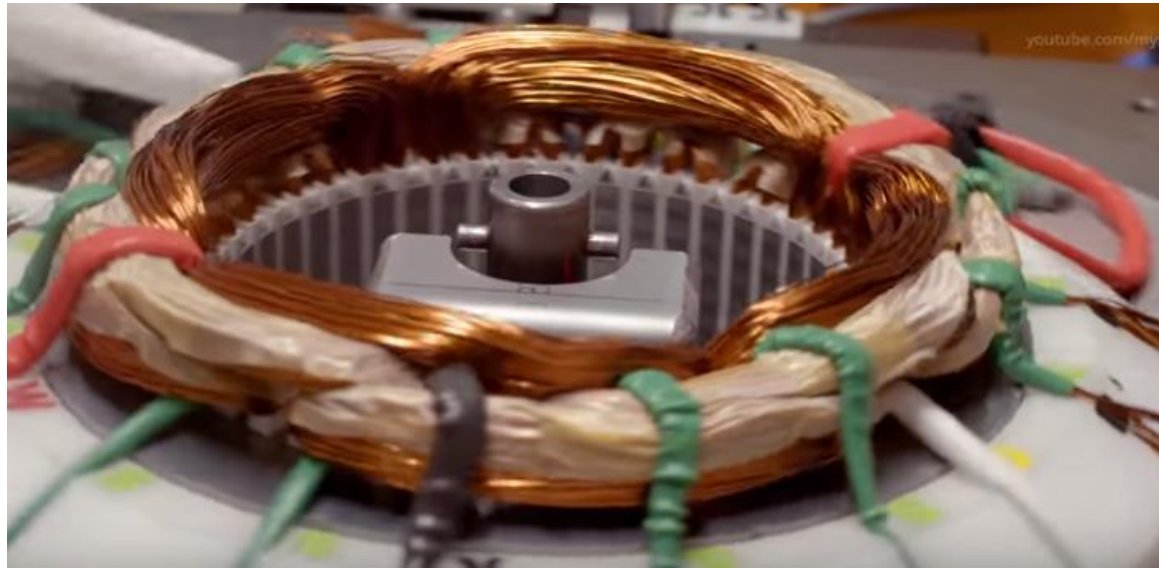
Teljesítmény elektronika a töltés vezérlésre

Közvetlen hajtás ikervezérlésű villamos motorokkal

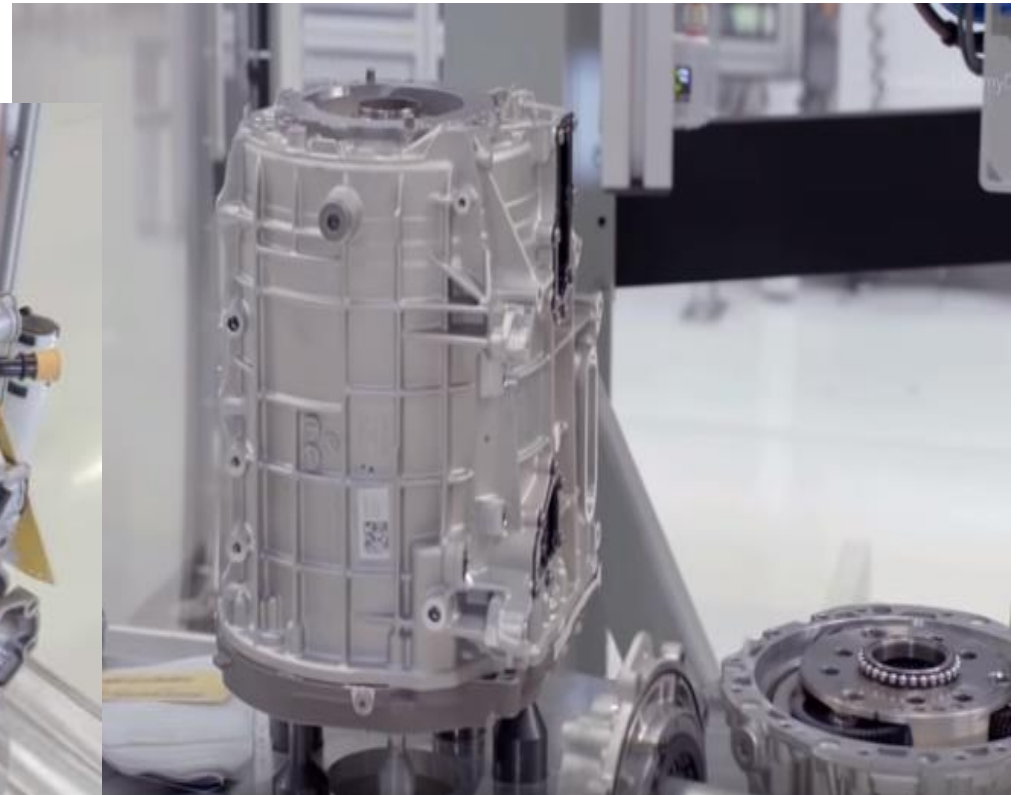
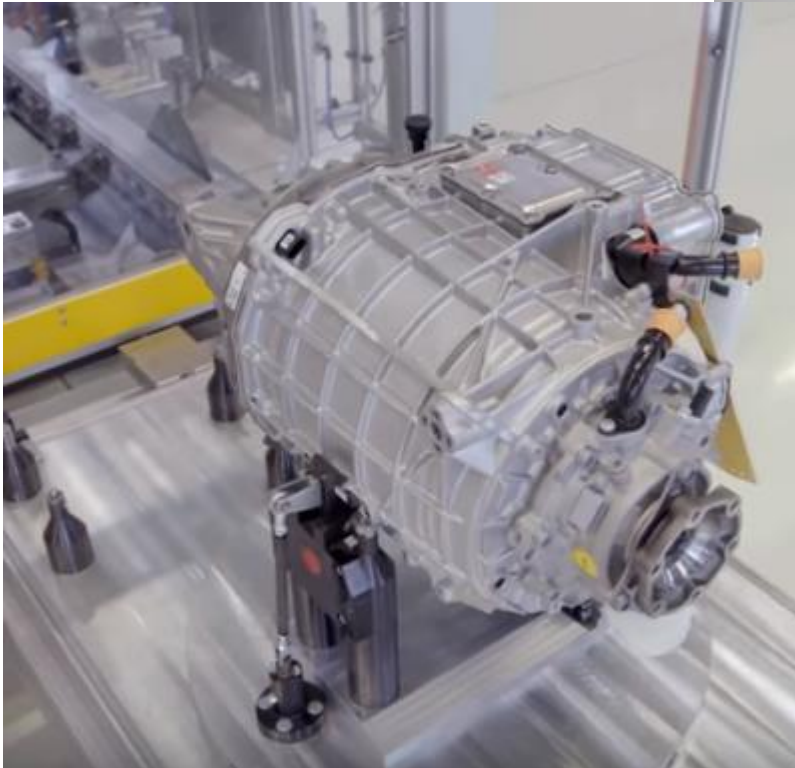
AUDI elektromos gépkocsik - villamos motorok gyártása, automata soron

A new era is starting at Audi Hungaria. On Tuesday, series production of electric motors officially started in Győr. *Közzététel: 2018. júl. 27.*

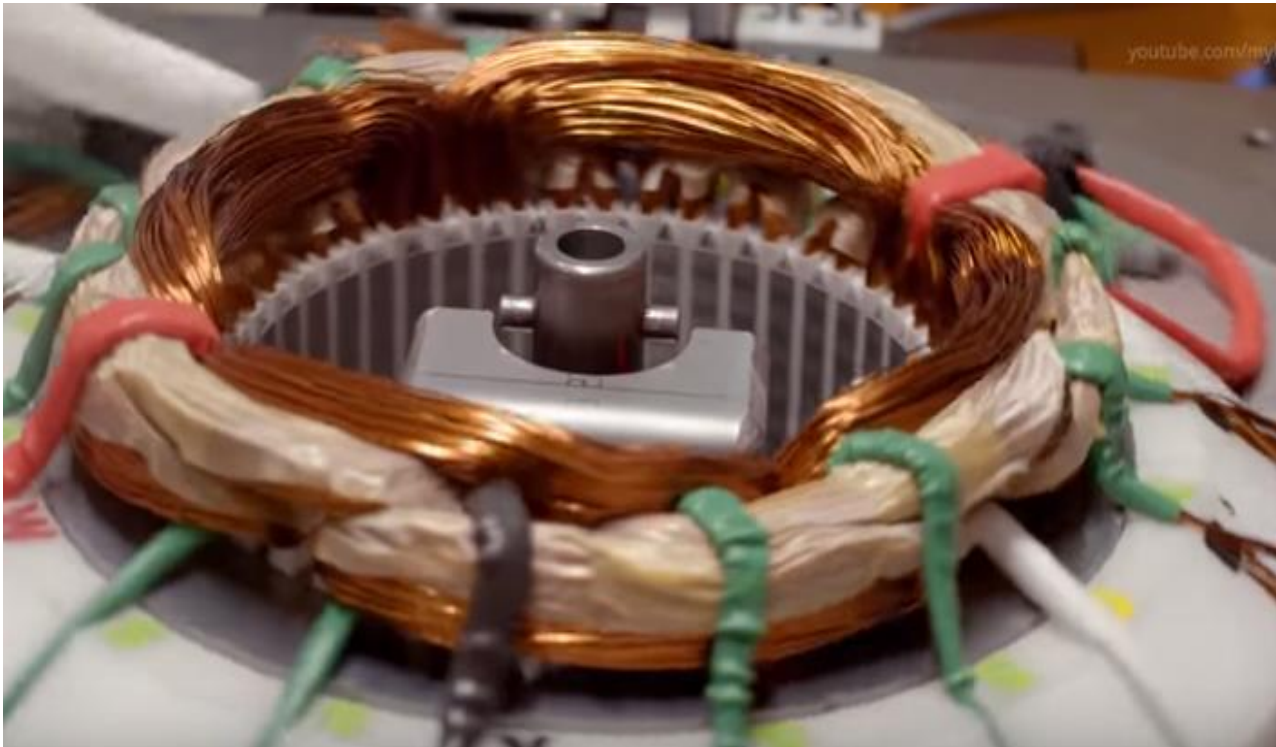
<https://www.youtube.com/watch?v=zttC2x9nMEw>

AUDI elektromos gépkocsik - villamos motorok gyártása, automata soron

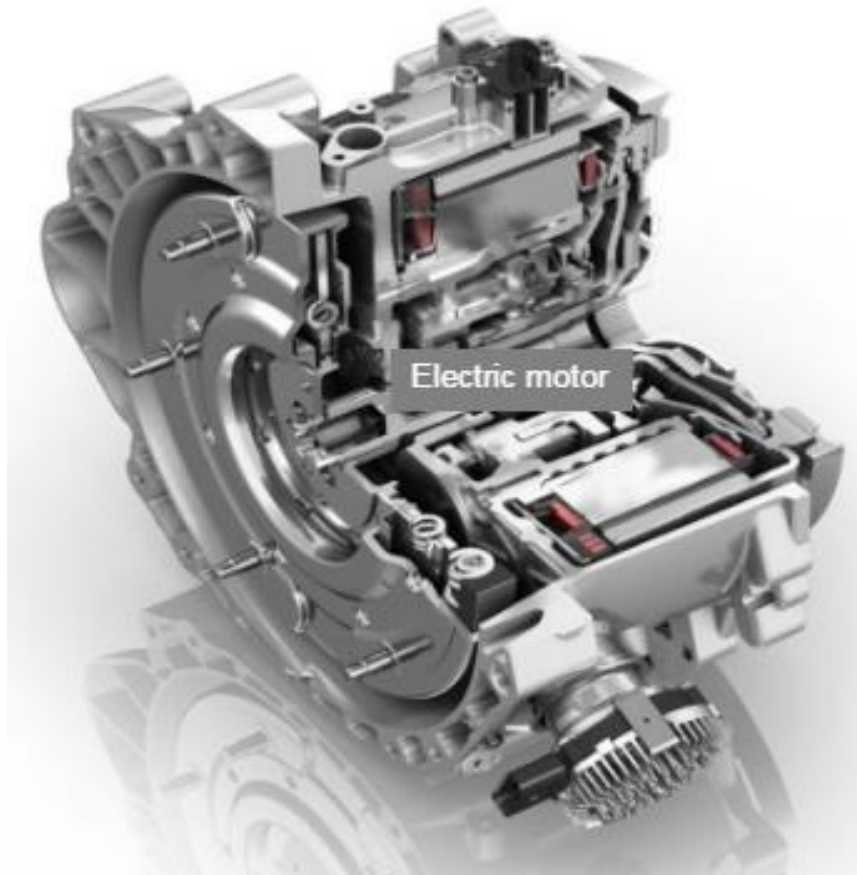
*Figyelem: **vízűtés***

AUDI elektromos gépkocsik - villamos motorok gyártása, automata soron

<https://www.youtube.com/watch?v=zttC2x9nMEw>

Közvetett hajtás központi DC villamos motorral – kb. $P=130$ kW !!

9503800 – AC töltő – Szerviz állomásoknak 3 x22,0 kW, 3x32A, 3x400/230V, 50 Hz

9502800 – AC töltő – Szerviz állomásoknak 3 x11,0 kW, 3x16A, 3x400/230V, 50 Hz

Charging station eMobility-mobile (home/industry)

- 16A charging station (11kW) mode 3 acc. IEC61851
- **Dimensions: HxWxD = 255x400x300 mm**
- Input: 2m cable H07RN-F 5G2,5 with CEE plug 16A 5p 400V
- Output: AC charging socket Type 2 with electric lock
- Ready wired to use
- **IP44**
- For industry and private use

Layout example: (other combinations on request!)

Mobile distribution box solid rubber series SCHREMS IP54 255x400x300 with carrying handle and feet (stackable)

2m cable H07RN-F 5G2.5mm² black with plug 16A 5p 400V

1 x Charging socket Type2, 20A 480V 3p with e-lock 24V and hinged lid protected with 1xMCB 16A 3p C

1 x Charge controller

1 x Differential RCD modul

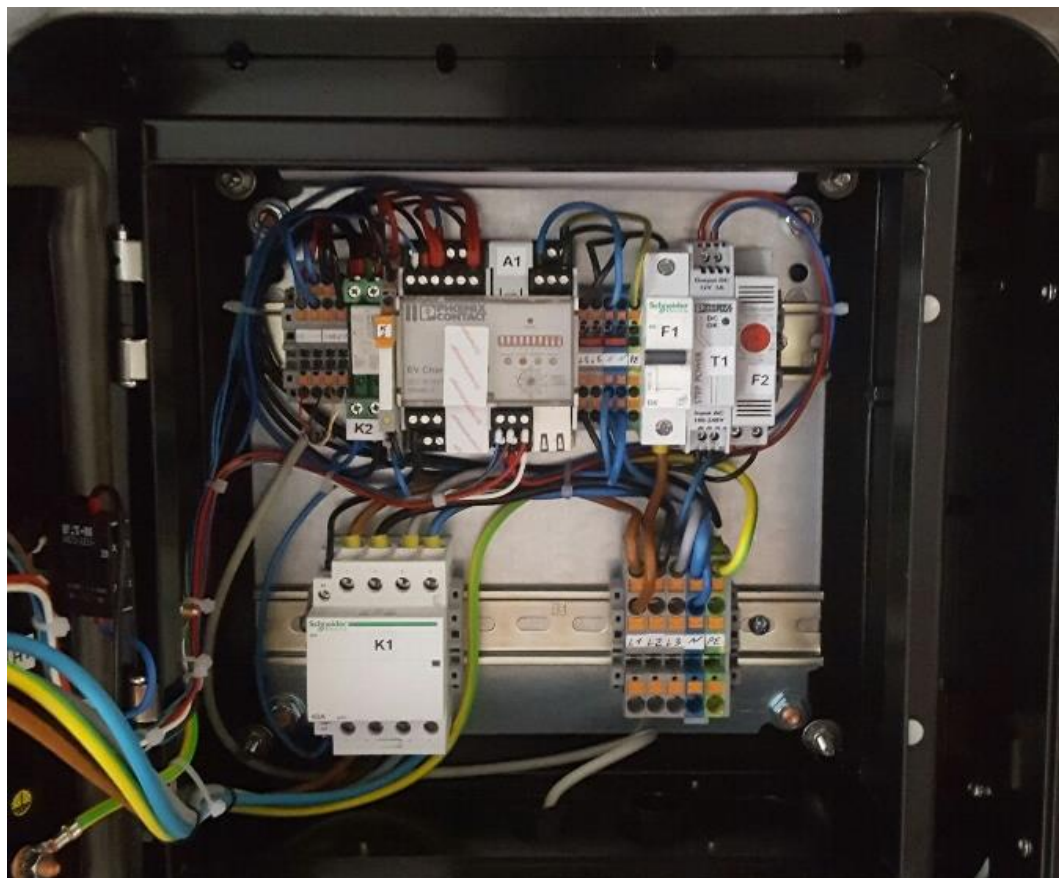
1 x RCD 40A/4/0.03A (TYP A 25AT) over all exits

1 x Contactor 4p AC3 12,5kW/400V

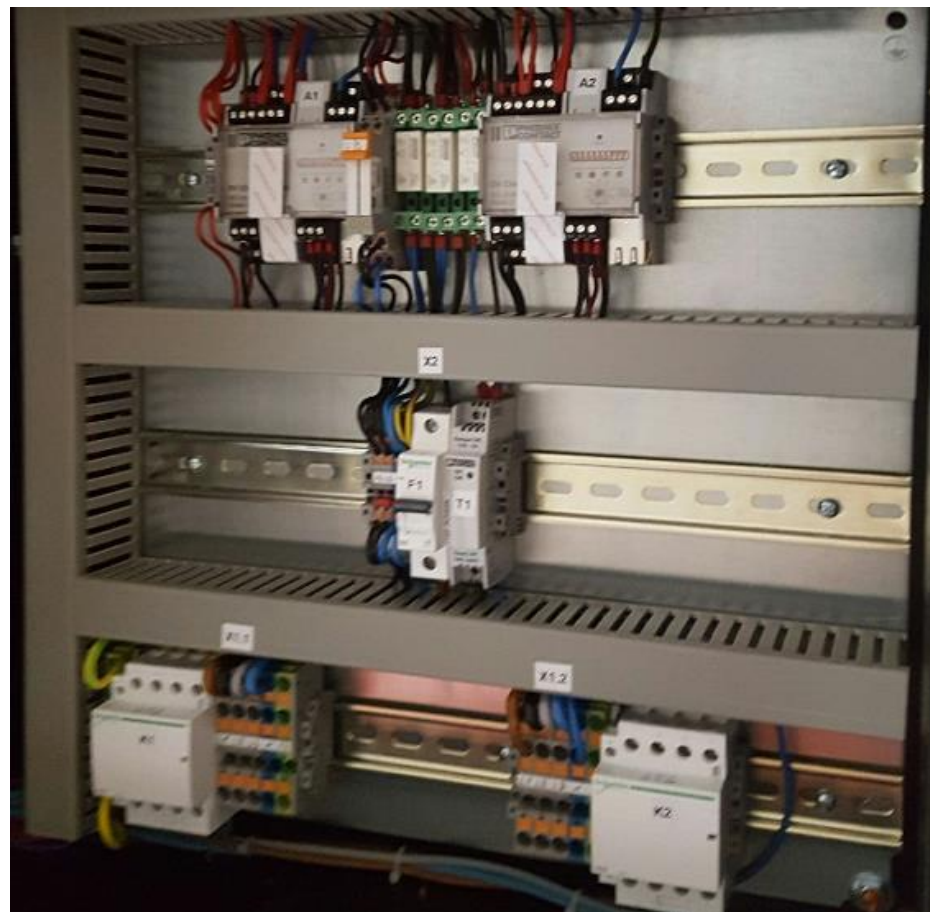
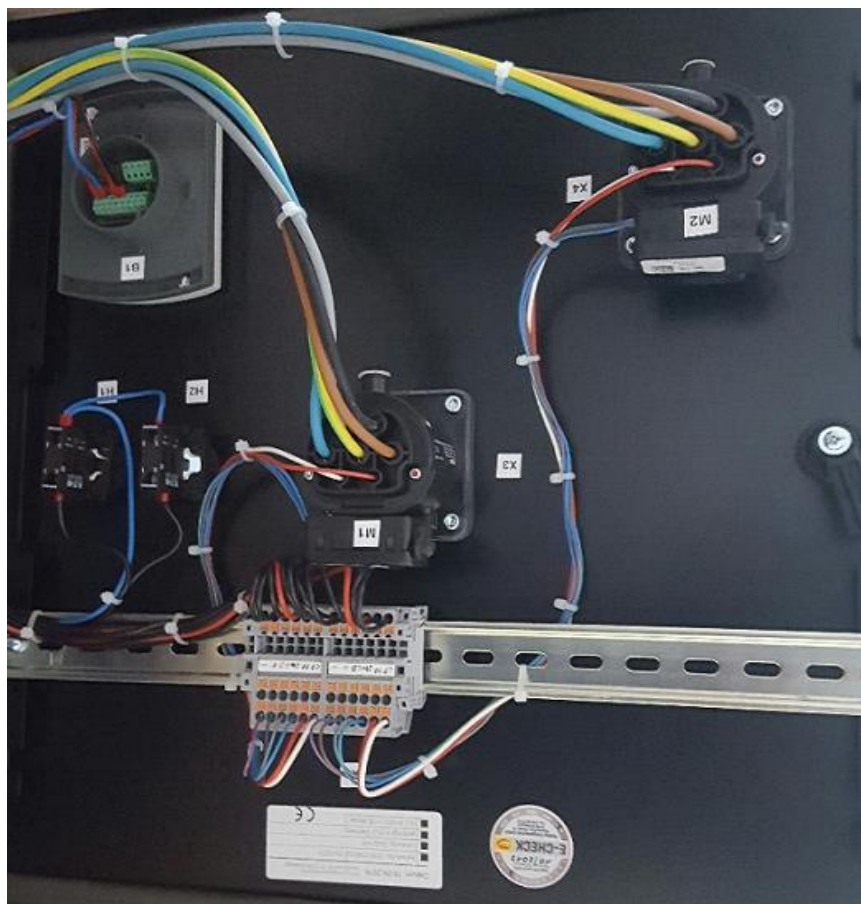
1 x Indicator lights error/charging/connected

MARIOTT HOTEL MÉLYGARÁZS - AC töltő 1x22 kW / RFID - 2017

MARIOTT HOTEL MÉLYGARÁZS - AC töltő 1x22 kW / RFID - 2017

Elektromos gk. Töltő egység – 1x3,7 kW
A TOYOTA HUNGARY központi oktatási
műhelyében, Budaörsön

**e-Kutak / töltő oszlopok
infrastruktúra fejlesztése
beruházási feltételek**

- Városfejlesztés / politika
- Energia hálózati fejlesztés
- IT háttér fejlesztés
- Pénzügyi konstrukciók
- EU finanszírozás
- VET módosítása/
áram kereskedés ??
- ÁFA törvény módosítása
- Gépkocsi import felügyelete

01/ Az építészeti-műszaki dokumentáció tartalma

Egyszerűsített építési engedélyezési eljárás a 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet 1. sz. mellékletének II. és III. oszlopában felsorolt építési tevékenységek esetén folytatható le.

Az engedély iránti kérelem mellékleteként a 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 27. § (5) bekezdésében felsoroltakat kell csatolni a 37/2007. (XII. 13.) ÖTM rendelet V. számú mellékletének 12/A. pontjában részletezett építészeti- műszaki tervdokumentációval.

Egyszerűsített építési engedélyezési eljárás esetei:

15. Építménytől különállóan a 20,0 m²-es felületnagyságot, vagy a 3,0 m-es magasságot meghaladó, tartószerkezettel is rendelkező reklám-, cég-, címtábla vagy fényreklám, hirdetési vagy reklámcélú, illetve művészeti ábrázolást tartalmazó építmény, kirakatszekrény építése, elhelyezése, létesítése.

19. Az épület szerkezetével egybe- vagy összeépített, fix, a homlokzati síktól 4,0 m-nél nagyobb kiállású vagy 50,0 m²-nél nagyobb vízszintes vetületű elötető, védőtető építése.

24. Az OTÉK 4. számú mellékletében meghatározottak szerint személygépkocsi elhelyezési kötelezettséggel járó és 500,0 m²-nél kisebb, de 30,0 m²-nél nagyobb bruttó alapterületű kereskedelmi, vendéglátó célú építmény építése.

Az ügyintézéshez szükséges dokumentumok:

193/2009. (IX.15.) Korm. rendelet 27. § (5) bek. alapján az építési engedély iránti kérelemhez a tartalomtól függően - mellékelni kell:

- tervezői nyilatkozatot
- tervdokumentáció
- építési jogosultság igazolását szolgáló dokumentumot,
- a közút kezelőjének hozzájárulását

Jogszabály(kivonat):

A jogszabály mai napon (2021.01.31.) hatályos állapota.

7/2006. (V. 24.) TNM rendelet

az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról

8. melléklet a 7/2006. (V. 24.) TNM rendelethez

Az elektromobilitás elősegítése

1. Az új építésű vagy jelentős felújítás alá vont és tíznél több parkolóhellyel rendelkező, nem lakáscélú épületek esetében az 1.1. és 1.2. alpontban foglaltak szerint legalább egy elektromos töltőpontot, továbbá minden ötödik parkolóhelyen olyan elektromos csatlakozást biztosító létesítményt (az elektromos kábelek továbbvezetésére szolgáló szerkezetet) **kell telepíteni**, amely lehetővé teszi elektromos járművek részére alkalmas **töltőpontok későbbi időpontban való telepítését**, ha

1.1. a parkoló az épületen belül helyezkedik el, és - a jelentős felújítás alá vont épületek esetében - a felújítási munkálatok a parkolóra vagy az épület elektromos infrastruktúrájára is kiterjednek; vagy

1.2. a parkoló közvetlenül az épület mellett helyezkedik el, és - a jelentős felújítás alá vont épületek esetében - a felújítási munkálatok a parkolóra vagy a parkoló elektromos infrastruktúrájára is kiterjednek.

2. Az új építésű és a jelentős felújítás alá vont, tíznél több parkolóhellyel rendelkező lakóépületek esetében a 3.1. és 3.2. alpontban foglaltak szerint minden parkolóhelyen olyan elektromos fogadócsatlakozást biztosító létesítményt (az elektromos kábelek továbbvezetésére szolgáló szerkezetet) kell telepíteni, amely **lehetővé teszi elektromos járművek részére alkalmas töltőpontok későbbi időpontban való telepítését**, ha

2.1. a parkoló az épületen belül helyezkedik el, és - a jelentős felújítás alá vont épületek esetében - a felújítási munkálatok a parkolóra vagy az épület elektromos infrastruktúrájára is kiterjednek; vagy

2.2. a parkoló közvetlenül az épület mellett helyezkedik el, és - a jelentős felújítás alá vont épületek esetében - a felújítási munkálatok a parkolóra vagy a parkoló elektromos infrastruktúrájára is kiterjednek.

3. Meglévő épületek esetén a több mint húsz parkolóhellyel rendelkező, nem lakáscélú épületek esetében 2025. január 1-jétől legalább egy elektromos töltőpontot kell telepíteni, ha a parkoló az épületen belül helyezkedik el, vagy a parkoló közvetlenül az épület mellett helyezkedik el.

8. melléklet a 7/2006. (V. 24.) TNM rendelethez

Az elektromobilitás elősegítése

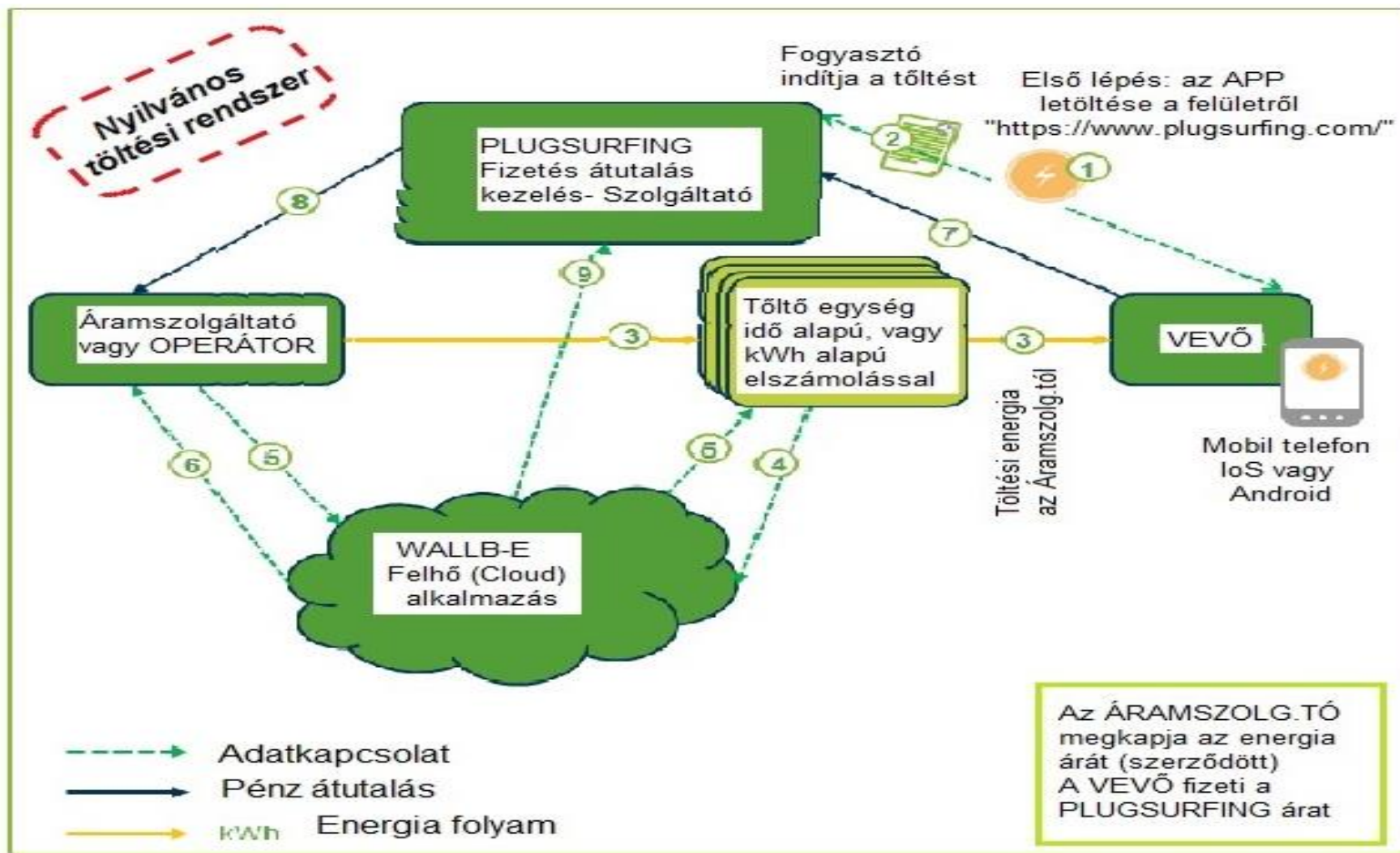
1. Az új építésű vagy jelentős felújítás alá vont és tíznél több parkolóhellyel rendelkező, nem lakáscélú épületek esetében az 1.1. és 1.2. alpontban foglaltak szerint legalább egy elektromos töltőpontot, továbbá minden ötödik parkolóhelyen olyan elektromos csatlakozást biztosító létesítményt (az elektromos kábelek továbbvezetésére szolgáló szerkezetet) kell telepíteni, amely lehetővé teszi elektromos járművek részére alkalmas töltőpontok későbbi időpontban való telepítését.....

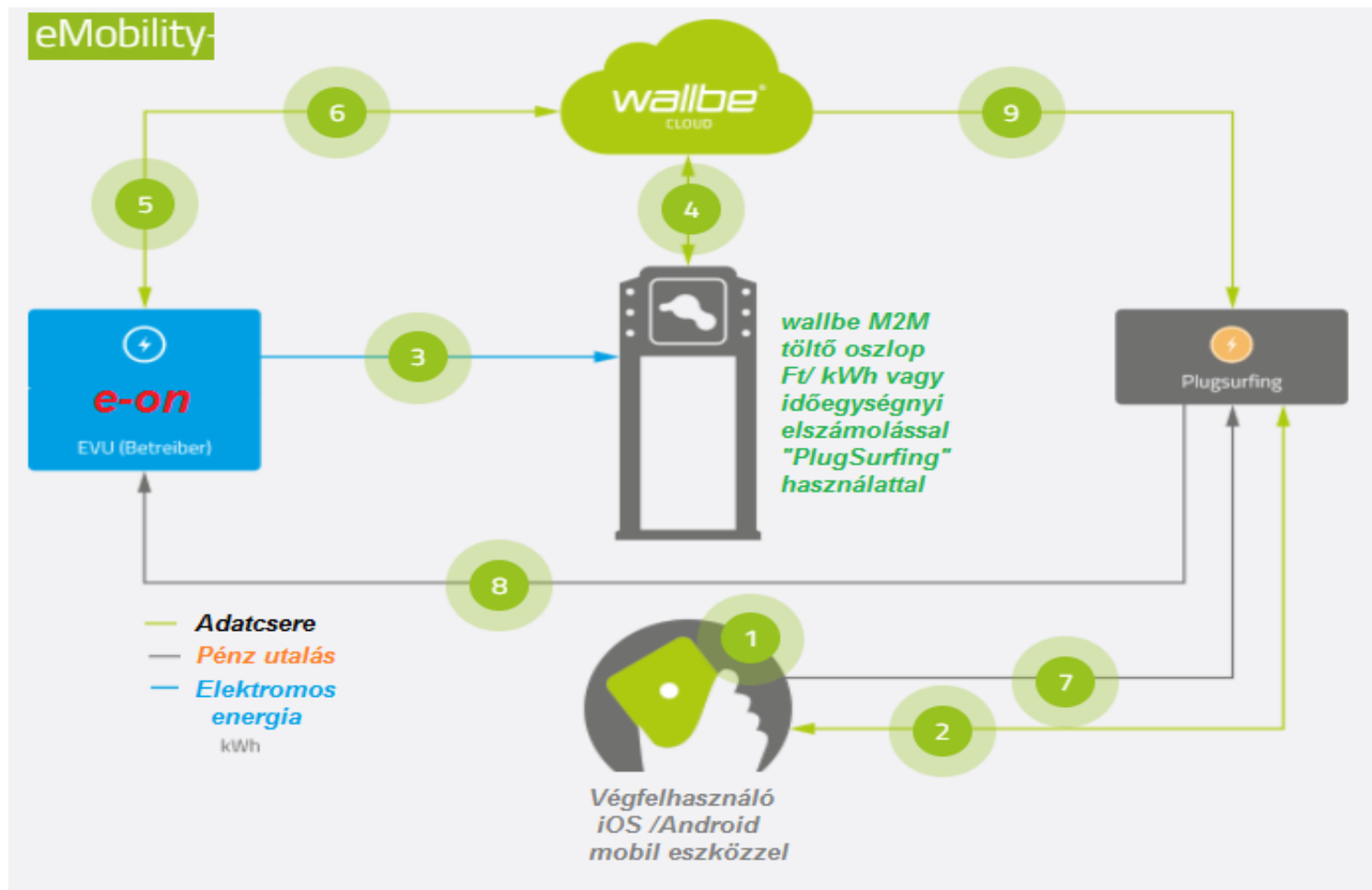
Ennek megfelelően, minden projektnek meg kell felelnie a jelen RENDELET előírásainak, így a 2021 06.30. napja utáni használatba vétel esetében is!

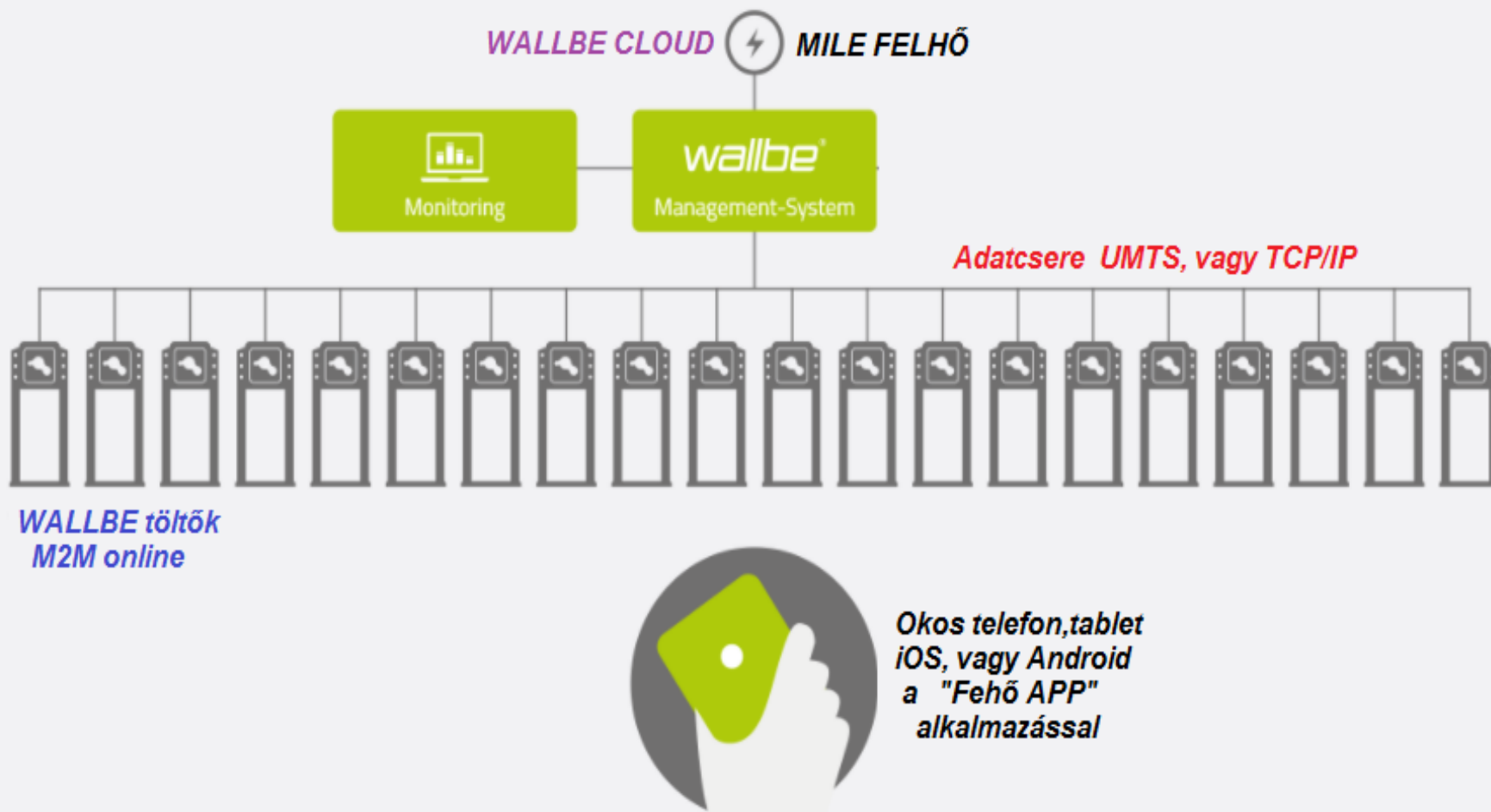
Korm. rendelet az elektromosgépjármű-töltési szolgáltatás egyes kérdéseiről

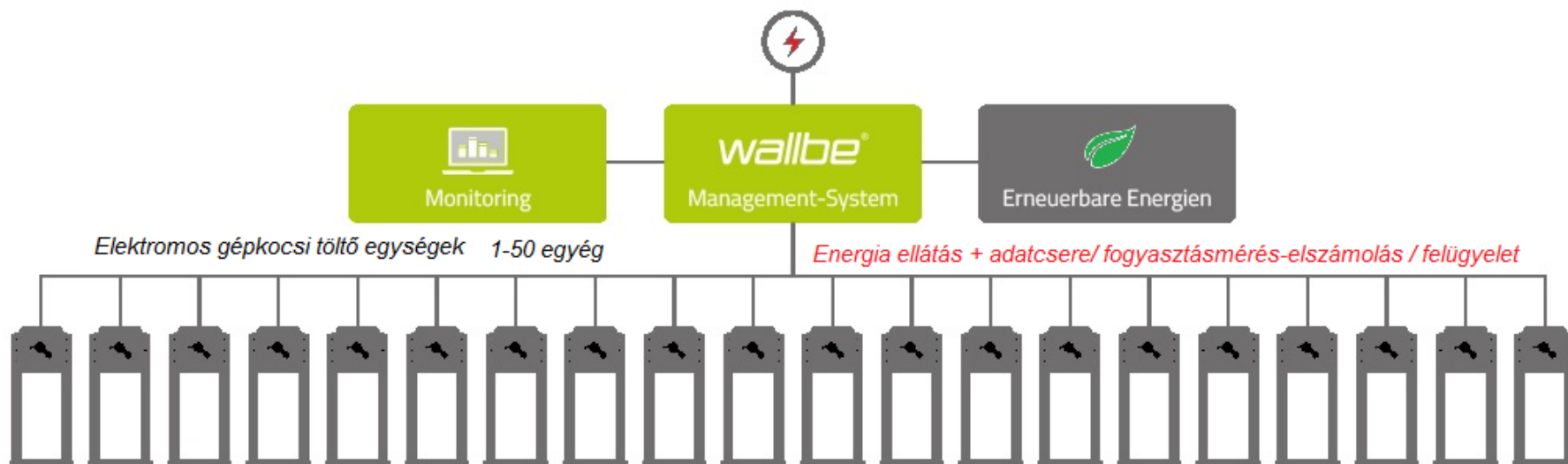
70/2017. (VI. 29.)

Felhívom a figyelmet, hogy a „töltőpontok” csatlakozásának kiépítése során a beruházási feladatok ki kell térjenek a 70/2017.(VI.29.) Kormány Rendelet által előírt feladatok megvalósítását biztosító intézkedések megtételére. Vonatkozik ez úgy az erősáramú energiaellátási rendszerekre, mint a gyengeáramú adatátvitel biztosítására, a vételezett energia elszámolásához. (A töltőpont egy POS-„point of sale” egység)

▼ How does PlugSurfing work?

PlugSurfing is a so-called 'Emobility Provider'. You can get rid of your multiple charging passes and replace them with our app and Charging Key.

These can be used to charge at many charging point operators throughout Europe, you'll just have one bill to pay each month.

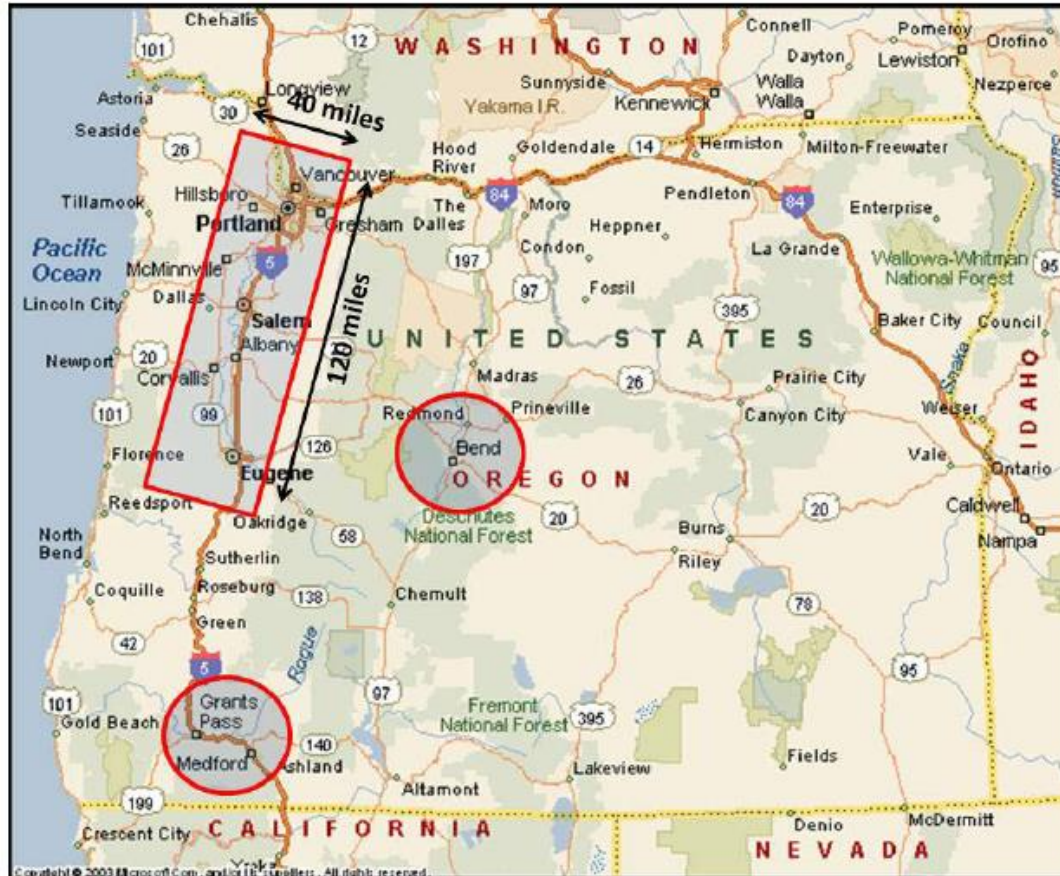
Ingyenesen letölthető

walbe Cloud App
Költség elszámolás a
PlugSurfing

*Engedélyezés
Energia elszámolás
Web hozzáférés*
Smartphone
Android ill. iOS

FIZETÉS a „Net”-en

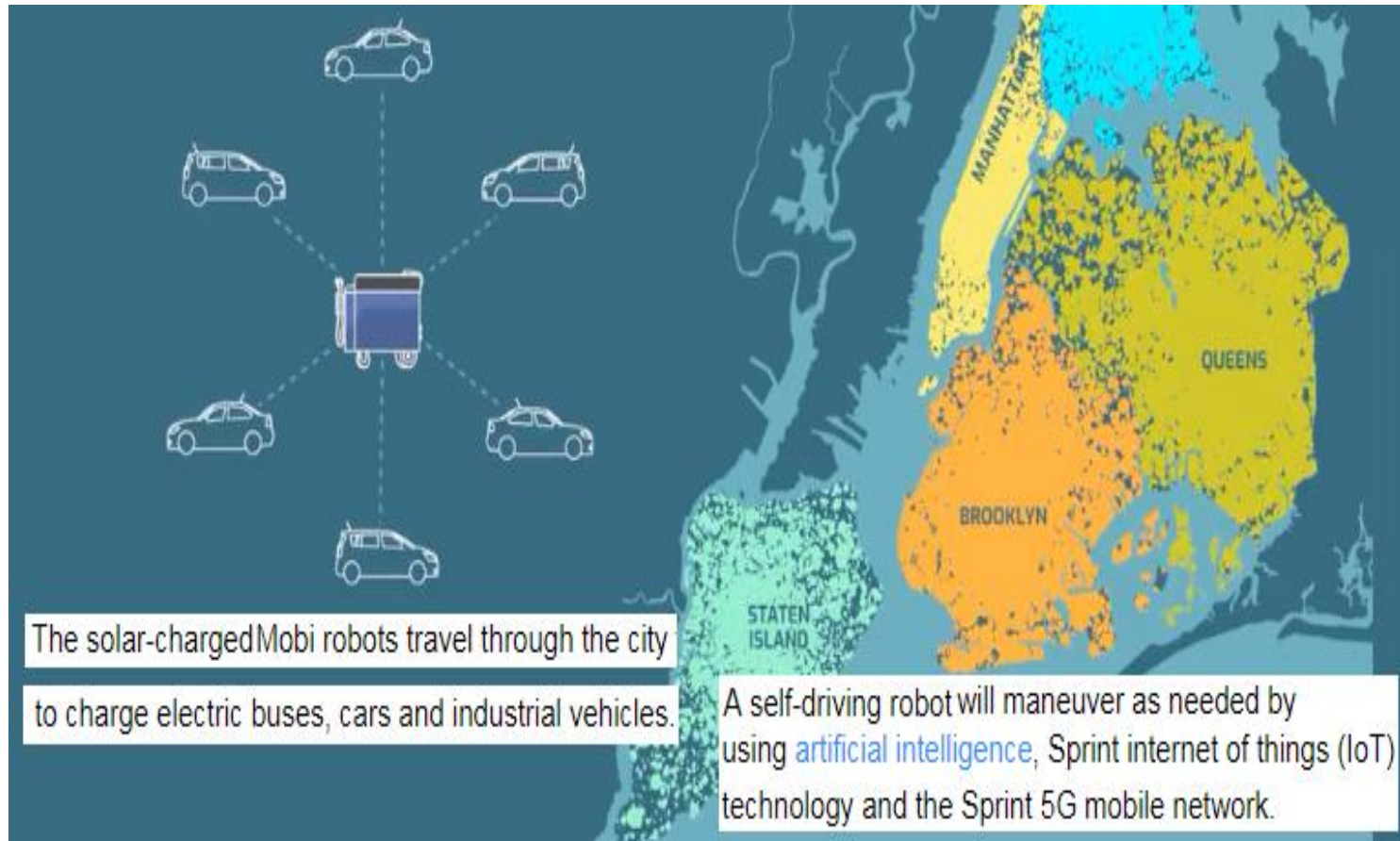

Oregon's first focus for EVSE – the Interstate 5 corridor

Állami tervezés/
tanulmányok

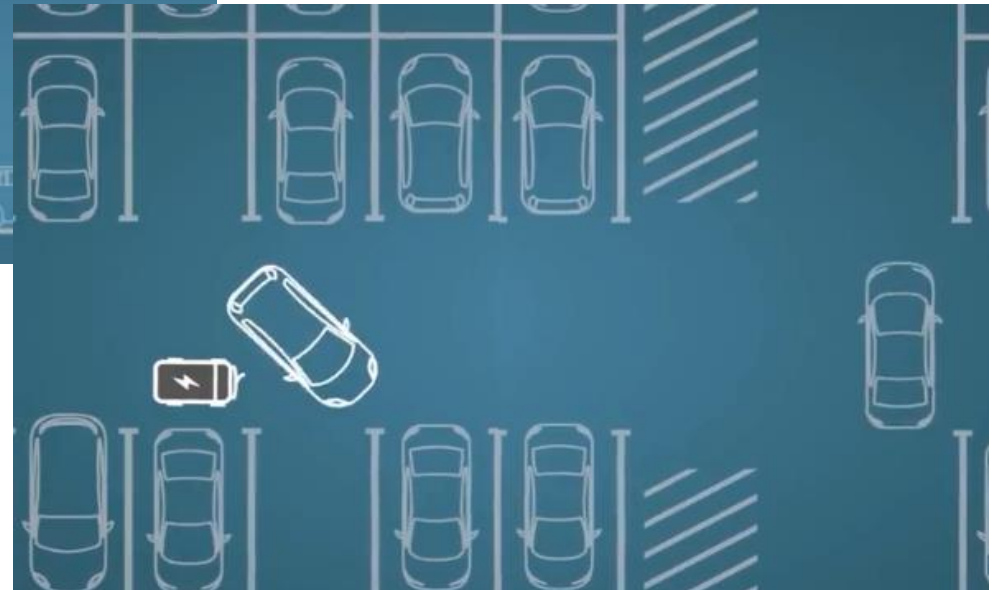

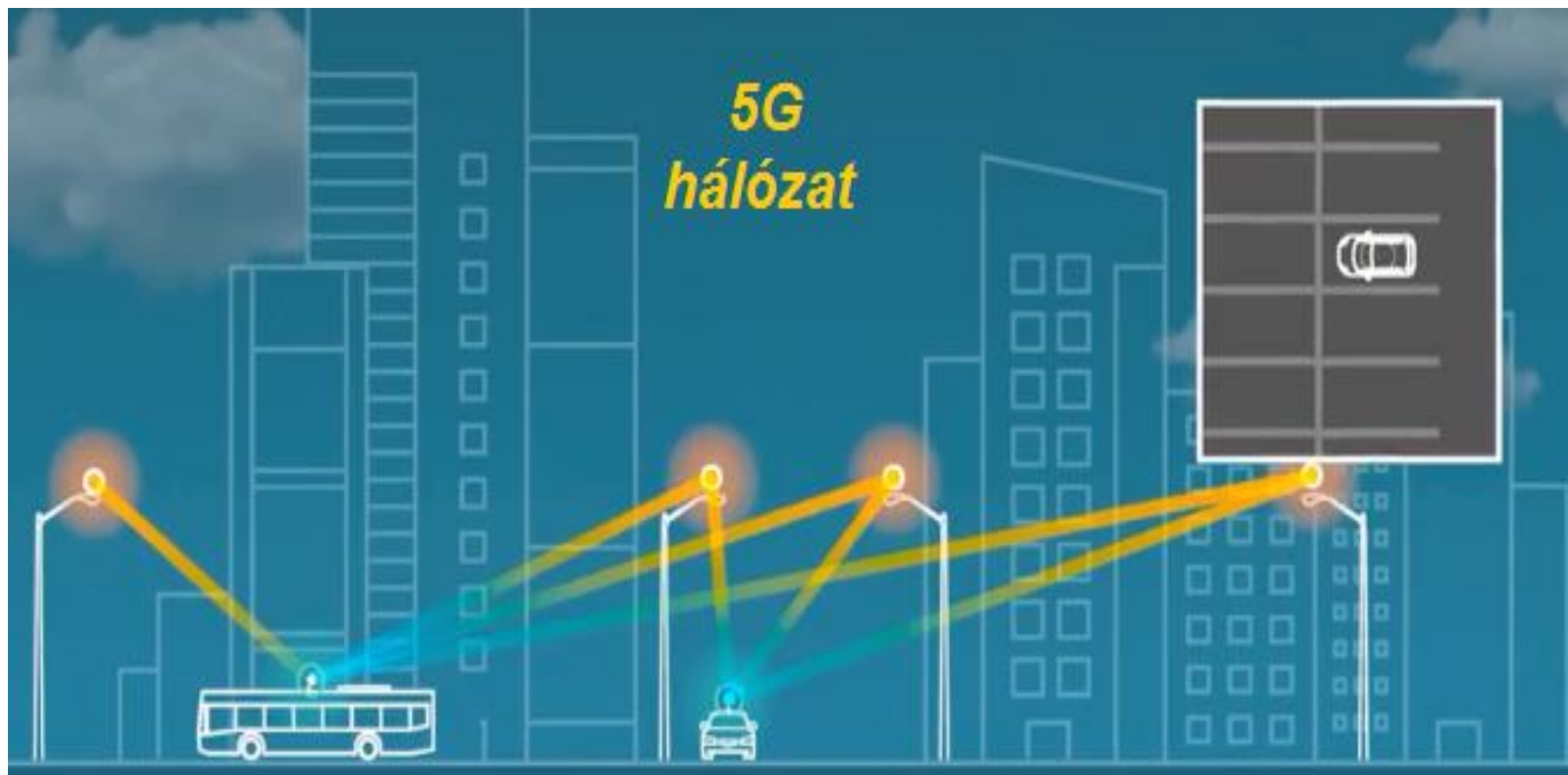
Önjáró elektromos gépkocsi Töltő Robotok hálózata, NYC-ben

- 1/ Szolár tető és töltés
- 2/Energia tárolás – AKKU
- 3/ Induktív Robot töltés
- 4/ **ÖnjáróRobot** – mobil"töltő"
- 5/ 5G hálózat – mobil APP

A jövő Trendek

KITEKINTÉS

e-Mobilitás Nemzetközi prioritások

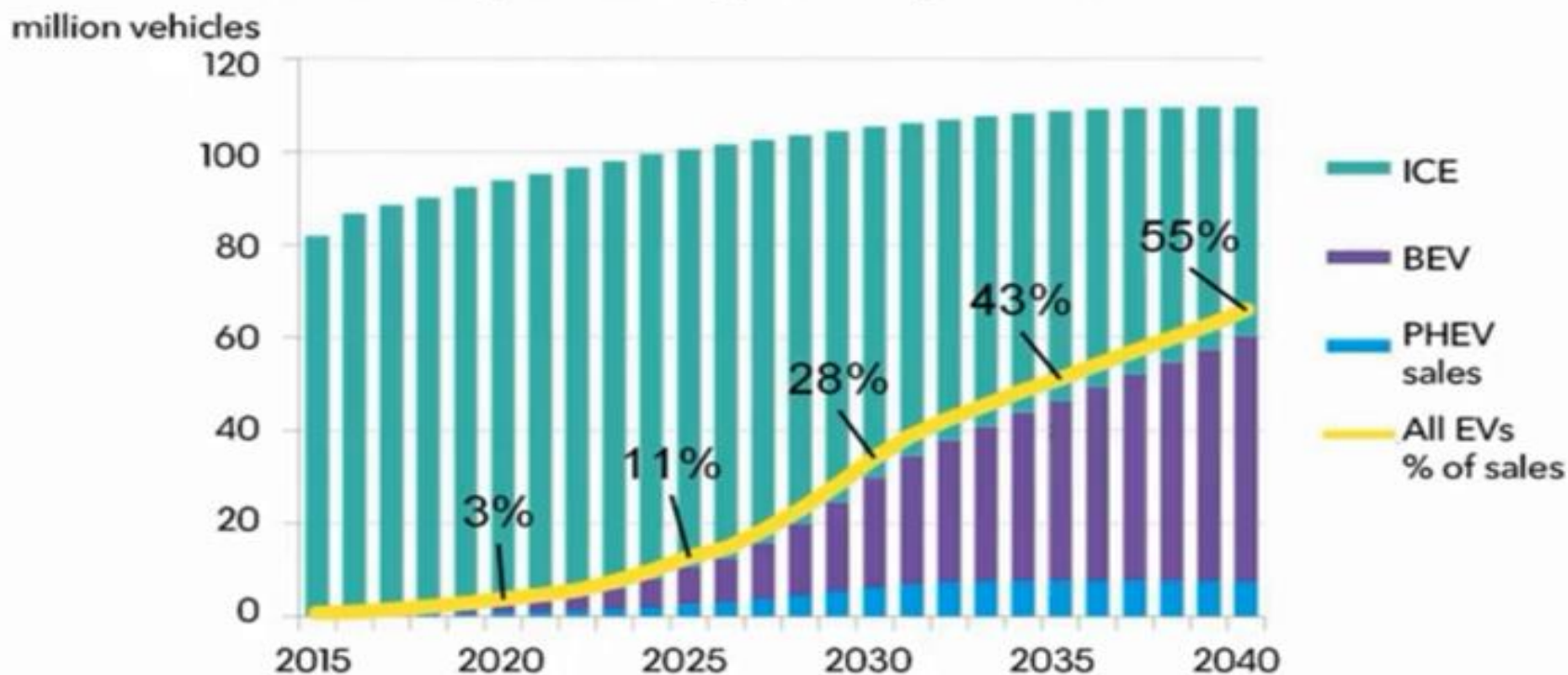
„2024-2030”

BMW „design” 2018 - Céges parkoló 1 x 150 kW

55% of new registrations will be EV's in 2040

Annual global light duty vehicle sales

Source: Bloomberg New Energy Finance

EV's are mostly charged in buildings

@HOME

60-70% BEV's and PHEV's are charged **daily** at home

@WORK

60% BEV's and 30% PHEV's are charged **regularly** at work.

@BUSINESS

70% BEV's and 30% PHEV's are charged **randomly** in shopping malls and similar buildings.

@PUBLIC

70% BEV's and 30% PHEV's are charged **occasionally** at public chargers

Source: *Nordic EV Outlook*

DIRECTIVE (EU) 2018/844 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT
AND OF THE COUNCIL

of 30 May 2018

amending Directive 2010/31/EU on the energy performance of
buildings and Directive 2012/27/EU on energy efficiency

Electric Mobility for Non-Residential buildings, more than 10 parking spaces

- › New non-residential buildings and non-residential buildings undergoing major renovation, with more than ten parking spaces, at least one recharging point to be installed and
- › Ducting infrastructure, namely conduits for electric cables, for at least one in every five parking spaces to enable the installation at a later stage of recharging points for electric vehicles.
- › To be applied in new building and major renovation as of 10.3.2020 or as of 10.3.2021 decided by the Member states.
- › Applicable in case:
  - › the car park is located inside the building, and, for major renovations, renovation measures include the car park or the electrical infrastructure of the building; or
  - › the car park is physically adjacent to the building, and, for major renovations, renovation measures include the car park or the electrical infrastructure of the car park.

Electric Mobility for Non-Residential buildings, more than 20 parking spaces

- › Member States shall lay down requirements for the installation of a minimum number of recharging points for all non-residential buildings with more than twenty (20) parking spaces, by 1 January 2025.
- › Minimum number of recharging points is defined by Member states and is to be applied in case the minimum requirement is more demanding than 1 Charging point and ducting for every fifth parking spaces.

**NORVÉGIA 2015 - Városi mélygarázs -6 x 22 kW
(132 kW-terhelés management biztosításával a „Wallbe Cloud“-on)**

Residential buildings to be equipped with conduits for cabling

- › New Residential buildings and residential buildings undergoing major renovation, with more than ten parking spaces, installation of ducting infrastructure, namely conduits for electric cables, for every parking space to enable the installation, at a later stage.
- › To be applied in new building and major renovation as of 10.3.2020 or as of 10.3.2021 decided by the Member states
- › Applicable in case:
  - › The car park is located inside the building, and, for major renovations, renovation measures include the car park or the electric infrastructure of the building; or
  - › The car park is physically adjacent to the building, and, for major renovations, renovation measures include the car park or the electrical infrastructure of the car park.

Prioritások!

Az „okos hálózati kapcsolattal rendelkező épület”

Az intelligens energia felügyelettel rendelkező épület már nem csak egy jövőbeli álmom! A **“Smart Powered Building”** azaz intelligens energia csatlakozással bíró létesítmények jelenlegi megoldásai kapcsolatot teremtenek egy intelligens csatolt hálózaton az energia termelési és a tárolási egységekkel a „Smart Grid” okos hálózaton

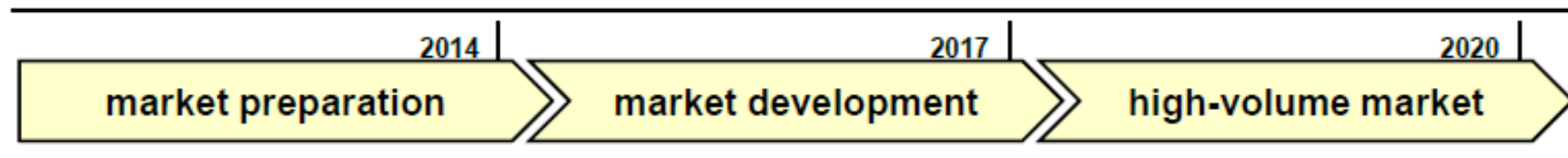

Germany: The National Platform for Electric Mobility

Vision of the National Platform for Electric Mobility:

- Germany as leading provider and leading market for electric mobility by 2020
- “Electric Mobility made in Germany” as a synonym for systematic solutions that unite the conservation of natural resources with technology leadership and new market potentials.

Timeline of the National Platform for Electric Mobility:

- market preparation until 2014: research and development, showcases for electric mobility
- market development until 2017: market set-up of vehicles and facilities
- high-volume market until 2020: starting point of the mass market, stable business concept

Baden-Wuerttemberg's roadmap to sustainable mobility

- The combination of **Leading-Edge Cluster Electric Mobility South West** (lead manufacturer – industrialisation), **Living Lab BW^e mobil** (lead market – business models) and **Fuel Cell Cluster BW** is a perfect complement and enables an interactive, fortifying innovation process.
- National and international cooperation is a key element of Baden-Wuerttemberg's roadmap to sustainable mobility.

Phase I (until 2012):
individual projects with
specific focus (examples)

Phase II (2012-2015):
constitution of an integrated
system in a well-defined pilot area

Phase III (2015-2020):
extension along axes (Mannheim-
Ulm / Mannheim-Offenburg)

Phase IV (2020+):
electric mobility linked all
over Baden-Wuerttemberg

TRUCK

Function	Use Case Description
 Long-Haul / Cross-Country Delivery	Heavy-duty trucks. Long distance between refuels. Refuels must be fast. 24/7 continuous vehicle operation expected.
 Regional Distribution	Medium-duty trucks. Move between regional distribution centers.
City Distribution, Delivery	Fairly small geographic boundary.
Drayage, Port Freight Logistics	Large loads, heavy-duty vehicles, controlled standardized routes.

BUS

Function	Use Case Description
 Long-Trip / Motor Coach	Long distance between refuels. Refuels must be fast.
 City Bus	Prescribed routes. Fairly short distances.
 School Bus	Prescribed routes. Fairly short distances.

MANUAL BUS/TRUCK CHARGING (up to 1,5 MW, $I_{MAX} \geq XXX$) STAND XX.XX.2019 – V 1.0

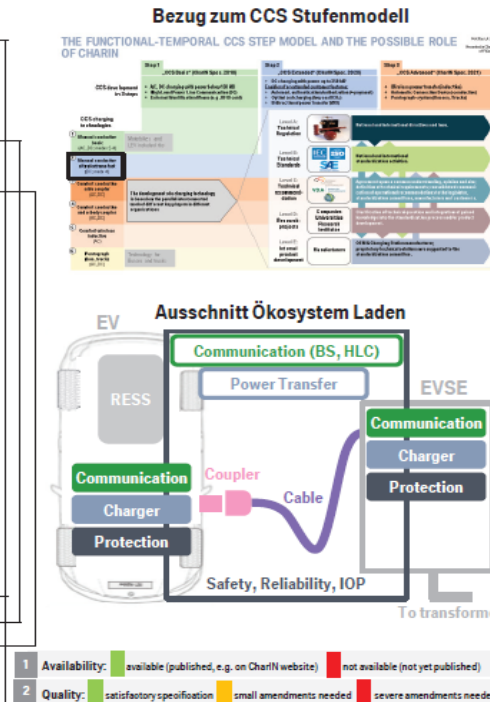
BMW, Liertz
Fokus auf Schnittstelle E/VEVSE: Ladetechnologie Nr. 6,
27.11.2018, V 1.0

Charging System Specifications

	Documents	Content	Ecosys	1	2	Responsible
Standardization	1. Directive 2014/96/EU	Altern. fuel infrastructure	EVSE		?	
	2. FprEN Final Draft 17196 Ed. 1	Electricity fuel labelling	EV-EVSE			
	3. DIN SPEC 70121-2014	DC PLC	EV-EVSE			
	4. ISO 15118-1:2013 Ed. 1	ACDC PLC general	EV-EVSE			
	5. ISO 15118-2:2014 Ed. 1	ACDC network, application	EV-EVSE			
	6. ISO 15118-3:2015 Ed. 1	ACDC physical, data link	EV-EVSE			
	7. IEC 61851-1:2017 Ed.3	Prio 1: Ed.4 mitentwickeln PWM	EV-EVSE			
	8. IEC 61851-21-2:2017 Ed.1	Off-board charger EMC	EVSE			
	9. IEC 61851-23:2014 + COR1:2016 Ed.1	DC charging	EV-EVSE			
	10. IEC 62196-1:2014 Ed.3	ACDC general	EV-EVSE			
	11. IEC CD 62196-3 Amd.1 Ed.1	DC Combo 1/2	EV-EVSE			
	12. IEC/TS CD 62196-3-1 Ed.1	DC Combo 1/2, therm. manag.	EV-EVSE			
	13. ISO 17409:2015 Ed.1	ACDC electr. Safety	EV			
	14. ISO 6469-3:2011 Ed.1	ACDC electr. Safety	EV			
	15. IEC FDIG 62893-1 Ed.1	ACDC general	EV-EVSE			
	16. IEC CD 62893-4-1 Ed.1	DC	EVSE			
	17. IEC WD 62893-4-2 Ed.1	DC, therm. manag.	EVSE			
CharIN	18. SAE J1772:2017 V7 revised	ACDC, Type 1, Combo 1	EV-EVSE			
	19. SAE J2836/2:2011 V1 issued	DC PLC use oases	EV-EVSE			
	20. SAE J2847/2:2015 V3 revised	DC PLC (layer 3-7)	EV-EVSE			
	21. SAE J2931/1:2014 V3 revised	DC PLC (layer 3-6)	EV-EVSE			
	22. SAE J2931/4:2014 V2 revised	DC PLC (layer 1-2)	EV-EVSE			
	23. SAE J2931/7:2018 V2 revised	DC PLC (TLS)	EV-EVSE			
	24. SAE J2953/1:2013 V1 issued	ACDC (IOP CP and Prox)	EV-EVSE			
	25. DIN 70121 Amendment	DC PLC (EIM, 80kW)	EV-EVSE			
	26. IEC 61851-1 Amendment	ACDC charging, PWM	EV-EVSE			
	27. IEC 61851-23 Amendment	DC charging	EV-EVSE			
	28. CCS 1.0 technical requirements spec. v X.Y	General specification, closing gaps in standards	EV-EVSE			
	29. CCS design guide	General specification	EV-EVSE			
	30. Guideline DC CCS 1.0 (DIN Spec)	DC PLC guideline	EV-EVSE			
	31. CCS DC power classes	DC charging specification	EV-EVSE			

X: Documents applicable for this market.

Link through V-model

Charging System Test Specifications

Documents	1	2	Responsible
32. DIN SPEC 70122-2018			
33. ISO 15118-4:2018 Ed.1			
34. ISO 15118-5:2018 Ed.1			
7. IEC 61851-1:2017 Ed.3			
8. IEC 61851-21-2:2017 Ed.1			
35. DIN VDE V 0122-2-300:2016			
10. IEC 62196-1:2014 Ed.3			
11. IEC CD 62196-3 Amd.1 Ed.1			
12. IEC CD 62196-3-1 Ed.1			
13. ISO 17409:2015 Ed.1			
14. ISO 6469-3:2011 Ed.1			
15. IEC FDIG 62893-1 Ed.1			
36. IEC FDIG 62893-2 Ed.1			
17. IEC WD 62893-4-2 Ed.1			
18. SAE J1772:2017 V7 revised			
20. SAE J2847/2:2015 V3 revised ?			
21. SAE J2931/1:2014 V3 revised ?			
22. SAE J2931/4:2014 V2 revised ?			
23. SAE J2931/7:2018 V2 revised ?			
37. SAE J2953/2:2014 V1 issued			
38. SAE J2953/3:2016 V1 WIP			
39. CCTS TestSpecs DIN 70122			
40. CCTS TestSpecs IEC 61851-1			
41. SLAM TestSpecs IEC 61851-1			
42. CCTS TestSpecs IEC 61851-23			
43. SLAM TestSpecs ISO 17409			
44. SLAM TestSpecs lessons learned			

Aktiválja a Windowst
Aktiválja a Windows rendszert a Gépház

Automatic Connection Device (ACD)
Pantograph (Up or Down)

ACD types

Panto UP

From the bus to the pole

Panto DOWN

From the pole to the bus

ACD types

General information

- Power ranges between 50kW – 800kW
- Voltage up to 1000Vdc
- Operation time restricted based on working power.

STANDARDS:

- ❖ IEC 61851-1
- ❖ IEC 61851-23
- ❖ ISO 15118

Panto UP

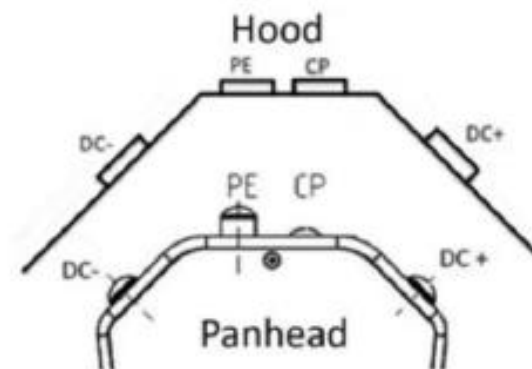
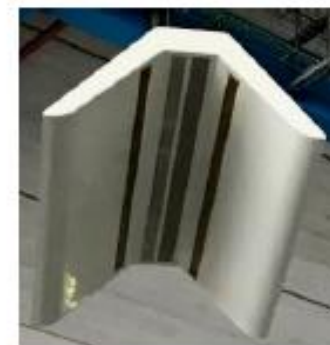
4 poles: DC+, DC-, CP, PE

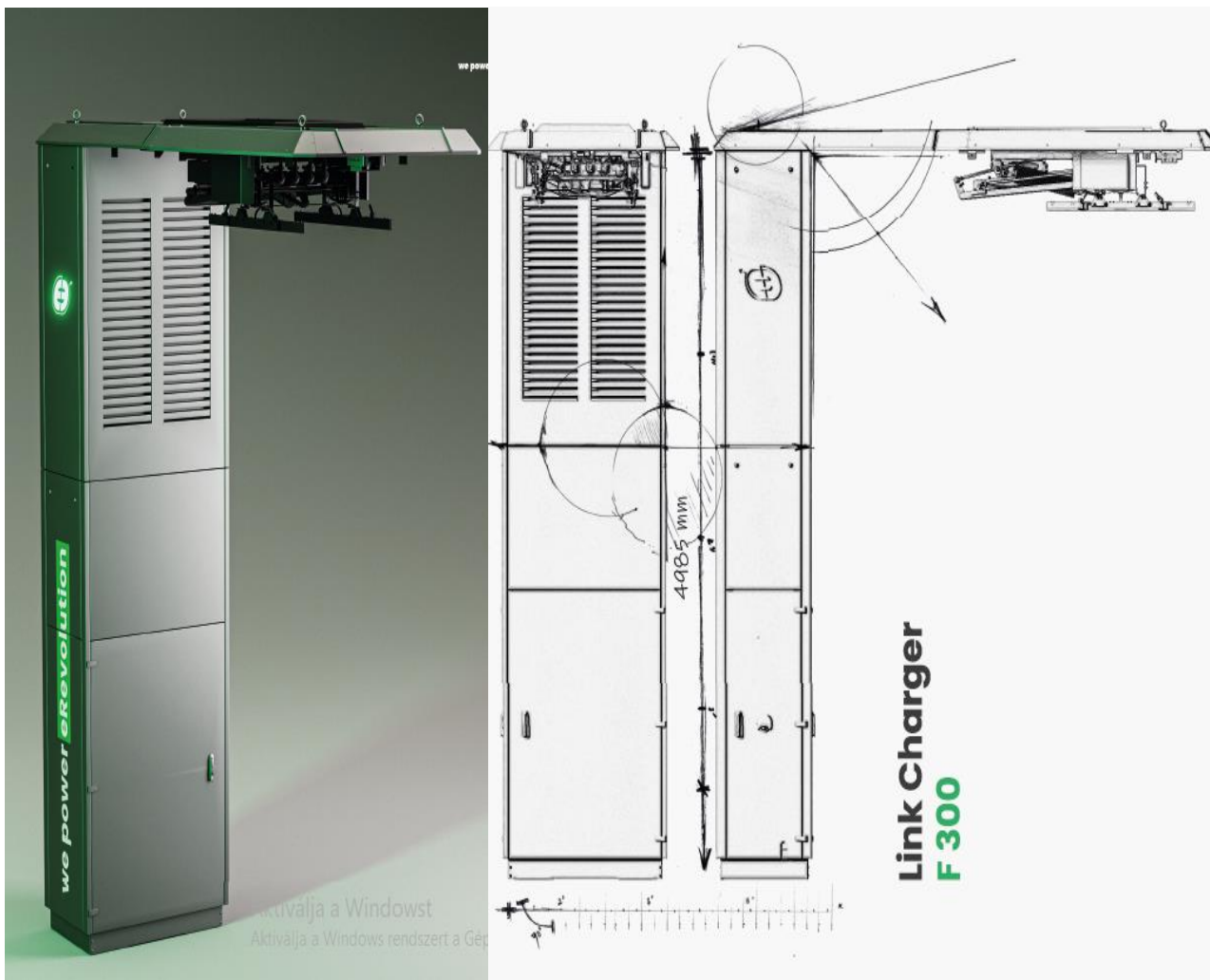
Power up to 750kW

Voltage: 1000Vdc

Up pantograph. Source: Schunk

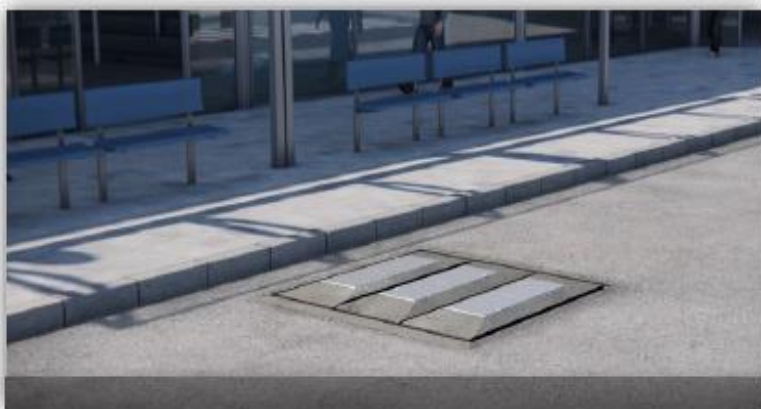

ACD types

Ground based system:

- Radio communications
- Pads installed in the floor
- Not energised until connection is safe and secured.
- Voltage up to 900Vdc
- Power up to 800kW

CHARGING STRATEGIES

ON-ROUTE CHARGE

e-Buses charging during the route

IN-DEPOT CHARGE

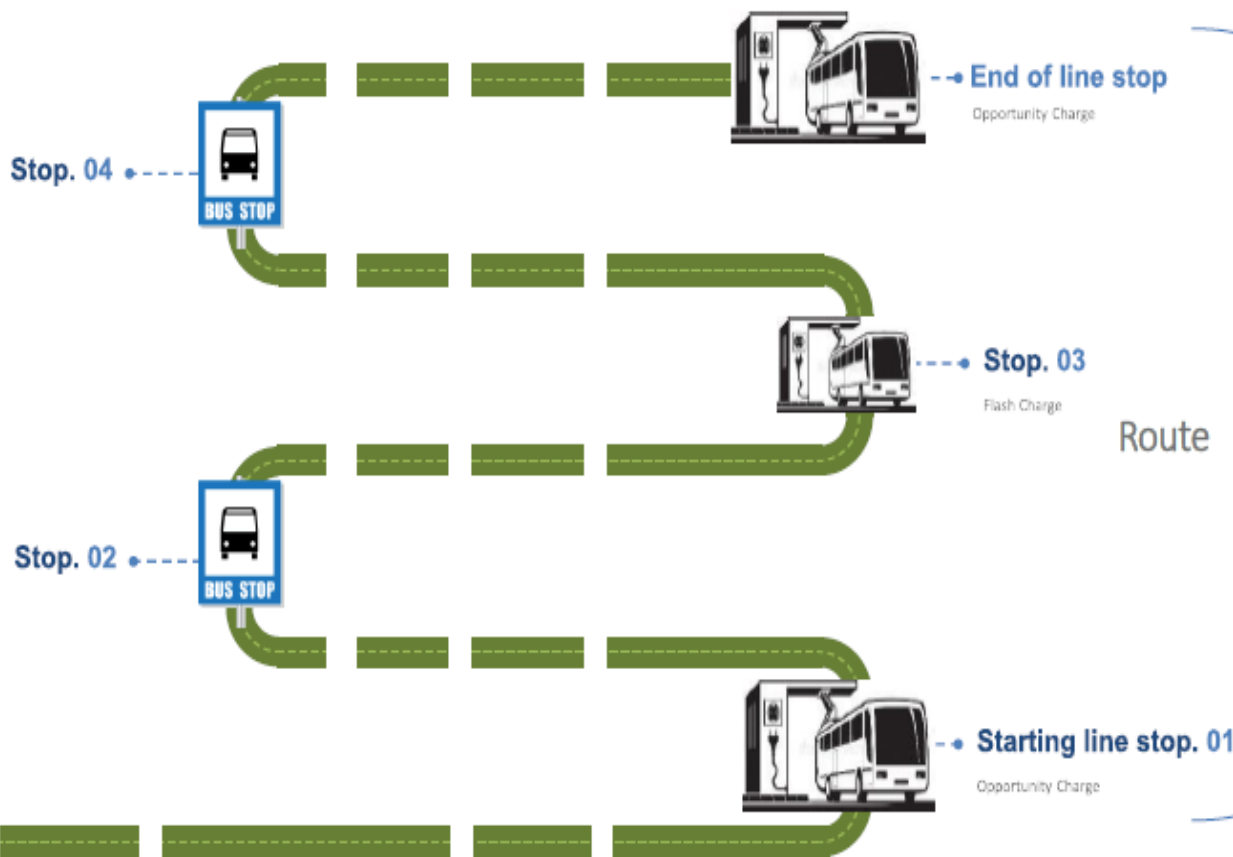
e-Buses charging during the night in the depot

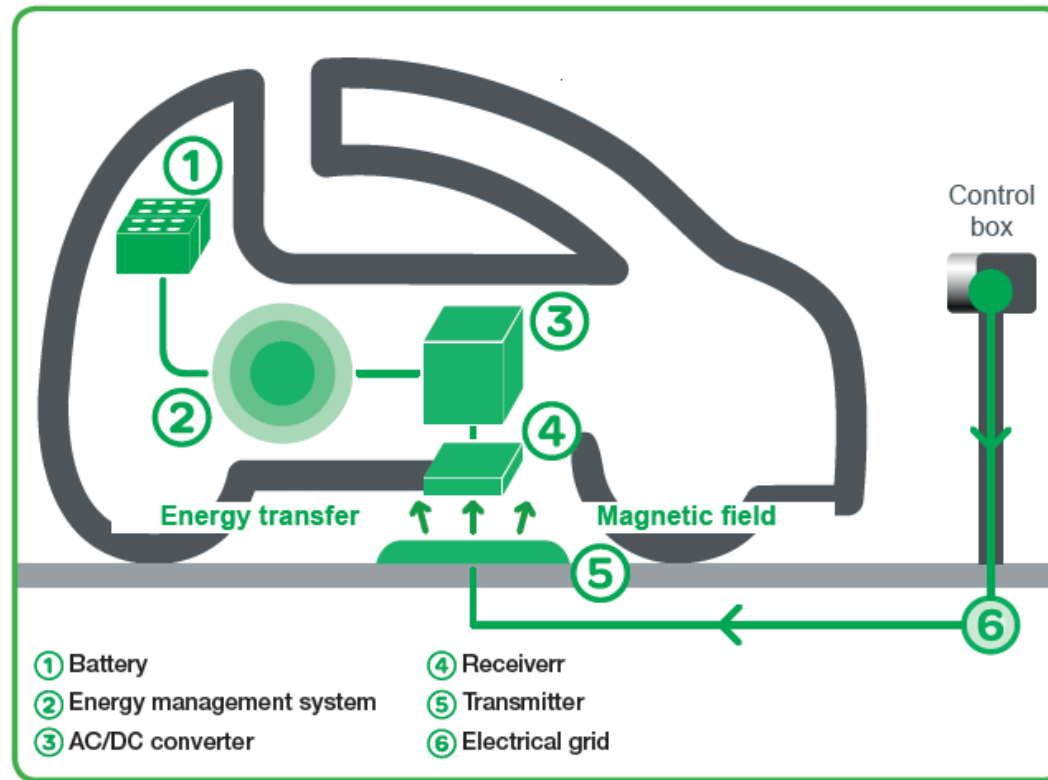
Opportunity charge at
the beginning and end
of line + Flash charge

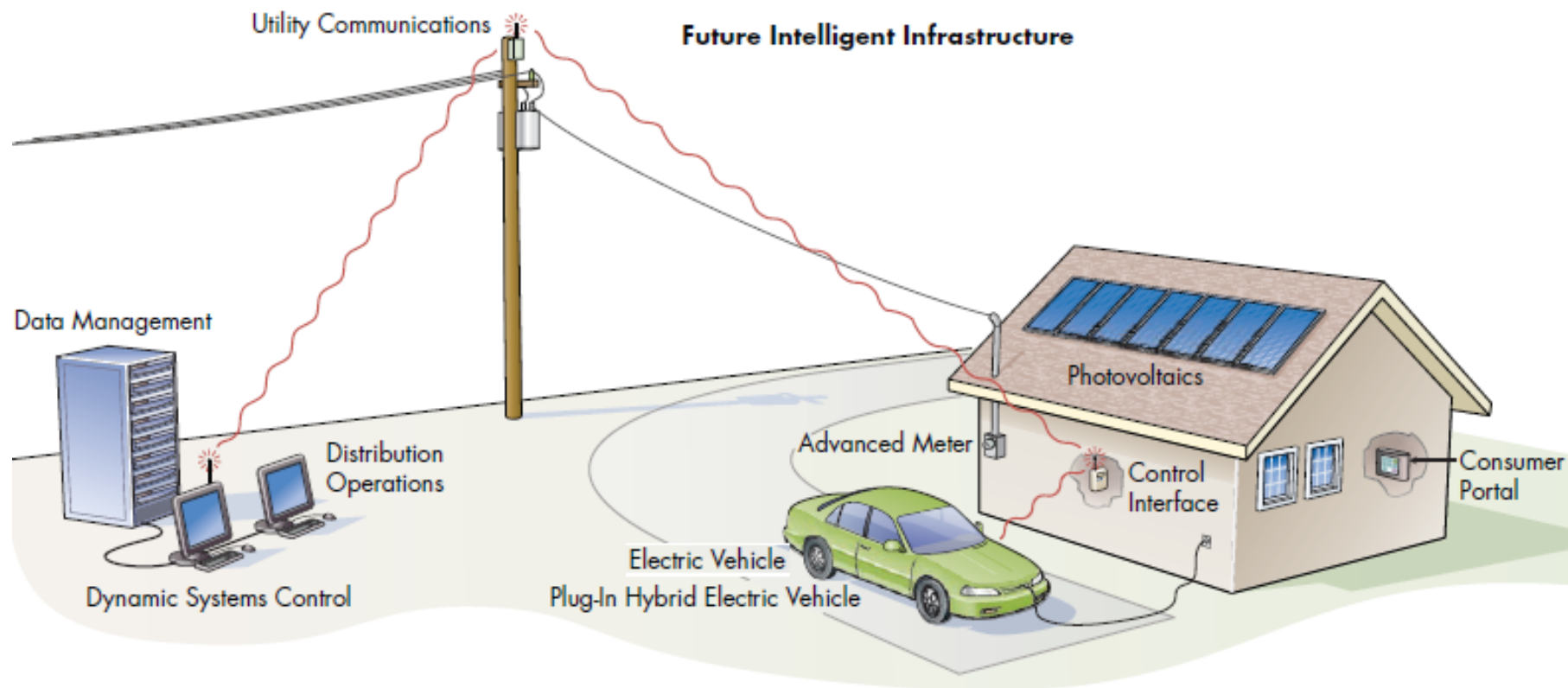
Depot

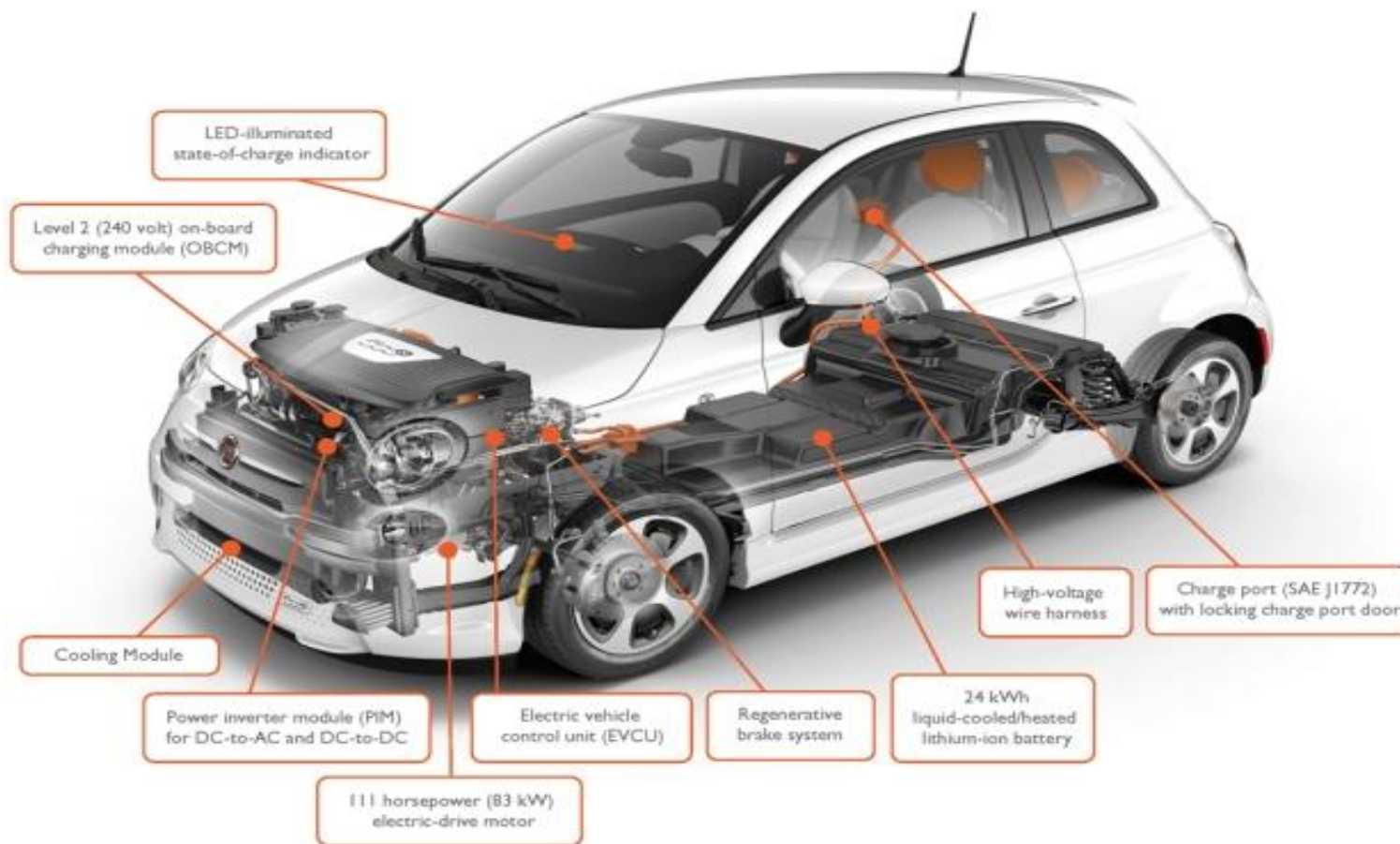

Az elektromos hajtású gépkocsik vezeték nélküli töltése Elvi kialakítási sémarajz

Az elektromos hajtású gépkocsik infrastruktúrája Elvi kialakításismarajz

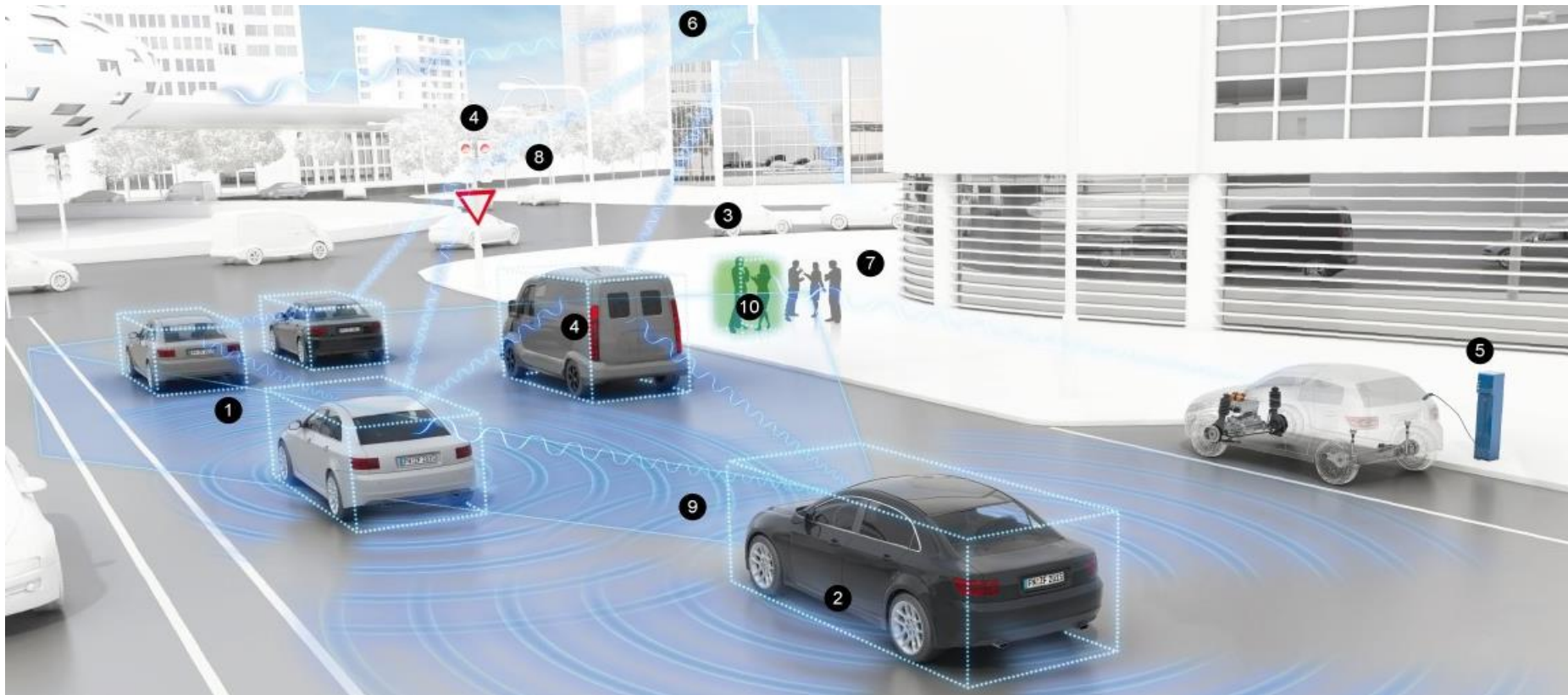

EGY ÚJ GENERÁCIÓS ELEKTROMOS GÉPKOCSI JELLEMZŐI

**Az „IoT” világa hatással lesz a gépkocsik vezérlési
elemeire, kapcsolatára**

Az elektromos hajtású gépkocsik megérkeztek a digitális világba – modern vezérlési technológiák és trendek

Az önvezető elektromos hajtású gépkocsik infrastruktúrája

*„AUTO PILOT”
Max. 150km/h*

Level „1” – basic

Level „3” – 2018

Level „5” - 2021

AUTONOMOUS VEHICLE PLATFORM

The sensors, hardware and software provided by Intel and Mobileye give autonomous vehicles their ability to recognize the environment around them. This technology creates the building blocks for autonomous vehicles (AV) and includes a suite of cameras, lidar, radar, and computing and mapping technologies.

Autonomous Vehicle Classifications According to the NHTSA & SAE

Level	Description
Level 0	The human driver is in full control of the vehicle at all times.
Level 1	An automated system on the vehicle can sometimes assist the human driver with some parts of the driving task. Automated systems include ACC, Parking Assistance with automated steering and LKA (Lane Keeping Assistance), but the driver must be ready to take control at any time.
Level 2	An automated system on the vehicle can actually conduct some parts of the driving task, (acceleration, braking, steering), while the human continues to monitor the driving environment and performs the rest of the driving task
Level 3	An automated system can actually conduct some parts of the driving task and monitor the driving environment in some instances such as on motorways (highways), but the human driver must be ready to take back control when the automated system requests it.
Level 4	An automated system can conduct the driving task and monitor the driving environment, but the human need not take back control. The driver can only enable the automated system when it is safe to do so. When enabled, driver attention is not required.
Level 5	The automated system can perform all the driving tasks, under all conditions that a human driver would perform them. No human intervention is required other than to set the destination and start the system. The vehicle can drive to any location where it is legal to drive.

△

Az autonóm gépkocsi vezetési rendszert számos elemek alkotják

Működtetés
kormányzás
fékezés és
gyorsítás

Energia ellátás
Vezetékes töltés
AC töltés - 1f, 3f
DC töltés 3f
Induktív töltés
Hibaáram védelem

Felhő
Nagy felbontású térképek tanulása és napi frissítése, beleértve a forgalmi adatokat, az algoritmusokat az objektumok észleléséhez, osztályozásához, valamint a döntéshozatal feltételeinek biztosításához.

Analitika
Autonóm rendszerekhez fejlesztett felügyeleti platform a hibák és a működés elemeinek észleléséhez, kiértékeléséhez, ajánlások, javaslatok automatikus generálásához .

Érzékelés és objektumelemzés
Objektum és akadály észlelés-, felismerés -, osztályozás és követés

"Middleware" vagy operációs rendszer
"Middleware" és valós idejű működési rendszer az algoritmusok futtatásához.

Hajtáslánc vezérlés
Algoritmus kimenetek átalakítása meghajtó jelekké a hajtóművek beavatkozó elemeihez .

Számítógép hardver
Nagy teljesítményű, nagy megbízhatóságú alacsony energia fogyasztású rendszer egy chipen (SOC)

Döntéshozatal
Jármű útvonalának tervezése, útpálya meghatározása és a szükséges manőverek közlése.

Érzékelők
Komplex érzékelők, beleértve a sonárt, a lidart, a radart, az IR érzékelőket, az 5G RF térerő érzékelőket, és a kamerákat.

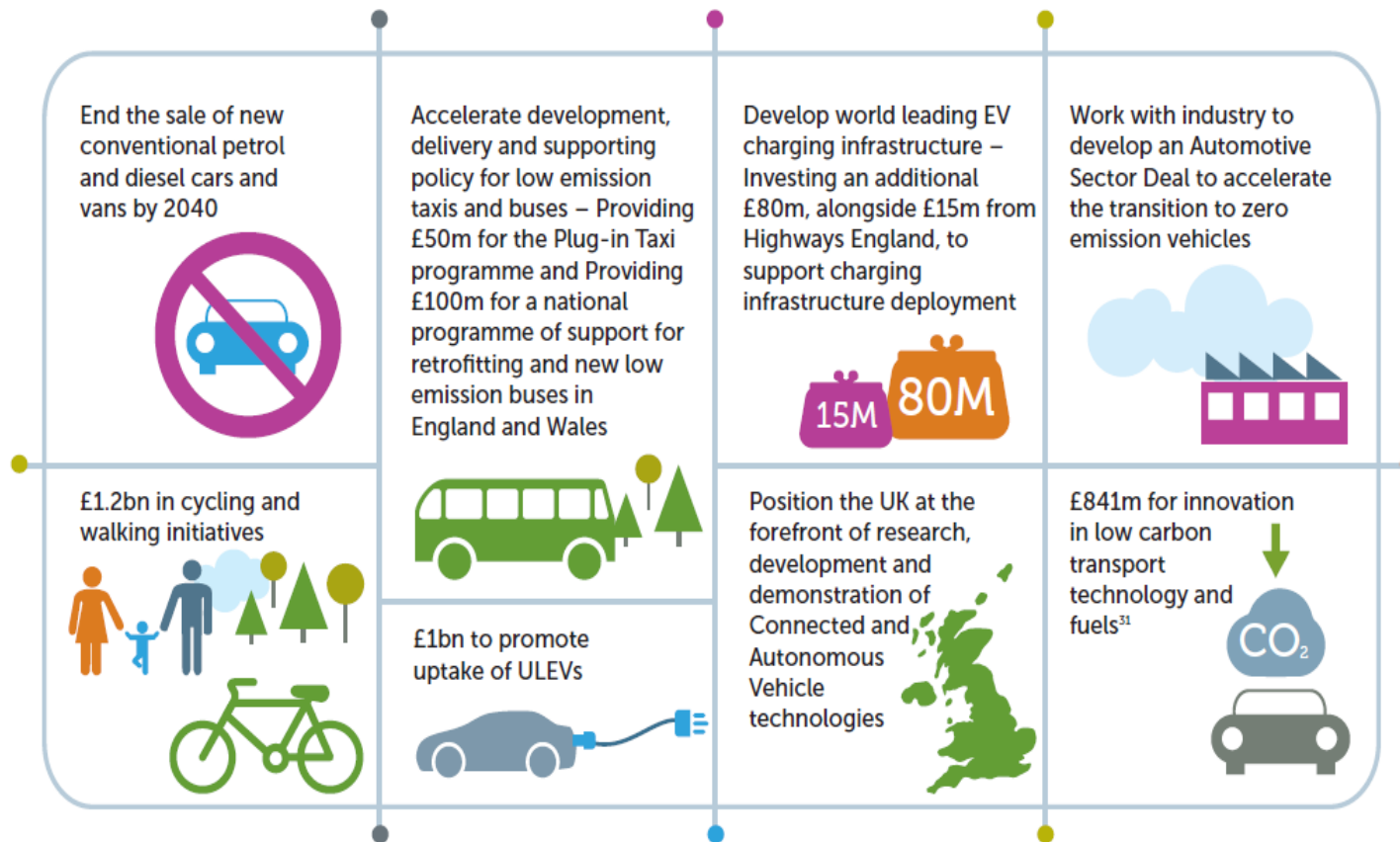

Helymeghatározás és térképészet
Az adatok összesítése, a környezet térképészeti azonosítása, a jármű helyének azonosítása, adatok kijelzése, tárolása

Kommunikáció-5G adatsere
A felhasználói APP-ok illesztése, azonosítás, díjfizetés, roaming, személyi adatok kezelése, titkosítás.

Magyar Mérnöki Kamara ELEKTROTECHNIKAI TAGOZAT Kötelező szakmai továbbképzés 2024

The Automated Electric Vehicles Bill was announced part of the Queen's speech in 2017. This is an infrastructure focussed Bill designed to improve infrastructure for EV charging and hydrogen refuelling.

The ambition is to facilitate new applications and solutions such as Demand Side Response (DSR) and Vehicle to Grid (V2G).

L4/L5 AV Market Forecast Summary: 2026

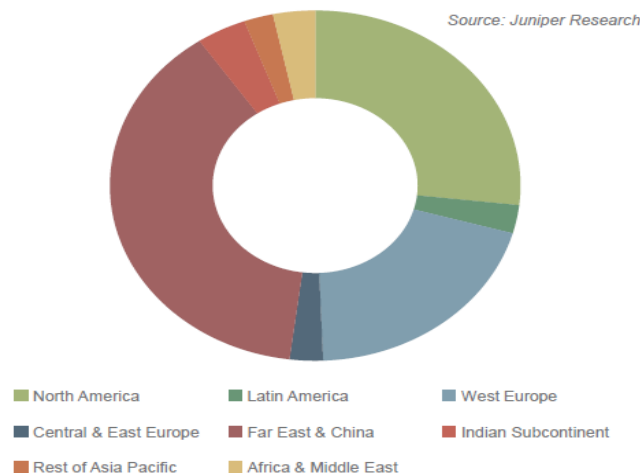
Juniper forecasts that the number of new L4/L5 vehicles will reach 20.7 million globally by the end of 2026. The US will account for a total of 5 million new L4/L5 AV vehicles by then, 1 in 4 new vehicles sold in the country.

Juniper expects that Far East & China will either lead, or at least be on a par with, North America and West Europe in terms of the number of L4/L5 vehicles deployed at the end of 2025.

The market adoption of AV technologies is set to ramp up in the future, driven by:

- Competition from the likes of Google, whose focus has been on entirely driverless vehicles.
- Heavy investments from Volvo, Audi, Daimler and GM; positioning themselves as mobility services firms.
- Governments enabling firms to test AVs on their roads and invest in smart city infrastructure.

Figure 5: Number of New L4/L5 Fully Autonomous Vehicles Sold by 2026, Split by 8 Key Regions: 20 Million

IEC 62133 AND THE LITHIUM-ION COMPLIANCE ROADMAP

László Kishonti

Almotive

Founder & CEO

Kishonti launched Almotive in 2015.

During 2016 Kishonti initiated the first independent neural network standard, called NNEF (Neural Network Exchange Format), at Khronos Group, which was published in December 2017.

Almotive was spun out of Kishonti Ltd, which specialised in high-performance graphics. Prior to establishing the graphics company, Kishonti was Chief Investment Officer at K&H Investment Fund Management from May 2000 until April 2005.

Future Connected Car Payment Services

Fuel Payment

Time savings achieved through automatic vehicle recognition and in-vehicle billing systems

Automatic Toll Road Payments

Reduction in traffic congestion, owing to time savings achieved through automatic payments

Monitoring & Maintenance of Vehicle

Enables OEMs to maintain a post sales relationship

Third Party Retail Apps

Allowing drivers to place order through directly integrated head units, eg food delivery

Automatic Parking Payment

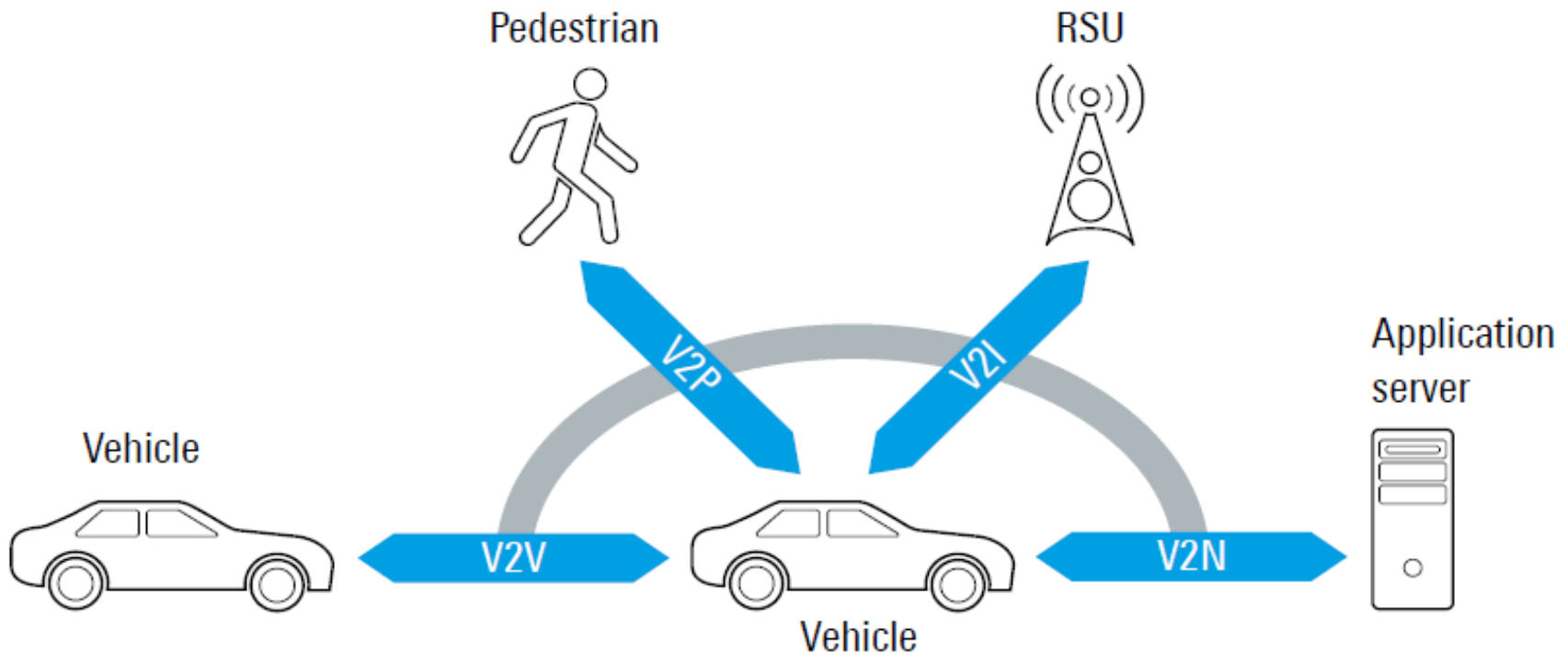
Reduction in parking fraud, leading to a reduction in loss for parking service operators

Electric Vehicle Charging

Automatic payment for charging electric vehicles

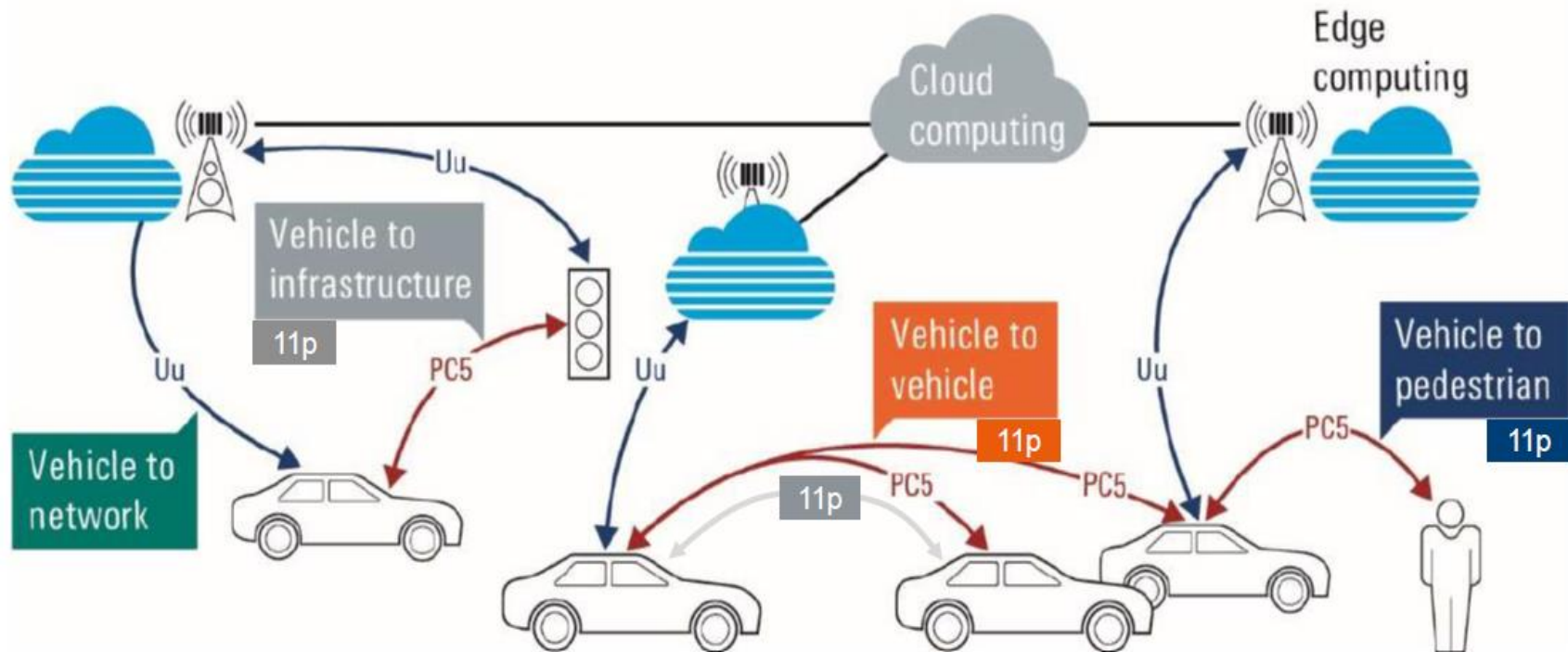
Standard LTE V2X communications services

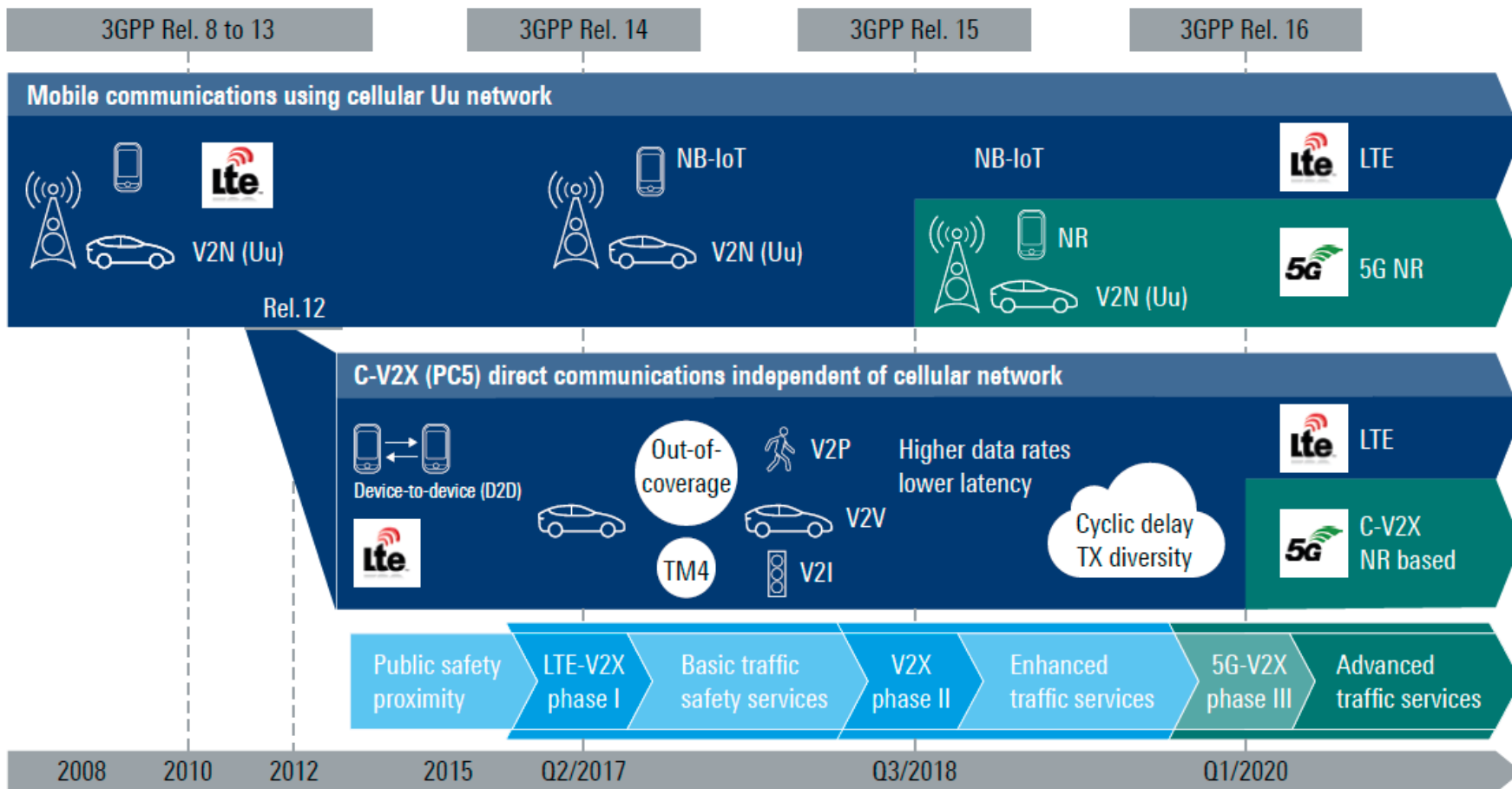

V2X NETWORK ARCHITECTURE AND INFRASTRUCTURE

The road to 5G in automotive: overview of automotive connectivity

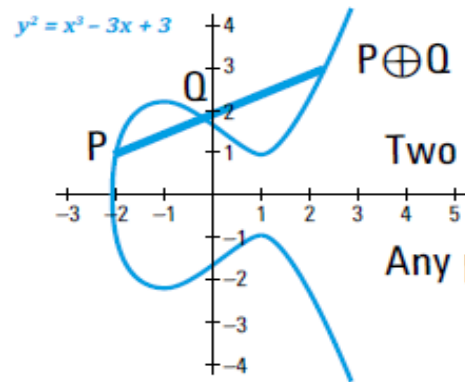

Cellular mobile communications technology evolution

An elliptical curve is a set of points fulfilling an equation like (a,b as arbitrary real numbers):

$$y^2 = x^3 + a \cdot x + b$$

Two points on the curve can be added

Any points P can be multiplied n-times

Process of asymmetric key:

Alice selects point P on curve and multiplies by **private key** $X_A \Rightarrow S_A = P(\oplus)^{X_A}$

Alice shares P and S_A with Bob

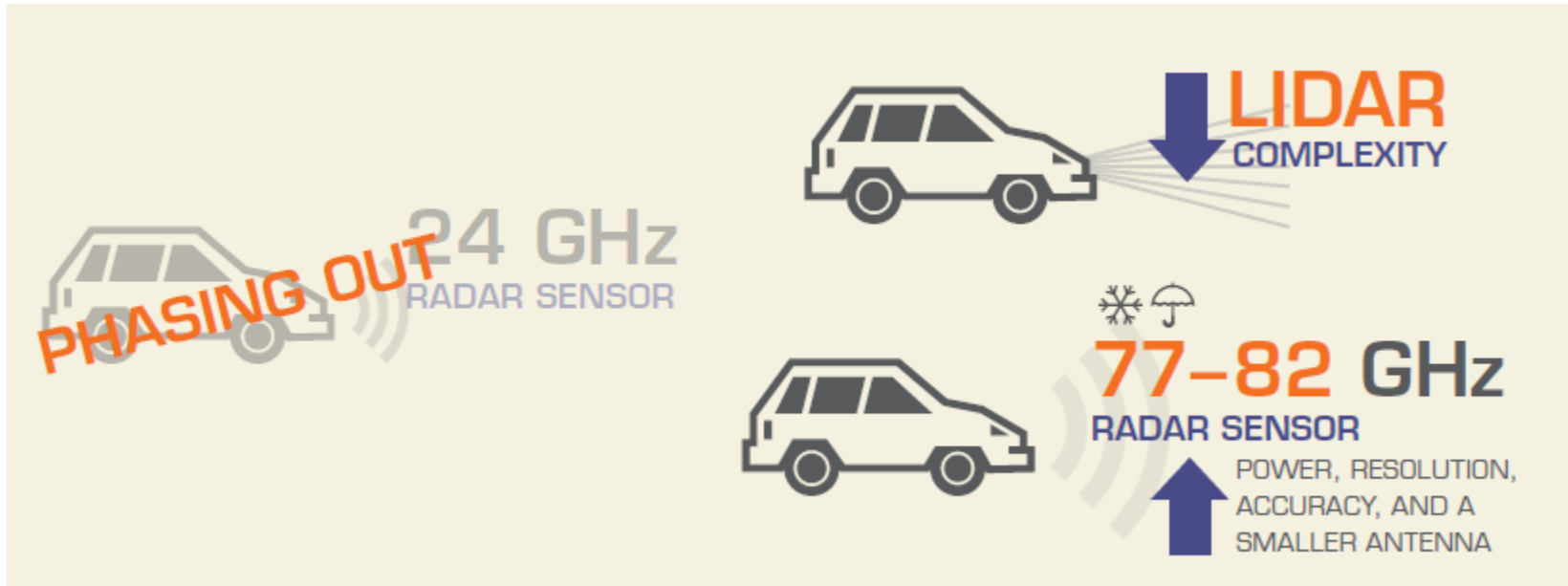
Bob calculates S_B with his **private key** $X_B \Rightarrow S_B = P(\oplus)^{X_B}$

Bob shares S_B with Alice

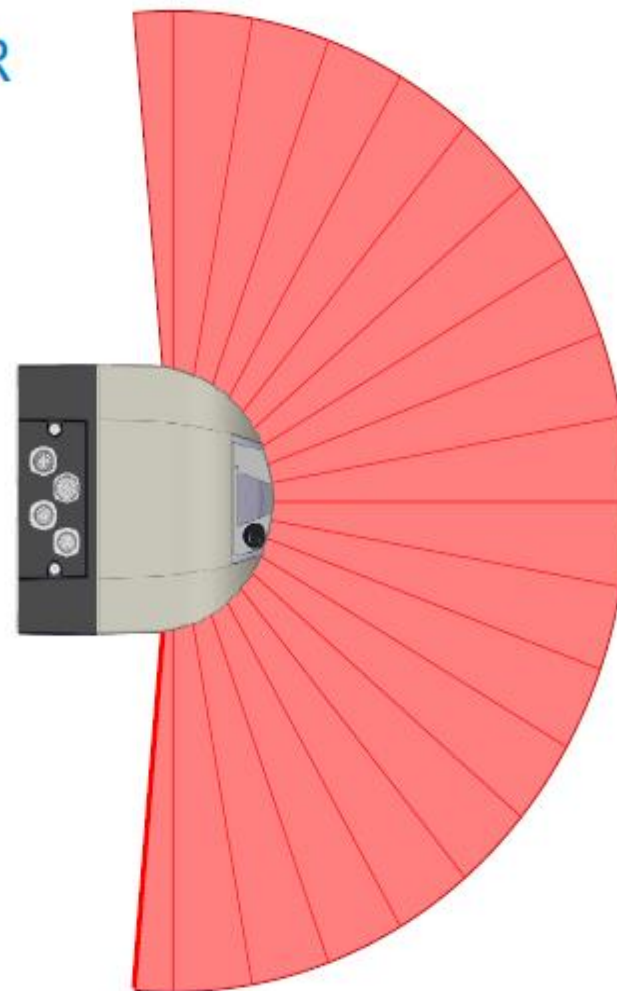
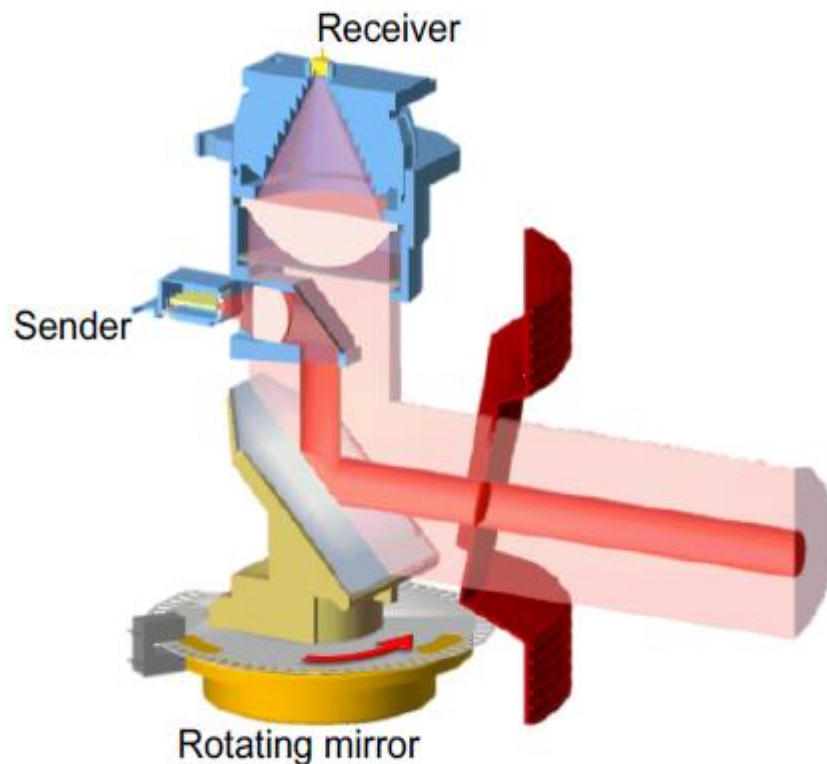
Alice calculates ciphering key $CK = S_B^{X_A} = P(\oplus)^{X_B \cdot X_A}$

Bob calculates ciphering key $CK = S_A^{X_B} = P(\oplus)^{X_A \cdot X_B} = P(\oplus)^{X_B \cdot X_A}$

Concise summary of elliptical curve cryptography

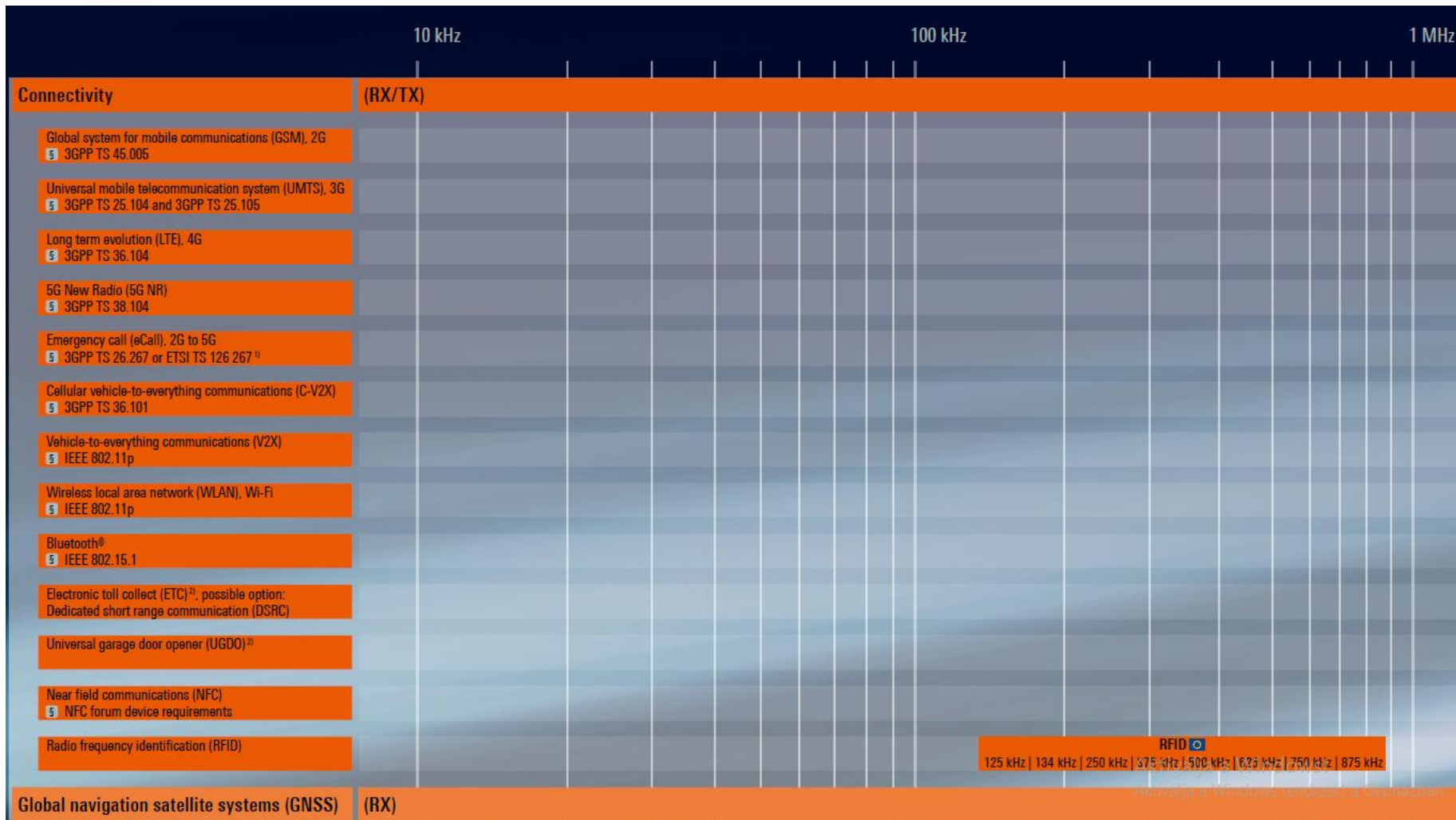
THE LATEST TRENDS IN LIDAR

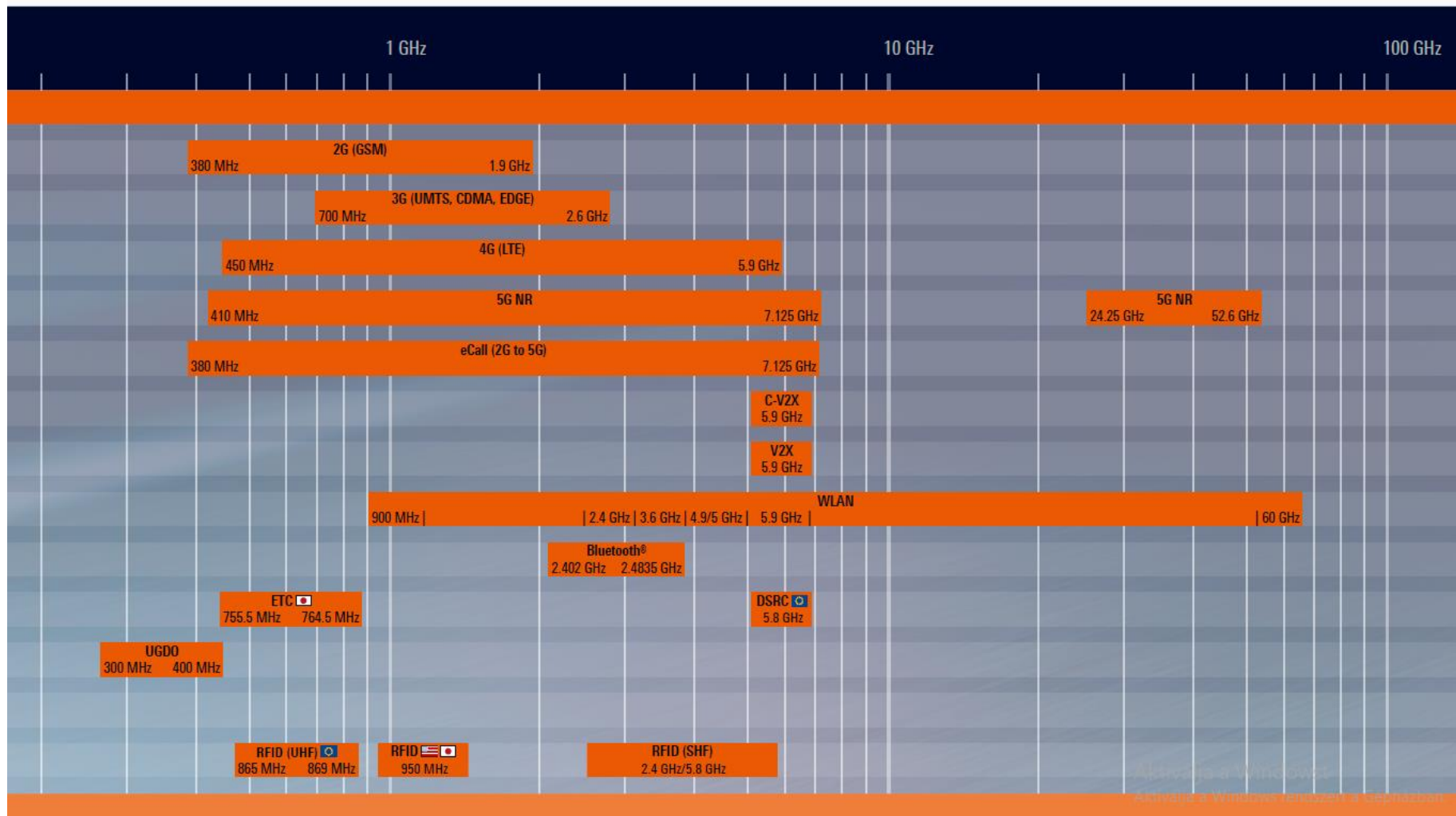

**Volvo Will Supply Uber With 24,000
Self-Driving Cars**

a „CLOUD” szolgáltatás kezelő felületének bemutatása

Egyetemes adatkiértékelés

*Okos telefonok és "Tablet" ek
az EV, vagy PHEV gépkocsik
adatainak megjelenítésére*

**„Vehicle sharing”
technológia bevezetése**

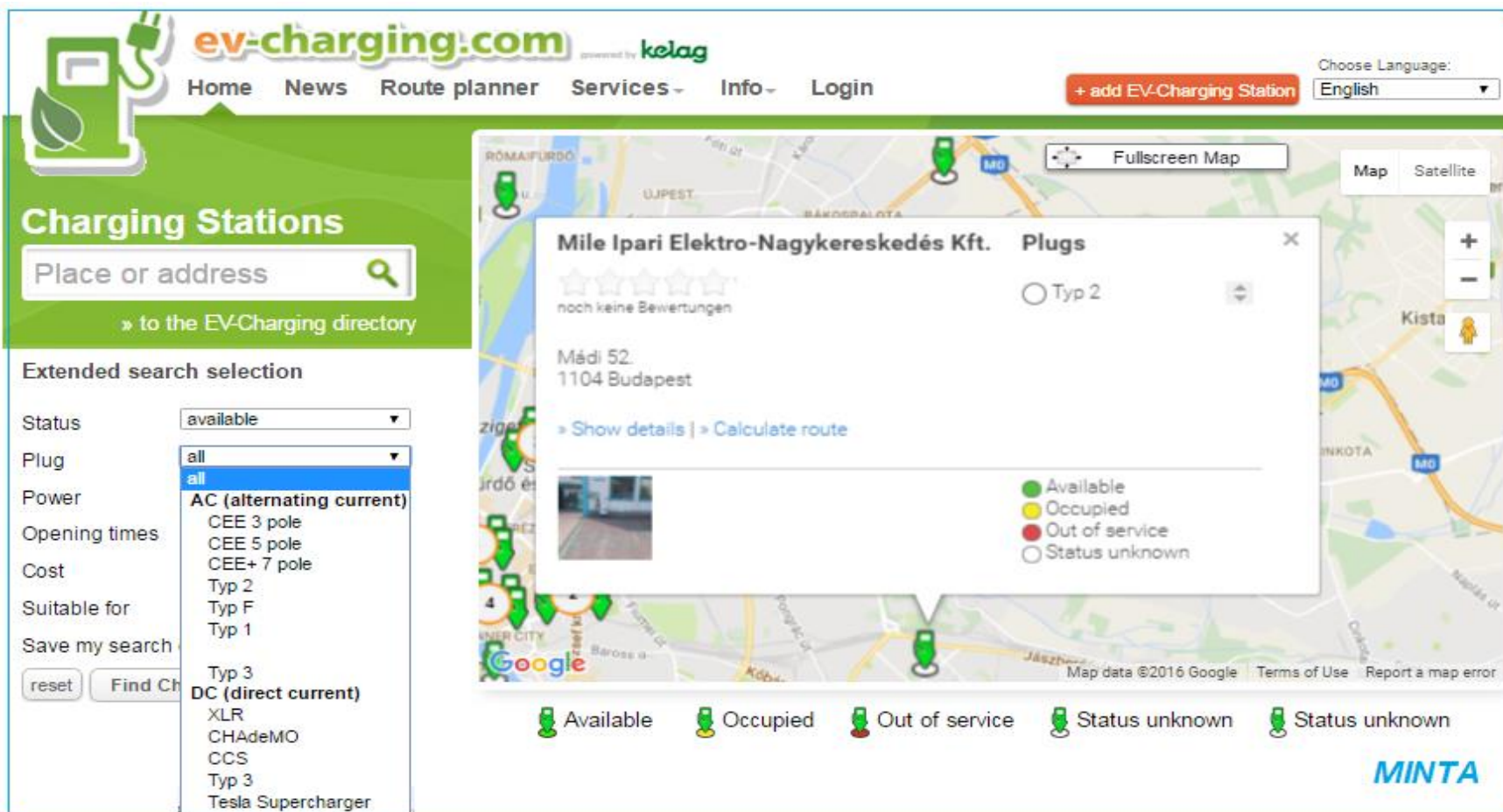

HOL TALÁLHATÓK NYILVÁNOS TÖLTŐÁLLOMÁSOK

<https://ev-charging.com/at/en>

Internetes Portál – ingyenes regisztrációval

ev-charging.com powered by **kelag**

Home News Route planner Services- Info- Login + add EV-Charging Station Choose Language: English

Charging Stations

Place or address

» to the EV-Charging directory

Extended search selection

Status: available

Plug: all

Power: AC (alternating current)

Opening times: CEE 3 pole, CEE 5 pole, CEE+ 7 pole

Cost: Typ 2

Suitable for: Typ F, Typ 1

Save my search: reset Find Ch

Typ 3
DC (direct current)
XLR
CHAdeMO
CCS
Typ 3
Tesla Supercharger

Mile Ipari Elektro-Nagykereskedés Kft. Plugs

noch keine Bewertungen

Mádi 52.
1104 Budapest

» Show details | » Calculate route

● Available
● Occupied
● Out of service
○ Status unknown

Available Occupied Out of service Status unknown Status unknown

MINTA

LÁTVÁNYOS FEJLŐDÉS

*Mintegy 60 százalékkal
nőtt az elektromos töltők
száma*

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) adatai alapján 2021 első negyedévének végén 1471 nyilvános, engedélyköteles töltőberendezés üzemelt Magyarországon, 58 százalékkal több, mint egy évvel korábban. A szervezet minden megyében bővülést tapasztalt, a legnagyobbat, 44 százalékot Somogyban regisztrálták. Közleményükből az is kiderül, hogy a tisztán elektromos gépjárművek száma az előző negyedév végéhez mérten 11%-kal gyarapodott, míg zöld rendszámmal ellátott gépkocsiból összességében 10%-kal több rója az utakat. Nem mellékes ugyanakkor az sem, hogy az egyenáramú (DC) töltések száma 25,3, míg a váltakozó áramúaké (AC) 5,6 százalékkal csökkent a MEKH által jegyzett nyilvános helyeken, sőt ezeken kevesebb energiát is vételeztek az autósok. Utóbbi háttérben valószínűleg az áll, hogy egyre többen „tankolnak” áramot otthon, mintsem nyilvános töltőkön.

A 10 legkedvezőbb árú elektromos autó*

Típus	Listaár (Ft)	TEL- JESÍT- MÉNY (LE)	AKKU- MULÁTOR KAPA- CITÁS (KWH)	HATÓ- TÁV (KM)
Dacia Spring	6 499 000	44	27,4	230/ 305**
Smart EQ forfour	7 440 930	82	17,6	139-154
Fiat 500E	7 990 000	95	23,8	190/ 257**
Smart EQ fortwo coupé	7 990 000	82	17,6	145-160
Mazda MX-30	10 390 900	145	35,5	200
Mini Electric	10 995 000	184	32,6	234/ 313**
Honda e	10 999 000	136	35,5	222
Hyundai Ioniq Electric	10 999 000	136	38,3	311
Renault Zoe E-Tech Electric 110	11 099 000	109	52	395
Kia e-Soul	11 449 000	136	39,2	277

* Összeállításunkban nem vettük figyelembe a márkák saját árkedvezményeit és a 2,5 milliós állami támogatást.

** Vegyes használat/tisztán városi használat.

Összefoglalás

III. Modul

Kérdések - Válaszok

A jövő személyes közlekedése

Trendek ?

/ kerékpár, robogó, roller /

**Brammo Empulse
elektromos hajtású
motorkerékpár
egy köztéri töltő oszlopnál**

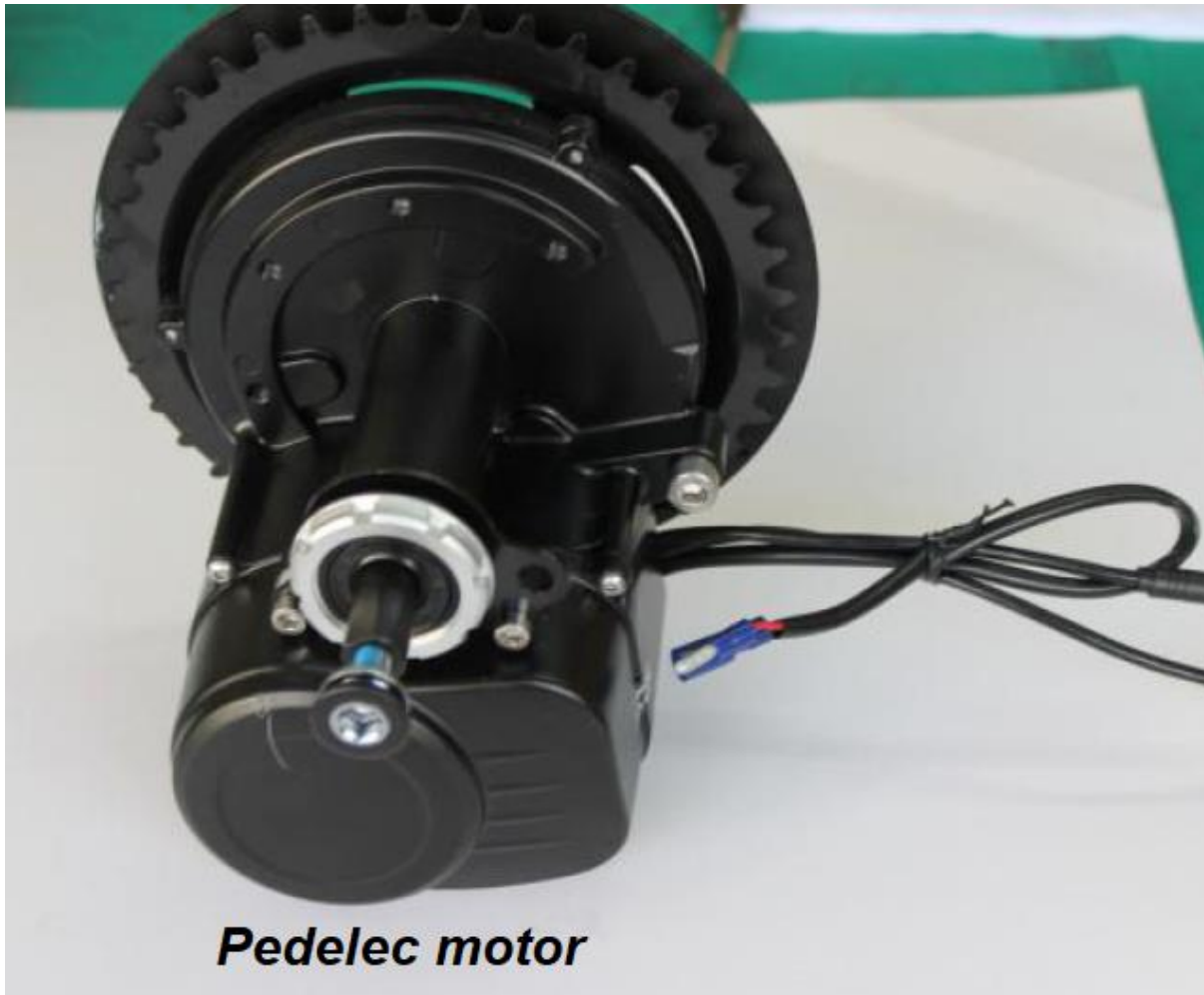
Monza Legend

Elektromos hajtású kerékpár, 36V LIFEPO 4 typ, 8 Ah akkumulátorral, mely 1500 töltési / ksütési ciklussal rendelkezik, biztosítva a 40km - 60 km közötti autonómiát egy töltéssel (230V, 8A).

A „Monza Legend”
összecsukható, súly 19,5 kg

A „Monza Legend” LCD - s
kijelzője minden elektromos
paramétert rögzít és kijelez

Pedelec motor

PEDELEC/E-BIKE/EPAC (EU Market) Functional Safety/ BMS requirements

EN 15194: requires Functional Safety Evaluation of BMS according to ISO 13849

4.3.22 Performance levels (PLrs) for control system of EPACs

The safety related parts of the control systems of the EPAC shall comply with the required performance level (PLr) given in Table 34 in accordance with EN ISO 13849-1.

Should risk assessment indicate that additional or different PLr are required for a particular application, these should be determined in accordance with EN ISO 13849 (all parts). Such PLr will be outside the scope of this standard.

The manufacturer of the EPAC shall record the process adopted for verification of compliance with PLr for each relevant safety function.

Table 34 — Safety functions related to defined hazards

Safety function	Performance Level
Prevention of an unintentional self-start of the EPAC	PLr c
Prevention of electric motor assistance functions without pedalling, and without activation of the start-up assistance mode	PLr c
Prevention of risk of fire in case of management system failure for batteries with capacity above 100 Wh	PLr c

EN 15194: requires

1. IEC62133 or
2. EN50604-1 (Batteries for Light EV):
Includes context for functional safety

NOTE Testing the battery for example according to EN 62133 or EN 50604-1 is considered as sufficient test to fulfil this requirement.

A sok népszerű fogyasztási cikkben megtalálható lítium-ion akkumulátorok ismét vizsgálat tárgyát képezik mivel a héten egy New York-i hatalmas tűzvész keletkezett, amelyet egy **elektromos robogót** működtető akkumulátor okozott. A lakásban, **töltés alatt felrobbant!**

Összefoglalás

Kérdések - Válaszok

E-Mobilitás – Infrastruktúra

A legértékesebb megújuló erőforrás képzelet.

A legértékesebb a nem megújuló erőforrás az idő.

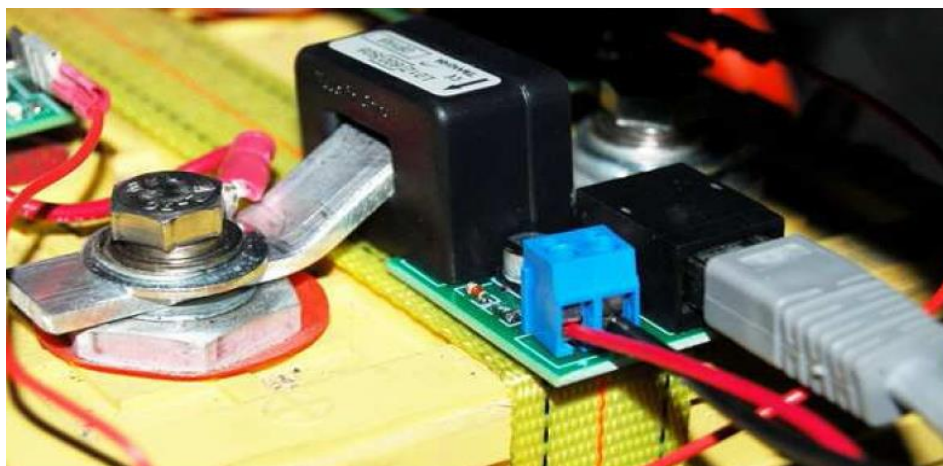
Felhasznált anyagok, irodalom

■ Internet szócikkek

- WALLB-e /Petring Engineering
- SIEMENS
- SCHNEIDER ELECTRIC
- PHOENIX CONTACT
- MENNEKES
- WALTER WERKE
- PCE
- LAPP KABEL
- WEIDMÜLLER
- ABL SURSUM
- ENSTO
- MILE

- Cégek vonatkozó műszaki elméleti és gyakorlati anyagai
- Konferenciákon tartott korábbi előadások kivonatai
- Gyakorlati-, üzembe helyezési-, tervezési anyagok részletei

Hivatlozások / ©®™

Köszönöm a figyelmet!

Darvas István

+36 20 250 3100

darvas.istvan@outlook.com

**Az „e-Mobilitás” rendszerek c. továbbképzési anyag jelen elektronikus formájában valószínűsíthetően nem hibátlan.
Ezért a szerkesztő kéri az olvasót, hogy észrevételeit a**

darvas.istvan@outlook.com

**e-mail címre eljuttatni szíveskedjen.
Minden segítőkész kritikai megjegyzést, bármilyen hibára vonatkozó közlést köszönettel fogadunk, és a szükséges javításokat elvégezzük.**

Darvas István /
+36 20 250 3100

darvas.istvan@outlook.com